

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 9. juli 2020
Sagsnummer: 2020-646

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat til rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020

1. Formandskabets arbejdsprogram for andet halvår i 2020
- *Præsentation fra formandskabet*
KOM-dokument foreligger ikke
side 3

2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013
- *Politisk drøftelse*
KOM (2018)392
side 6

3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013
- *Politisk drøftelse*
KOM (2018)393
side 38

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vin-produkter, (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav
- *Politisk drøftelse*
KOM (2018)394
side 51

5. Markedsituationen for landbrugsvarer
- *Præsentation og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
side 60

6. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Social Udvalg og Regionsudvalget: En jord til bord-strategi for et fair, sundt og miljøvenligt fødevarsystem
- *Politisk drøftelse*
KOM(2020)381
side 65

NOTAT RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 20. juli 2020

1. Formandskabets arbejdsprogram for første halvår i 2020 KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Blandt det tyske formandskabs hovedprioriteter er forhandlingerne om reformen af den fælles landbrugspolitik, hvor formandsskabet vil arbejde for at nå en generel indstilling på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19.-20. oktober 2020. Det tyske formandskab ønsker på fødevarerområdet at vedtage rådskonklusioner om jord-til-bord-strategien og efterfølgende rådskonklusioner om henholdsvis et EU-dyrevelfærdsmærke samt et ernæringsmærkning. På fiskeriområdet ventes formandsskabet at fokusere på de videre forhandlinger af forslaget om den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF) og fiskerimulighederne for 2021 samt drøftelser af EU's fiskerikontrolforordning. Arbejdsprogrammet er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på en præsentation fra formandsskabet.

Baggrund

Tyskland overtog den 1. juli 2020 formandsskabet for Rådet. Tyskland indgår i trio-formandsskab med Portugal (første halvår 2021) og Slovenien (andet halvår 2021).

Formandskabets arbejdsprogram er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på en præsentation fra formandsskabet.

Formål og indhold

Landbrug

Som hovedprioritet forventes det tyske formandskab at have fokus på reformen af den fælles landbrugspolitik og landbrugsbudgettet efter 2020. Formandsskabet planlægger at vedtage en generel indstilling på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19.-20. oktober 2020. Derudover ventes overgangsbestemmelser mellem den nuværende og kommende landbrugspolitik formelt vedtaget på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16.-17. november 2020. Desuden ventes formandsskabet at lægge op til drøftelse af landbrugsaspekterne af den Europæiske Grønne Pagt, herunder jord-til-bord- og biodiversitetsstrategien. Som vanligt ventes formandsskabet at afholde rådsmødedrøftelser om markedssituationen for landbrugsvarer samt landbrug og international handel, herunder Brexit. Endvidere forventer formandsskabet at vedtage rådskonklusioner om den økologiske handlingsplan på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16.-17. november 2020. Endelig vil formandsskabet afholde en konference om digitalisering og landbrug i Berlin den 2.-3. december 2020.

Fødevarer, planter og dyresundhed

Det tyske formandskab vil arbejde for at vedtage rådskonklusioner om jord-til-bord strategien på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19.-20. oktober 2020. Desuden forventes en række drøftelser af de substantielle elementer i strategien, herunder særligt dyrevelfærd, hvor det tyske formandskab tentativt ønsker rådskonklusioner om et EU-dyrevelfærdsmærke på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16.-17. november 2020. Derudover ventes fokus på ernæring, herunder fødevarer mærkning, hvor der ligeledes planlægges rådskonklusioner på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15.-16. december 2020. Der ventes endelig fokus på madspild, herunder en drøftelse af EU's indsats på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16.-17. november 2020.

Fiskeri

Det forventes, at det tyske formandskab på fiskeriområdet vil fokusere på arbejdet med Brexit og forhandlingerne med Storbritannien om en ny fiskeriaftale. I forhold til lovgivningsarbejdet forventes formandskabet i forhold til den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF) 2021-2027 at arbejde for at opnå enighed med Europa-Parlamentet til oktober 2020. Formandskabet forventes endvidere at fortsætte arbejdet med fiskerikontrolforordningen og ønsker tentativt at nå en (delvis) generel indstilling på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16.-17. november 2020. Endvidere vil det tyske formandskab prioritere de årlige forhandlinger om fiskerimuligheder, hvor formandskabet vil skulle finde politisk enighed om fiskerimuligheder i Østersøen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19.-20. oktober 2020. Desuden vil formandskabet skulle finde politisk enighed om fiskerimuligheder for Skagerrak, Kattegat, Nordsøen mv. på rådsmødet den 15.-16. december. For mange bestandes vedkommende forudsætter sidstnævnte forudgående forhandlinger, herunder kyststatsforhandlinger og bilaterale konsultationer med blandt andet Norge og som noget nyt Storbritannien. Desuden vil der skulle vedtages EU-toldkontingenter for visse fiskevarer for perioden 2021-2023. Endelig forventes der på det eksterne område at skulle indgås en ny fiskeripartnerskabsaftale og tilhørende protokol om bæredygtigt fiskeri med Grønland med virkning fra 1. januar 2021.

Formandskabets arbejdsprogram er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på en præsentation fra formandskabet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om formandskabsprogrammet.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Præsentationen af formandskabets program forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller finansielle konsekvenser. Regeringen vil tage konkret stilling til de enkelte forslags konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg, § 2-udvalget (landbrug), § 5-udvalget (fiskeri) og Den Nationale Komité for Landbrugsdyr. Der er kommet følgende høringssvar:

De Samvirkende Købmænd finder det vigtigt, at der ikke introduceres flere handelsnormer med mærkningsregler, og at man i Danmark kan holde fast i nøglehulsmærket, som fungerer godt.

Dansk Erhverv bakker helt grundlæggende op om en grøn og bæredygtig tilgang "fra jord til bord", og EU's ambition om at skabe et fair, sundt og miljøvenligt fødevarer-system i EU og globalt. Virksomhederne spiller i den forbindelse en afgørende rolle, og det er derfor også helt afgørende, at der skabes de rette incitament og rammevilkår i rådskonklusionerne, hvis målene skal indfries. Det er positivt, at formandskabet ventes at vedtage rådskonklusioner om den økologiske handlingsplan. Danmark er allerede langt i forhold til økologisk produktion og forbrug. I Danmark udgør de offentlige indkøb 380 mia. kr. og det offentlige står for 43 % af det samlede økologiske forbrug for foodservice-sektoren. Så i indsatsen om udvidelse af det økologiske areal i EU og vækst i det økologiske forbrug vil det være oplagt at indtænke det offentlige indkøb, idet det offentlige traditionelt har en stor indkøbsmuskel, som kan bruges som katalysator for yderligere vækst.

Samtidigt med krav til offentlige indkøb er virksomhedernes rammevilkår ligeledes afgørende, hvis de ambitiøse mål skal indfries. Fra den 1. januar 2021 træder den nye økologiforordning i kraft, og den ventes for eksempel at medføre øgede krav til økologikontrol i detailbutikker, der håndterer økologiske produkter. Dansk Erhverv anerkender vigtigheden af en høj tillid til økologi, men det er vigtigt, at det sikres gennem en risikobaseret og intelligent kontroltilgang, så det ikke bliver unødigt byrdefuldt at føre et bredt økologisk sortiment for detaileddet i forhold til kontroltryk og dokumentationskrav mv.

For så vidt angår rådskonklusioner om et EU-dyrevelfærdsmærke vil Dansk Erhverv gerne fremføre, at man har et velfungerende statsligt dyrevelfærdsmærke i Danmark, som man med fordel kunne lade sig inspirere af. I forhold til transport af levende dyr er der behov for en præcisering af ansvarsfordelingen mellem parterne, så det klart fremgår, hvad transportørens henholdsvis landmandens/afsenderens ansvar omfatter, så ansvaret for den enkelte aktør afgrænses til, hvad denne reelt har mulighed for at observere og øve indflydelse på.

Dansk Erhverv støtter, at Kommissionen vil undersøge nye måder at formidle bedre information og mere præcise oplysninger til forbrugerne på, for eksempel hvor fødevarerne kommer fra, ernæringsindhold og miljøaftryk. Dansk Erhverv er som udgangspunkt positiv for disse indsatser, men det er vigtigt, at eventuel ny information og særligt mærkning af fødevarer fremstår tydeligt og troværdigt, ligesom kravene ikke må blive så detaljerede, at de skaber unødige omkostninger for virksomhederne, hvad der har været en tendens til de senere år. Nye tiltag skal derfor udvikles i et tæt samarbejde med erhvervslivet. Endvidere er det vigtigt at have varernes frie bevægelighed og det indre marked for øje i kommende rådskonklusioner vedrørende ernæring og fødevarer mærkning.

Dansk Erhverv bakker fuldt op om EU's målsætning om, at madspildet skal halveres inden 2030 – og Dansk Erhverv har endvidere en vision om at ingen mad bortskaffes uden udnyttelse af dets ressourcer i 2035. I forhold til virksomheders reduktion af madspild er mange virksomheder i dag udfordret af en række nugældende EU-regler, som spænder ben for virksomhedernes forsøg på at begrænse deres madspild mest muligt. Dansk Erhverv efterlyser derfor et reelt opgør med gældende regelsæt, så indsatser for at begrænse madspild og bidrage til en cirkulær økonomi får andre vilkår end det er tilfældet i dag. I dag medfører de gældende regler, som nødvendigvis ikke har betydning for fødevarer sikkerheden, unødigt administration og omkostninger for virksomhederne.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at Rådet vil tage præsentationen af formandskabsprogrammet til efterretning.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen vil tage formandskabets prioriteter til efterretning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

**2. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013
KOM (2018)392**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2020. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 1. juni 2018 fremsat forslag til en ny fælles forordning for den direkte støtte og landdistriktsstøtte samt visse støtteordninger under den nuværende fælles markedsordning. Forordningen sammenskriver og afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 om direkte betalinger og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne samt dele af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning. Medlemsstaterne skal udarbejde strategiske planer for landbrugspolitikken. Planen skal dække både direkte støtte, landdistriktsudvikling og sektorprogrammer fra markedsordningen. Planen skal indeholde mål for landbrugspolitikken og beskrivelse af de interventioner, der indføres i medlemsstaten for at opfylde målene. Forslaget fastsætter desuden et obligatorisk støtteloft for direkte støtte per modtager per år samt en omfordeling af direkte støtte fra større til mindre og/eller mellemstore bedrifter (omfordelingsbetaling). Endelig vil forslaget videreføre en direkte indkomststøtte til landbrugsdrift med mulighed for supplerende støtte for klima- og miljø-tiltag, standardbeløb til mindre landbrug og supplerende indkomststøtte til unge landmænd. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af fælles regler for støtte under landbrugspolitikken (strategiske planer) og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 udgør en del af det samlede forslag til reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på politisk drøftelse.

Formål og indhold

Forslaget sammenskriver og afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 om direkte betalinger og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne samt dele af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning. Der etableres dermed en fælles forordning, som samler medlemsstaternes mulige interventioner og rammerne herfor.

Forslagets overordnede mål er, at den fælles landbrugspolitik skal fremme en bæredygtig udvikling af landbruget, af fødevarerproduktionen samt af landdistrikterne. Dette skal ske gennem tre generelle målsætninger om at fremme og styrke udviklingen af 1) en robust og mangfoldig sektor, 2) miljøbeskyttelse og klimatiltag samt 3) den socioøkonomiske struktur i landdistrikterne. Disse tre målsætninger suppleres af en tværgående målsætning om at modernisere landbruget og landdistrikterne gennem viden, innovation og digitalisering.

Kommissionen anfører et skifte i politikken fra fokus på overholdelse af regler til fokus på resultater og øget fleksibilitet og subsidiaritet for medlemsstaterne til at levere på miljø- og klimamål gennem en ny grøn arkitektur samt forenkling og lettelse af administrative byrder for støttemodtagerne. Med den såkaldt nye leverancemodel anfører Kommissionen, at den fremover ikke vil kontrollere udbetalinger til individuelle støttemodtagere, men fokusere på revisionen af medlemsstaternes administration og opnåelse af resultater.

Hver medlemsstat skal udarbejde en strategisk plan for landbrugspolitikken, som beskriver de påtænkte interventioner, samt hvorledes de vil bidrage til de fælles EU-mål og andre relevante internationale forpligtelser.

Strategisk plan for landbrugspolitikken

Medlemsstaterne skal udarbejde strategiske planer for landbrugspolitikken i perioden 2021-2027. Planerne vil erstatte de nuværende landdistriktsprogrammer, men vil som noget nyt omfatte både landdistriktsstøtte og den direkte landbrugsstøtte samt visse støtteordninger under markedsordningen.

Planerne vil i udformningen i høj grad ligne det nuværende landdistriktsprogram. Lighedspunkterne gælder blandt andet i forhold til følgende:

- **Godkendelse og ændringer:** Kommissionens forslag til procedurer for udarbejdelse, godkendelse og ændringer af planer ligner de nuværende fra landdistriktsprogrammet. Kommissionen skal godkende planen senest 8 måneder efter modtagelsen. Ændringsforslag kan fremsættes en gang årligt, men først efter at der er foretaget en gennemgang af det foregående års resultater. Forslag til ændringer af planen skal godkendes af Kommissionen senest tre måneder efter modtagelsen.
- **Indhold:** Planerne skal som de nuværende landdistriktsprogrammer udarbejdes på baggrund af en *SWOT-analyse* og en *ex ante-evaluering*. En SWOT-analyse er en situationsanalyse af forhold, der kan påvirke implementeringen af planen, og som indgår i udformning af planens strategi og interventioner, mens en ex ante-evaluering er en forudgående analyse af planens forventede effekter. SWOT-analysen skal blandt andet indeholde en beskrivelse af nationale tiltag vedrørende direktivimplementering med relevans for landbrugsområdet. På baggrund af SWOT-analysen udarbejdes en behovsanalyse, herunder en indikativ kvantificering af miljø- og klimamålsætninger. Planerne skal indeholde en beskrivelse af de tiltag og regler, som skal gælde for den støtte, medlemsstaterne vil yde i form af direkte landbrugsstøtte og landdistriktsstøtte. Planerne skal også ligesom landdistriktsprogrammerne indeholde en finansieringsplan og en målplan med slutmålene og årlige delmål.
- **Overvågning, rapportering og evaluering:** Der skal etableres en såkaldt performanceramme, der skal muliggøre rapportering, overvågning og evaluering af de resultater, der opnås ved gennemførelsen af den strategiske plan. Den nye ramme vil som den nuværende bl.a. omfatte et sæt fælles kontekst-, output-, resultat- og effektindikatorer, mål og årlige delmål samt regler for dataind-

samling, -opbevaring og -overførelse m.v. Rammen har til formål at overvåge fremdriften i implementeringen i forhold til de fastlagte delmål og mål. Kravene til gennemførelse af evalueringer svarer i vidt omfang til det, der gælder for landdistriktsprogrammer i denne programperiode, idet der dog forventes at blive flere krav til evalueringer af selve planen i programperioden.

- Interessentinddragelse: Medlemsstaten skal etablere et partnerskab, der skal involveres i udarbejdelsen af planen. Som det kendes fra det nuværende landdistriktsudvalg, skal der nedsættes et overvågningsudvalg, som følger gennemførelsen af den strategiske plan, og som eksempelvis afgiver udtalelse om de årlige performance-rapporter. Udvalget skal etableres inden den strategiske plan fremsendes til Kommissionen.

Der er væsentlige forskelle mellem Kommissionens forslag og det nuværende landdistriktsprogram. Den gældende landdistriktsforordning er for eksempel baseret på et meget omfattende system af målsætninger med tre mål, seks prioriteter og 18 fokusområder. Til sammenligning skal den strategiske plan alene forholde sig til ni specifikke målsætninger for den fælles landbrugspolitik, som er:

- Støtte en bæredygtig landbrugsindkomst og modstandsdygtighed i hele Unionen med henblik på at øge fødevarerforsynings-sikkerheden
- Fremme markedsorienteringen og øge konkurrenceevnen, inkl. større fokus på forskning, teknologi og digitalisering
- Forbedre landmændenes position i værdikæden
- Bidrage til begrænsning af og tilpasning til klimaforandringer samt bæredygtig energi
- Fremme bæredygtig udvikling og effektiv forvaltning af naturressourcerne, som for eksempel vand, jord og luft
- Bidrage til beskyttelsen af biodiversitet, styrke økosystemtjenester og bevare levesteder og landskaber
- Tiltrække unge landbrugere og fremme virksomhedsudvikling i landdistrikter
- Fremme beskæftigelse, vækst, social integration og lokal udvikling i landdistrikterne (herunder bioøkonomi og bæredygtig skovdrift)
- Forbedre det europæiske landbrugs reaktion på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til at sikre nærende og bæredygtige fødevarer, madspild samt dyrevelfærd.

I Kommissionens forslag vil medlemsstaterne få mulighed for at fravælge en eller flere målsætninger, hvis dette er begrundet i SWOT-analysen og ex ante-evalueringen. Planerne for landbrugspolitikken vil derudover skulle indeholde en beskrivelse af de elementer, der bidrager til den tværgående målsætning om moderniseringen af landbruget gennem viden, digitalisering og innovation. Det foreslås endvidere, at medlemsstaterne i deres plan for landbrugspolitikken skal redegøre for, hvordan der opnås forenkling og reducerede administrative byrder for støttemodtagerne.

Den nuværende landdistriktsforordning omfatter 20 forskellige foranstaltninger med meget detaljerede krav til indholdet af de enkelte støtteordninger. Til sammenligning skal den nye strategiske plan ud over indsatser under søjle I opbygges omkring et mindre antal interventioner under søjle II med mere fleksibilitet for medlemslandene til at designe støtteordninger.

Kommissionens revision skal ud fra et princip om en enkelt revision (single audit) fremover i højere grad koncentrere sig om certificeringsorganets arbejde, hvor Kommissionens under de nuværende forordninger gennemfører egne revisioner af medlemsstaternes administration af de forskellige støtteordninger. I dag kan Kommissionens revisioner føre til, at medlemsstaternes udgifter bliver underkendt (en underkendelse), hvis Kommissionen konstaterer, at EU-reglerne ikke er overholdt. I den nuværende forordning er der regler for, hvordan udbetalingsorganerne skal agere over for støttemodtagere

eksempelvis i forhold til at inddrive uretmæssigt udbetalte beløb. Disse regler indgår ikke i forslaget, hvilket skyldes, at Kommissionen ikke længere vil regulere disse forhold i detaljer. Det bliver i stedet op til medlemsstaterne at definere disse forhold i deres planer. Kommissionens revision af certificeringsorganets arbejde kan fortsat afstedkomme underkendelser af betalingsorganets udgifter.

Den nye performanceramme er opbygget omkring årlige performancerapporter, som skal indeholde en række indikatorer. Indikatorerne kobles fremover mere direkte til udbetaling af EU-midler og en gennemsnitlig udgift (enhedsomkostning pr. støtteordning). Det vil for det første ske ved en årlig performanceafstemning (performance clearance), hvor hjemtagning vil afhænge af en række outputindikatorer (for eksempel antal investeringer eller hektar med afkoblet støtte). For det andet skal der gennemføres en årlig performancegennemgang (performance review), hvor udviklingen for en række årlige milepæle frem mod de endelige mål for planen overvåges på baggrund af resultatindikatorer i planen (aggregerede outputindikatorer som for eksempel andel af landmænd med miljø- og klimainvesteringer). Som noget nyt skal medlemsstaten udarbejde en handlingsplan, hvis der er en forsinket eller utilstrækkelig resultatopfyldelse i forhold til milepælene. Hvis handlingsplanen ikke udarbejdes eller vurderes utilstrækkelig af Kommissionen, kan det medføre suspension og i sidste ende reduktion af refusion for udgifter til medlemsstaten. Reglerne for reduktioner, suspensioner og underkendelser er nærmere beskrevet i forslag om forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik.

Performancerammen indeholder også en række effektindikatorer med relation til blandt andet vand- og luftområdet (for eksempel nitrat i grundvand eller reduktion af ammoniak). Disse indikatorer vil dog ikke indgå i performancerapporterne, men i en midtvejs- og slutevaluering.

Konditionalitet

Der indføres en såkaldt "konditionalitet" for at modtage arealstøtte og dyrepræmier. Udbetaling af den fulde støtte forudsætter overholdelse af konditionaliteten, og der kan alene iværksættes supplerende støtteordninger ud over den direkte indkomststøtte til interventioner, som går videre end kravene omfattet af konditionaliteten. Konditionaliteten udgør, sammen med andre obligatoriske krav indført under EU-retten eller national ret, den såkaldte "baseline" for de yderligere indsatser, der gennemføres med landdistriktsstøtte, direkte landbrugsstøtte eller markedsstøtte. Det vil sige, at arealstøtte under søjle II til miljø, klima og andre formål samt miljø- og klimastøtte under søjle I skal ligge ud over konditionalitetens krav. Medlemsstaternes planer skal indeholde en beskrivelse af konditionaliteten.

Konditionaliteten omfatter i Kommissionens forslag de hidtidige krav omfattet af krydsoverensstemmelse, som er EU-krav i forordninger og den nationale implementering af EU-forordninger og direktivkrav inden for miljø, sundhed, dyrevelfærd, samt regler udformet med henblik på at sikre god landbrugs- og miljømæssig stand. Konditionaliteten udvides desuden med nye krav, som omfatter: restriktionerne indført af medlemslandene om brug af plantebeskyttelsesmidler i sårbare områder, der gennemfører EU's direktiv om integreret plante-beskyttelse (IPM). På vandmiljøområdet udvides konditionaliteten, så den omfatter Vandrammedirektivets foranstaltninger om beskyttelse mod udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Desuden fastsættes krav om bedriftenes anvendelse af et webbaseret værktøj til udarbejdelse af markkort, afgrødeplanlægning og gødningsplanlægning (bedriftsbæredygtighedsinstrument for næringsstoffer), som kan supplere nationale IT-værktøjer især for mindre bedrifter, som ofte ikke anvender de mere avancerede IT-løsninger. I relation til klima og miljø kommer et nyt krav om beskyttelse af kulstofholdige arealer i form af vådområder og tørveholdige arealer samt pløjeforbud af permanent græs i Natura 2000 og forbud mod barjord i årets mest følsomme perioder. På dyresundhedsområdet foreslår Kommissionen, at konditionalitetskravene om indberetning af dyresygdomsudbrud udvides til også at omfatte mund- og klovesyge og bluetongue.

Endvidere omfatter konditionaliteten som noget nyt tillige de hidtidige såkaldte "grønningskrav" i en ændret form gennem krav om sædskifte, opretholdelse af andelen med permanent græs samt opretholdelse af en andel af arealer med landskabstræk og ikke-produktive arealer.

Bedriftsrådgivningstjeneste

Som i det nuværende EU-regelgrundlag stiller Kommissionen forslag om, at medlemsstaterne skal sikre en ordening med rådgivning af landbrugere og andre modtagere af landbrugsstøtte. Kravene til denne tjeneste skærpes i Kommissionens forordningsudkast i forhold til de nuværende krav.

Tjenesten skal yde rådgivning om økonomiske- og miljømæssige forhold samt om den sociale dimension i landbruget og skal som minimum dække alle de krav, betingelser og forvaltningsforpligtelser, som gælder for landbrugsstøtten. Endelig skal den dække krav fastsat i lovgivning om bl.a. vand, bæredygtig brug af pesticider samt initiativer til bekæmpelse af antimikrobiel resistens, risikostyring, støtte innovation og digitale teknologier i erhvervet.

Medlemsstaterne skal sikre, at denne bedriftsrådgivning er upartisk, og at konsulenterne ikke er involveret i interessekonflikter. I Danmark gennemføres denne tjeneste i dag i form af landbrugets rådgivningstjeneste.

Direkte støtte (søjle I)

Medlemsstaternes skal fortsat udbetale en direkte indkomststøtte, som er afkoblet krav om nogen specifik produktion, men som ydes på basis af støtteberettigede landbrugsarealer. Den hidtidige grønne betaling indregnes i denne støtte. Beløbsmæssigt udgør den direkte indkomststøtte hovedparten af søjle I i den fælles landbrugspolitik. Denne støtte kaldes fremover "basisindkomststøtte" og skal ydes per støtteberettiget hektar til "ægte landmænd". Definitionen af "ægte landmænd" skal fastlægges af medlemsstaterne. Støtten betales med et ensartet beløb per hektar, medmindre medlemsstaterne yder støtte på grundlag af betalingsrettigheder med forskellig værdi per hektar. Basisindkomststøtte afløser grundbetalingsordningen og den grønne betaling.

I Kommissionens forslag kan medlemsstaterne vælge at differentiere basisindkomststøtten per hektar mellem forskellige områder, der har samme socioøkonomiske eller agronomiske forhold. Hvis denne mulighed vælges, skal det estimerede gennemsnitsbeløb per hektar og det planlagte output for hver gruppe af områder indikeres i medlemsstaternes plan.

Kommissionen foreslår, at der fastsættes et støtteloft ("capping") for direkte støtte, hvor støtten degressivt reduceres for beløb over 60.000 € (ca. 450.000 kr.) per bedrift per år. Der skal ske en reduktion med mindst 25 % for beløb mellem 60.000 € (ca. 450.000 kr.) og 75.000 € (ca. 560.000 kr.), med mindst 50 % for beløb mellem 75.000 € (ca. 560.000 kr.) og 90.000 € (ca. 675.000 kr.), med mindst 75 % for beløb mellem 90.000 € (ca. 675.000 kr.) og 100.000 € (ca. 750.000 kr.), og støtten over 100.000 € pr. bedrift pr. år bortfalder helt. I forbindelse med beregningen af støttebeløbet skal medlemsstaterne tage hensyn til omkostninger til lønninger inklusiv skatter og sociale bidrag samt aflønning af ulønnet arbejde af ejer m.v. Det beløb, som overstiger støtteloftet (det vil sige det "cappede" beløb), skal primært anvendes til omfordelingsbetaling. Hvis det cappede beløb er højere, end hvad der er behov for til omfordelingsbetaling, skal overskuddet anvendes til at finansiere andre interventioner vedrørende direkte støtte. Hvis der er yderligere overskydende midler fra støtteloftet, kan de overføres til finansiering af interventioner under landdistriktsprogrammet. Overførslerne skal beskrives i medlemsstaternes strategiske planer.

Betalingsrettigheder

Medlemsstater, der har anvendt betalingsrettigheder under den nuværende reform, kan fortsætte med at udbetale støtte på grundlag af betalingsrettighedens værdi. Hvis en medlemsstat vælger ikke at anvende betalingsrettigheder, udløber disse ved den nuværende reformperiodes ophør.

I modsat fald sikrer medlemsstaterne, at betalingsrettighedens værdi konvergeres mod en enheds-værdi, hvor medlemsstaterne skal sikre, at betalingsrettighedens værdi udgør mindst 75 % af gennemsnitsværdien af basisindkomststøtte senest i 2026. Værdien af betalingsrettigheder skal fastsættes for ansøgningsår 2020 med udgangspunkt i de nuværende regler og den relaterede betaling for grøning.

Omfordelingsstøtte

For at sikre omfordeling af støtte fra store til små og mellemstore bedrifter foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne skal indføre en omfordelingsstøtte i form af en årlig afkoblet støtte per hektar. Medlemsstaterne skal fastsætte et beløb per hektar eller forskellige beløb for forskellige intervaller samt det maksimale antal hektar per landmænd, som omfordelingsstøtten kan betales til. Omfordelingsstøtten per hektar kan ikke overstige det nationale gennemsnit for direkte støtte per hektar.

Støtte til unge landbrugere

Med henblik på at fremme generationsskifte i landbruget foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne under direkte indkomststøtte kan yde en supplerende støtte til unge nyetablerede landmænd. Støtten vil være en årlig, afkoblet støtte per støtteberettiget hektar til landmænd, der kan modtage basisindkomststøtte. Medlemsstaterne skal mindst anvende et beløb svarende til 2 % af den direkte støtte til unge landbrugere – enten til støtte via søjle I eller II.

Miljø- og klimastøtte i søjle I

Medlemsstaterne skal udforme frivillige "miljø- og klimaordninger" under den direkte støtte, der giver mulighed for etårige arealbetalinger med sigte på miljø- og klimamæssige målsætninger. Støtte kan gives for forpligtelser, som går ud over konditionalitet, andre relevante obligatoriske krav samt fastlagte aktiviteter for opretholdelse af landbrugsarealer i en stand, som gør, at de umiddelbart kan indtages i landbrugsdriften. Forpligtelserne skal adskille sig fra – men være konsistente med miljø-, klima- og andre forvaltningsforpligtelser under søjle II. Støtten kan ydes enten som et tillæg til basisindkomststøtten eller som betaling for meromkostninger og tabt indtægt i medfør af forpligtelsen.

Koblet støtte

Der kan fortsat inden for en beløbsmæssig ramme ydes koblet støtte til produktion af korn, oliefrø, proteinafgrøder, bælgplanter, hør, hamp, ris, nødder, kartoffelstivelse, mælk og mejeriprodukter, frø, fåre- og gedekød, okse- og kalvekød, olivenolie, silkeorme, tørret foder, humle, sukkerroer, sukkerrør, cikorie, frugt og grønt samt lavskov og andre non-foodafgrøder, med undtagelse af træer, som anvendes til produktion af produkter, der har potentiale til at kunne afløse fossile materialer. Støtten skal ydes som en årlig støtte per hektar eller dyr. Kommissionen har foreslået et loft for den koblede støtte på 10 % af den samlede direkte støtte under søjle I. Der er mulighed for, at støtten kan gå op med yderligere 2 %, hvis den yderligere procentsats afsættes til støtte til proteinafgrøder. Medlemsstater gives dog mulighed for at fortsætte niveauet for koblet støtte i 2018, hvilket kan være langt højere end 10+2 %.

Landdistriktsudvikling (Søjle II)

Følgende typer af interventioner vil høre under landdistriktsudvikling:

- a) Miljø, klima og andre forvaltningsforpligtelser,
- b) Naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger,

- c) Områdespecifikke ulemper som følge af visse direktivpålagte obligatoriske krav,
- d) Investeringer,
- e) Etablering af unge landbrugere og etablering af virksomheder i landdistrikter,
- f) Risikostyringsinstrumenter,
- g) Samarbejde,
- h) Vidensoverførsel og information.

Der er obligatorisk for medlemsstaterne at etablere frivillige ordninger vedrørende miljø- og klimavenligt landbrug. Derudover kan medlemsstaterne etablere frivillige ordninger for omlægning til eller opretholdelse af økologisk landbrugsdrift, miljø- og klimavenligt skovbrug og skovbevarelse eller andre driftsmæssige forpligtelser. Betalinger for arealmæssige forpligtelser skal ydes per hektar. De hidtidige muligheder udvides med muligheden for at etablere kollektive og resultatbaserede ordninger med henblik på at levere miljøforbedringer i større skala og på målbar vis. Forpligtelser skal have en varighed på 5 til 7 år, men med henblik på at opnå og fastholde effekt kan der fastsættes længere varighed eller årlig forlængelse. I behørigt begrundede tilfælde og for nye tilsagn, der følger direkte efter den første indledende periode, kan varigheden af tilsagn nedsættes. Betingelserne knyttet til fastsættelse af støttesatser er stort set uændrede.

I områder, hvor der er naturbetingede begrænsninger (bjerge og lignende), vil der være mulighed for helt eller delvist at kompensere for ekstraomkostninger og indkomsttab som følge af de specifikke begrænsninger. Der kan ydes årlige betalinger per hektar.

I områder med direktivbestemte obligatoriske krav, der er pålagt i medfør af enten Natura 2000-direktiverne¹ eller vandrammedirektivet, vil der være mulighed for helt eller delvist at kompensere land- og skovbrugere for ekstraomkostninger og indkomsttab som følge af de områdespecifikke begrænsninger. Betalinger i medfør af begrænsninger fra Natura 2000-direktiverne kan alene ydes for tiltag, der går videre end de relevante normer for god landbrugs- og miljømæssig stand af jord og fastlagte betingelser for opretholdelse af landbrugsarealer. Betalinger i medfør af begrænsninger fra vandrammedirektivet kan alene ydes for tiltag, som går ud over konditionalitet fastlagt i bilag III til fællesforordningen med undtagelse af konditionalitetskravet til vandrammedirektivet. Der kan ydes årlige betalinger per hektar.

Medlemsstaterne kan yde investeringsstøtte til eksempelvis investeringer i fysiske aktiver (materielle som for eksempel teknologi eller stalde og immaterielle investeringer som for eksempel vådområder), der bidrager til opfyldelsen af målsætningerne i medlemsstatens strategiske plan. Der kan desuden ydes støtte til etablering af unge landbrugere og etablering af virksomheder i landdistrikterne, og der skal ydes støtte til risikostyringsinstrumenter i form af finansielle bidrag til præmier til forsikringsordninger og finansielle bidrag til gensidige fonde. Der kan desuden ydes tilskud til samarbejdsprojekter samt vidensoverførsel og information.

Endvidere skal der ydes støtte til lokale aktionsgrupper (LAG) (jf. også afsnittet om finansielle forhold), og der kan ydes støtte til etablering af finansielle instrumenter.

Ovennævnte muligheder for støtteordninger er også omfattet af det nuværende forordningsgrundlag for landdistriktpolitikken. Der vil blive stillet krav om, at medlemsstaterne skal fastlægge en række

¹ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) med senere ændringer og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet).

støttebetingelser for de enkelte ordninger, og der vil blive fastlagt regler for den maksimale støtte under ordningerne.

Der vil være krav om etablering af henholdsvis et europæisk og nationalt netværk for landbrugspolitikken, således som det kendes fra det nuværende europæiske netværk for udvikling af landdistrikterne og det nationale landdistriktsnetværk.

Desuden får medlemsstaterne mulighed for at afsætte op til 5 % af midlerne under Landdistriktsfonden til udmøntning via eller kombineret med investeringer under InvestEU. InvestEU er afløseren for den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFIS).

Sektorstøtte

En række støtteordninger, der tidligere var indeholdt i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning, overføres til den nye forordning. Herudover bliver der som noget nyt mulighed for at yde støtte til producentorganisationer inden for alle sektorer.

Producentorganisationer i frugt- og grøntsektoren

De nuværende regler for støtte til producentorganisationer inden for frugt- og grøntsektoren foreslås videreført i tilpasset form med blandt andet et tydeligere fokus i ordningen på klima-, miljø- og bæredygtighedsmål samt i et vist omfang på tiltag til kriseforebyggelse og styring. Der foreslås en ny målsætning om at øge forbruget af frugt og grønt. Der kan ydes EU-støtte til producentorganisationers driftsfonde med henblik på gennemførelse af operationelle programmer, som skal gennemføres over 3-7 år, mod nu 3-5 år. Støttesatserne vedrørende sammenslutninger af producentorganisationer og transnationale producentorganisationer ventes foreslået øget, men fortsat beregnet som en maksimal andel af værdien af hver enkelt producentorganisationens afsatte produktion. Ligeledes foreslås forholdet mellem (alle typer af) producentorganisationers egne bidrag til deres driftsfonde og EU's støtte i de fleste tilfælde fastholdt på de nuværende niveauer. Det foreslås, at minimum 20 % af udgifterne under driftsprogrammerne skal være relateret til opfyldelse af miljø- og klimamål, hvor kravet i dag er mindst 10 %. Derudover foreslås det, at minimum 5 % af udgifterne under driftsprogrammerne skal være relateret til opfyldelse af mål vedrørende forskning og udvikling mht. bæredygtige produktionsmetoder samt innovation, der kan styrke konkurrencedygtigheden.

Biavl, vin, oliven og humle

Forslaget er næsten uændret i forhold til de nugældende regler om biavl, idet det dog er uklart, om programmerne fortsat skal være treårige. Den samlede budgetramme for biavl øges med 67 % fra 36 mio. € om året til 60 mio. € om året. Støtte til vin ydes fortsat til 16 medlemsstater, hvoraf Danmark ikke er omfattet. Det er de samme tiltag, der kan ydes støtte til som i de gældende regler. Satserne for EU-støtte i de forskellige tiltag antages at være uændrede. Det samlede budget til vinstøtte, oliven- og spiseoliven samt humle reduceres på linje med det samlede landbrugsbudget. Olivenstøtte kan højst udgøre 5 % af værdien af en produktionsorganisationens markedsførte produktion, og ordningen omfatter Grækenland, Frankrig og Italien, mens humle alene omfatter Tyskland.

Andre produkter

Det foreslås som noget nyt at give mulighed for at yde støtte til producentorganisationers gennemførelse af støtteprogrammer inden for alle sektorer, der ikke i forvejen er omfattet af en støtteordning for producentorganisationer. De tiltag, der kan støttes, kan blandt andet kan vedrøre planlægning af produktion, koncentration af udbud, fremme af bæredygtige produktionsmetoder, krisestyring mv. Det foreslås, at hver medlemsstat kan vælge at anvende op til 3 % af sin kuvert til direkte betalinger til sådan støtte. Støtten foreslås højst at kunne udgøre 5 % af en producentorganisationens samlede markedsførte produktion. EU-andelen af støtten foreslås begrænset til 50 % af de faktiske afholdte udgifter.

Finansielle forhold

Denne forordning inkluderer visse bindinger på anvendelsen af midlerne i lighed med de nuværende bindinger for støtte til landdistriktsudvikling. Det foreslås således, at der skal anvendes minimum 30 % af det samlede bidrag fra Landdistriktsfonden til den strategiske plan til miljø- og klimaformål. I opførelsen vil støtte til områder med naturbetingede begrænsninger ikke længere kunne indgå. Der skal også fortsat anvendes minimum 5 % af bidraget fra Landdistriktsfonden til lokale aktionsgrupper (LAG). Der vil desuden blive et nyt krav om, at der skal anvendes et beløb svarende til mindst 2 % af midlerne under søjle I til målsætningen om at ”Tiltrække landbrugere og lette virksomhedsudviklingen i landdistrikterne”. Midlerne kan anvendes under søjle I eller søjle II eller fordeles på forskellige indsatser under de to søjler.

Af Kommissionens forslag fremgår det, at det generelle, maksimale EU-bidrag fra Landdistriktsfonden vil udgøre 43 % for en region som Danmark (det vil sige minimum 57 % national medfinansiering), hvilket vil være en reduktion af EU-medfinansieringen på 10 procentpoint i forhold til nu. Samtidig vil der blive fastsat en lidt højere EU-medfinansiering på bidrag fra Landdistriktsfonden til blandt andet lokale aktionsgrupper (LAG), ikke produktive investeringer (som for eksempel vådområder) og miljø- og klimaindsatser på 80 %, som nu udgør 75 %.

Det foreslås, at medlemsstaterne får mulighed for at overføre op til 15 % af budgettet fra direkte støtte i årene 2021-2026 til budgettet til landdistriktsudvikling med virkning for årene 2022-2027. Tilsvarende vil der være mulighed for at overføre op til 15 % af midlerne fra landdistriktsudvikling til direkte støtte. Der kræves ikke national medfinansiering ved anvendelsen af midler overført fra søjle I. Der kan endvidere overføres yderligere 15 % fra den direkte støtte til landdistriktsudvikling, hvis midlerne anvendes til miljø- og klimatiltag. Der kan endelig overføres yderligere 2 % fra den direkte støtte til landdistriktsudvikling, hvis midlerne anvendes til unge landbrugeres etablering, jf. ovenfor.

Endelig bemærkes det, at 40 % af landbrugsbudgettet forventes at bidrage til klimamålsætninger. Opførelsen heraf skal beregnes ud fra vægtninger af forskellige former for interventioner. Udgifterne til direkte støtte, omfordelingsstøtte samt støtte til områder med naturbetingede eller andre områdespecifikke begrænsninger vil skulle vægtes med 40 %, mens udgifterne til miljø- og klimastøtte under søjle I og søjle II vil skulle indgå med vægten 100 %.

Performancebonus

Kommissionen foreslår, at 5 % af Landdistriktsfondens bidrag i 2027 til medlemsstatens plan for landbrugspolitikken bliver reserveret til en såkaldt performancebonus. Performancebonussen kan blive frigivet til medlemsstaten på grundlag af performancegennemgangen i 2026 som belønning for opnåelse af tilfredsstillende resultater i forhold til fastlagte miljø- og klimamål. Performancebonussen vil blive endeligt tildelt i regnskabsåret 2027.

Forskning

Kommissionen har fremlagt forslag vedrørende forskningspolitik (Horizon Europe), hvor der er foreslået en øremærkning af 10 mia. € til landbrugs- og fødevarerrelateret forskning. Dette er ifølge Kommissionen en forøgelse på 300 % i forhold til i dag.

Formandskabets ændringsforslag

Det kroatiske formandskab har fremlagt et samlet konsolideret kompromisforslag. I den forbindelse har formandskabet konkluderet, at der ikke er tilstrækkeligt fælles grundlag blandt medlemsstaterne i forhold til at arbejde videre med det finske formandskabs forslag om, at der fastsættes en fælles øremærkning på tværs af søjle I og søjle II til de grønne målsætninger på klima, miljø og biodiversitet. I stedet fastholdes forslaget om, at mindst 30 % af midlerne under Søjle II skal anvendes til miljø- og klimaformål.

De væsentligste ændringsforslag i kompromisforslaget er følgende:

- Modellen for resultatmåling ændres til en såkaldt "trappemodel", hvor tærskelværdien for afvigelse mellem mål og observerede milepæle er 45 % i begyndelsen af perioden og derefter gradvist falder til 35 %.
- Trappemodellen nævnt ovenfor kombineres med toårige milepæle i forbindelse med den såkaldte performancegennemgang, hvor Kommissionen havde foreslået årlige milepæle.
- Antallet og typen af resultatindikatorer, der skal indgå i performancegennemgangen, fastlægges på forhånd, hvorefter 10 specifikke resultatindikatorer relateret til de specifikke målsætninger skal benyttes på tværs af medlemsstaterne. Dertil kommer, at andre resultatindikatorer fortsat skal benyttes og afrapporteres, dog uden at indgå i performancegennemgangen og dermed være tilknyttet sanktioner.
- Der tilføjes en ny kategori af indikatorer i form af "monitoreringsindikatorer". Indikatorerne skal benyttes til dataindsamling og rapportering i forbindelse med kvantificering af milepæle og resultatmål.
- De specifikke målsætninger for landbrugspolitikken foreslås udvidet til også at omfatte ligestilling mellem mænd og kvinder.
- Kravene til den strategiske plan reduceres, så planen ikke skal indeholde et separat afsnit om de elementer, der vedrører forenkling og færre administrative byrder for støttemodtagerne.
- Der foreslås, at medlemsstaterne kan anvende op til 6 % (i stedet for 4 %) af midlerne under Landdistriktsfonden til teknisk bistand, hvis den pågældende medlemsstats konvolut for landdistriktsudvikling (søjle II) udgør op til 1,5 mia. €.
- Det foreslås, at medlemsstaterne inden for bedriftsrådgivning kan vælge at anvende eksisterende rådgivningssystemer, og at disse både kan være offentlige og private.
- Der foreslås nogle lempelser af visse krav under konditionaliteten, som for eksempel udskydelse af implementeringen af kravet om beskyttelse af vådområder og tørvejerde til 2024 og mulighed for at tage hensyn til blandt andet bedrifters størrelse, bedriftsstruktur og arealandel med skov.
- Af de lovbestemte forvaltningskrav under konditionaliteten foreslås det at slette en række krav om mærkning og registrering af dyr og vedrørende smitsomme husdyrsygdomme.
- Endvidere foreslås det, at implementering af kravet om et webbaseret værktøj til gødningsplanlægning kan udsættes til år 2023 og flyttes fra konditionalitet til bedriftsrådgivningstjenesten. Det foreslås, at medlemsstaterne får mulighed for at anvende eksisterende nationale systemer, hvis disse er ækvivalente med Kommissionens forslag, og at disse kan være både offentlige og private systemer.
- Der foreslås øget subsidieret på en række områder. Definitionen af "ægte landmand" gøres frivillig for medlemsstaterne, og medlemsstaterne får mere fleksibilitet i forhold til kravene til unge landmænd. Det foreslås, at det er frivilligt for medlemsstaterne, hvorvidt de vil fratække lønomkostninger fra loftet fra direkte støtte pr. bedrift, og om medlemsstaterne vil gøre brug af omfordeling af direkte støtte fra store til små og mellemstore bedrifter.
- Derudover foreslås det, at medlemsstater på baggrund af deres behovsanalyse frivilligt kan beslutte ikke at have risikostyringsinstrumenter i deres strategiske plan. Derudover fremgår det tydeligere, at risikostyringsværktøjer ikke er begrænset til gensidige fonde og forsikringsordninger.

- Det foreslås at tilføje yderligere typer af investeringer til listen over investeringer, hvor der kan ydes støtte på op til 100 %. Det gælder 1) Ikke-produktive investeringer, der sigter mod at beskytte husdyr mod rovdyr og afgrøder mod skader, der er forårsaget af vilde dyr som fx vildsvin, 2) Projekter, der gennemføres af operationelle grupper under det europæiske innovationspartnerskab (EIP) og 3) Ikke-produktive investeringer i skovinfrastruktur, jordfordeling og jordforbedring.
- Det foreslås, at hvis EU-lovgivning resulterer i indførelse af nye krav til landbrugere, kan der ydes støtte til investeringer for at efterkomme disse krav i højst 24 måneder fra den dato, hvor de bliver obligatoriske for landbrugsbedriften (mod 12 måneder under nuværende regler).
- Det foreslås, at der gives mulighed for, at visse arealstøtte-ordninger under søjle II kan have en varighed ned til et år mod ellers 5-7 år.
- Det foreslås, at medlemsstaterne også får mulighed for at udjævne værdien af og afskaffe betalingsrettighederne i løbet af den kommende reformperiode.
- Bestemmelserne om en performancebonus og tildeling af performancebonussen slettes med forbehold for, at dette kan indgå i drøftelserne om den nye flerårige finansielle ramme.
- Det foreslås, at medlemsstaterne i forbindelse med performanceafstemningen skal kunne justere den planlagte enhedsomkostning for eksempelvis investeringer ud fra kvantitativ information vedr. udbetalinger i det pågældende finansår.
- Det foreslås, at medlemsstaterne på ethvert tidspunkt kan ændre (og anvende) elementer i deres strategiske plan, der vedrører interventioner under landdistriktsudvikling, som ikke medfører ændringer i de fastsatte mål for resultatindikatorer og tilhørende delmål.
- Formandskabet har endvidere foreslået en række ændringer i mulighederne for at yde sektorstøtte, herunder udvidede muligheder for støtte til olivenolie, ligesom der inden for frugt- og grøntsektoren foreslås en højere EU-medfinansiering, når en andel af tiltagene adresserer miljø og klima.
- Formandskabet foreslår også at udvide loftet for koblet støtte, der kan gives i søjle I til det nuværende niveau.
- Formandskabet foreslår, at for sektorstøtte til "andre sektorer" kan medlemsstaten forhøje anvendelsen fra 3 % af sin kuvert til direkte betalinger til 5 % forudsat, at denne forhøjelse fra 3 til 5 % modsvares af en reduktion af den koblede støtte, som medlemsstaten må anvende.
- Det foreslås desuden, at sektorstøtte til "andre sektorer" udstrækkes til en række produkter angivet i et bilag til forslaget.
- Endelig foreslås det, at andre organisationsformer end producentorganisationer såsom andelselskaber kan modtage støtte til "andre sektorer", men kun hvis de senest fire år efter har ladet sig godkende som producentorganisationer.

Formandskabet foreslår, at eco-schemes udover bidrag til mindst en af de tre specifikke målsætninger vedrørende miljø, natur og klima også som supplement kan bidrage til specifikke målsætninger vedrørende beskæftigelse, vækst, social integration og lokal udvikling i landdistrikterne (herunder bioøkonomi og bæredygtig skovdrift) samt det europæiske landbrugs reaktionsevne på samfundets krav til fødevarer og sundhed, herunder kravene til at sikre nærende og bæredygtige fødevarer, madspild samt dyrevelfærd.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på politisk drøftelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er det ledende udvalg.

Landbrugsudvalgets samlede udtalelse

Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg har den 2. april 2019 stemt om udvalgets samlede udtalelse. I udtalelsen lægges der blandt andet vægt på følgende:

Udvalget lægger op til et års forsinkelse af reformen, hvorefter ikrafttrædelse bliver den 1. januar 2022.

På capping foreslås et loft over den direkte støtte efter 100.000 €, hvor støtte til eco-schemes, unge landbrugere og 50 % af lønomkostningerne fratrækkes før capping. Landbrugsudvalget har med udtalelsen lagt op til, at mindst 60 % af de nationale konvolutter skal allokeres til basisindkomstsstøtten og den komplementære omfordelingsstøtte, der er fastsat til minimum 5 %. Mindst 20 % af den direkte støtte (søjle I) skal øremærkes til eco-schemes, og maksimum 10 % under søjle I kan anvendes til koblet støtte, hertil ekstra 2 % til proteinafgrøder. Der skal anvendes mindst 2 % af de nationale konvolutter til unge landbrugere, der kan understøttes yderligere af landdistriktstiltag (søjle II).

Udvalget støtter obligatoriske eco-schemes, der skal udbydes af medlemsstaten, men er frivillige for landbrugeren, og giver mulighed for at belønne landbrugere for tiltag, der er gavnlige for miljøet, ligesom udvalget tilføjer dyrevelfærd som formål med eco-schemes. Man ønsker en blødere konditionalitet, der giver mere fleksibilitet til medlemsstaten til for eksempel at designe eco-schemes, der skal gå videre end reglerne i konditionaliteten. Til gengæld foreslås en liste over eco-schemes, som medlemsstaten skal udbyde, som for eksempel støtte til biodiversitet (ikke-produktive arealer) og tiltag på kulstofrige jorde, ligesom Kommissionen skal udvide denne liste med andre eco-schemes, som skal være valgfrie for medlemsstaterne. Listen med konkrete eco-schemes, som medlemsstaterne skal udbyde afspejler elementer i konditionaliteten, som ændres/fjernes af udvalget.

Udvalget ønsker også, at mindst 30 % af midlerne under landdistriktspolitikken (søjle II) øremærkes til klima- og miljøtiltag, men at støtte ydet til områder med naturlige begrænsninger (for eksempel bjerge og øer) delvist skal kunne medregnes som miljø- og klimatiltag. Der udover ønskes det, at minimum 30 % skal gå til investeringer og risikostyringsværktøjer. Udvalget ønsker, at der højst kan overføres op til 15 % af midlerne fra søjle I til søjle II, og at disse anvendes til klima- og miljøtiltag til landbrugere. Modsat Kommissionens forslag skal det kun være muligt at overføre 5 % fra søjle II til søjle I, der skal allokeres til eco-schemes, idet visse medlemsstater dog skal kunne overføre yderligere 10 %. På tiltag under søjle II fastsætter udvalget maksimale støtteniveauer, hvilket ellers var fjernet i Kommissionens forslag.

Til definitionen af ”ægte landbruger” ønsker Landbrugsudvalget, at man binder landbrugsaktivitet sammen med idéen om at opretholde familielandbrugsmodellen. Derudover støtter udvalget, at medlemsstaten skal have mulighed for at definere begrebet videre.

Landbrugsudvalget i det nye Europa-Parlament har besluttet at arbejde videre med udgangspunkt i udtalelsen fra det tidligere udvalg, men med mulighed for at stille ændringsforslag. Den videre proces i Europa-Parlamentet er stadig til drøftelse.

Miljøudvalget og Budgetudvalgets udtalelser

Europa-Parlamentets udvalg for miljø, folkesundhed og fødevarer er udpeget som et tilknyttet udvalg. Miljøudvalget har i februar 2019 fremlagt en samlet udtalelse til landbrugsudvalget. Udtalelsen indeholder blandt andet forslag om at begrænse udformningen af eco-schemes til en liste over praksisser, som medlemsstaterne så kan vælge ud fra. Dette kan minde om den nuværende liste over tiltag under det grønne krav om miljøfokusområder. Endvidere er blandt andet foreslået, at 30 % af den direkte støtte øremærkes til eco-schemes. Det foreslås endvidere, at der ikke skal kunne overføres midler fra søjle II til I. I udtalelsen fra Budgetudvalget nævnes blandt andet, at EU's landbrugspolitik skal forblive en fælles EU-politik, som skal finansieres på tilstrækkelig vis.

Udtalelserne fra Miljø- og Budgetudvalget er indgået i Landbrugsudvalgets videre arbejde forud for deres udtalelse af 2. april 2019.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017, og lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under landdistriktsprogrammet og direkte betalinger.

Konsekvenser

Forslag vil have statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivnings- og administrative konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget, for miljøet og beskyttelsesniveauet.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser, da der skal udarbejdes en ny lov om støtte til strategiske planer. Desuden skal der udarbejdes nye bekendtgørelser for de støtteordninger, der skal etableres vedrørende landdistriktsudvikling og direkte betalinger. Omfanget heraf kendes ikke på nuværende tidspunkt.

Statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslagets økonomiske konsekvenser skal ses i lyset af Kommissionens forslag til EU's kommende flerårige budget, som blev præsenteret 2. maj 2018, og det reviderede budgetforslag, der blev fremlagt den 27. maj 2020 sammen med forslag til et genopretningsinstrument i lyset af covid-19 krisen. Den kommende aftale om EU's flerårige budget, der indgås af Det Europæiske Råd, fastlægger den overordnede årlige fordeling af midler til den fælles landbrugspolitik søjle I og II og fordelingen mellem medlemsstaterne, herunder delvist konvergens af direkte støtte mellem medlemsstaterne. Af bilag 7 i Kommissionens oprindelige budgetforslag fra 2. maj 2018 fremgår det, at medlemsstater, hvis gennemsnitlige støtteniveau ligger under 90 % af EU-gennemsnittet, får lukket 50 % af differencen frem mod 2027. Alle medlemsstater bidrager ligeligt til finansieringen af denne omfordeling.

Der lægges med Kommissionens reviderede budgetforslag fra den 27. maj 2020 op til et samlet budget for den fælles landbrugspolitik på ca. 348,3 mia. € for perioden 2021-2027 (2018-priser), hvor der reserveres godt 258 mia. € til markedsrelaterede udgifter og direkte støtte. Hertil kommer 90 mia. € til landdistriktsudvikling, hvoraf 15 mia. € foreslås finansieret gennem genopretningsinstrumentet, jf. særskilt forslag.

I faste priser svarer det til en reduktion af budgetrammen for den fælles landbrugspolitik på ca. 16 % i forhold til perioden 2014-2020 inklusiv Storbritannien. Med det nye budgetforslag forventes, at den danske konvolut til landdistriktsudvikling i løbende priser forøges med ca. 8 % (inklusive midler til genopretningsinstrumentet) i perioden 2021-2027 sammenlignet med perioden 2014-2020. Ifølge Kommissionens oprindelige budgetforslag fra 2018 reduceres den direkte støtte med 3,9 % fra 2020-2021 og fastholdes herefter i løbende priser. Det er endnu usikkert, hvilken betydning Kommissionen reviderede budgetforslag fra maj 2020 konkret får for det nationale loft for Danmark for den direkte støtte, da fordelingen mellem midlerne i søjle 1 til direkte støtte og markedsordninger ikke kendes.

Nedenstående beregning er baseret på Kommissionens forordningsforslag, og har dermed sin baggrund i Kommissionens oprindelige budgetforslag fra 2018. Der tages forbehold for, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser kan ændre sig. De erhvervsøkonomiske konsekvenser vil således i høj grad blive påvirket af udkommet af forhandlingerne om EU's samlede finansielle ramme, og beslutninger om øvrige nye tiltag under den nye landbrugsreform såsom udformningen af konditionaliteten for udbetaling af grundlæggende indkomststøtte, omfordelingsindkomststøtten samt eco-schemes. Herudover skal Danmark nationalt træffe beslutning om fleksibilitet mellem søjlerne på op til 15 % af den årlige konvolut for søjle I.

På baggrund af Kommissionens forordningsforslag vurderes det, at en budgetreduktion på 3,9 % af den direkte støtte fra 2020 til 2021 vil betyde et fald i den danske konvolut af direkte støtte på i alt 255 mio. kr. Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), Københavns Universitet, bemærker her til, at det svarer til et gennemsnitligt fald i støtten på ca. 90 kr. pr. ha. Herefter ligger støtten fast frem til 2027. Den danske konvolut frem til 2027 er vist i tabellen nedenfor:

Tabel 1 Den danske tildeling af direkte støtte på baggrund af Kommissionens forordningsforslag:

Mio. €	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Løbende priser	880,4	846,1	846,1	846,1	846,1	846,1	846,1	846,1
Faste 2018-priser ²	846,2	797,3	781,7	766,4	751,3	736,6	722,2	708,0

IFRO har foretaget en analyse af konsekvenserne ved capping af den direkte støtte. I analysen viser IFRO, hvordan det vil påvirke ansøgerne i 2021 ud fra et skøn om, hvordan reduktionen påvirker deres støtte i 2021 med og uden lønfradrag. Der tages i den forbindelse udgangspunkt i Kommissionens budgetforslag (jf. tabel 1).

Når der tages højde for lønomkostninger, sådan som Kommissionen foreslår, estimeres det, at i alt 134 bedrifter vil blive berørt af capping. Det samlede beløb, der cappes, ville være ca. 26 mio. kr. Det berørte areal er på 113.561 ha, hvilket svarer til omkring 4 % af det danske støtteberettigede landbrugsareal. IFRO bemærker, at det primært er store planteavlbedrifter, der ville blive berørt, da deres lønomkostninger er lavere end andre sektorer.

Hvis lønfradraget ikke fratrækkes, ville beløbene for 2021 se betydeligt anderledes ud. Samlet ville det betyde, at 3.890 bedrifter ville blive påvirket, og der i alt ville blive cappet et beløb på 1.116 mio. kr. De berørte 3.890 bedrifter råder over et areal på 1.375.233 ha svarende til ca. halvdelen af Danmarks landbrugsareal.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget, hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer finder, at en af de største forandringer i Kommissionens forslag i forhold til den nuværende politik er, at en større del af beslutningen, om hvordan landbrugspolitikken skal implementeres, lægges ud til de enkelte medlemslande. Kommissionens ambition med forslaget er, at landbrugspolitikken skal levere flere konkrete resultater inden for miljø og klima, og at dette skal tilrettelægges på en måde, så indsatsen i det enkelte medlemsland sker der, hvor der er et behov. Det giver mulighed for, at de konkrete krav, der stilles til den enkelte landmand, i højere grad kan tage udgangspunkt i forholdene på den enkelte bedrift end tidligere. Endvidere bliver det også muligt for medlemslandene at tilbyde landmændene frivillige ordninger (såkaldte eco-schemes) til miljø og klima i søjle 1,

² I beregningen af faste 2018-priser er der antaget en inflation på 2 %

hvor en del af støtten kan være incitamentsbetalinger. Landbrug & Fødevarer er på den baggrund positivt indstillet over for den nye model. Det er dog helt afgørende, at udmøntningen gennemføres på en måde, så det sikres, at der bevares ensartede konkurrencevilkår mellem medlemslandene. Kommissionens ønske om, at ambitionsniveauet for så vidt angår miljø- og klima generelt skal hæves på europæisk plan, og at dette skal afspejles i de nationale strategiske planer. Det er i den sammenhæng meget vigtigt, at det sikres, at EU-landene bevæger sig mod et fælles ambitionsniveau, der skaber ensartede konkurrencevilkår mellem medlemslandene. Der lægges op til, at landbrugspolitikken skal forenkles for landmanden, dels ved at den bliver mere målrettet nationale behov, og dels ved at anvende ny teknologi til kontrol og enklere støtteansøgning. Det er helt afgørende, at denne ambition leder til en mærkbar forandring for den enkelte landmand.

I forbindelse med det øgede fokus på landbrugspolitikens resultater inden for miljø og klima er det afgørende, at lande, der allerede i dag har gennemført en stor grøn omstilling og har høje nationale krav, også bliver anerkendt herfor gennem landbrugspolitikken og ikke tværtimod bliver straffet ved at have færre muligheder for at anvende landbrugspolitikens instrumenter.

De største umiddelbare bekymringspunkter i forslaget er, at budgettet generelt reduceres med 17 % i faste priser, når man sammenligner landbrugsbudgettet i kommende periode med den nuværende periode, jf. Kommissionens budgetforslag fra den 2. maj 2018. I lyset af at der til stadighed stilles højere krav til landbrugsproduktionen i Europa, så er det vigtigt, at der også følger midler med. Derfor er det heller ikke begrundet, hvorfor Danmark og en række andre lande fortsat skal overføre midler til primært en række af de øst- og centraleuropæiske lande, hvor omkostningsniveauet generelt er markant lavere. Ikke mindst i lyset af de budgetmæssige reduktioner af landbrugsbudgettet, er det helt afgørende, at Kommissionen leverer en mærkbar regelforenklings i den kommende periode fra 2021-2027.

Angående de *strategiske planer for landbrugspolitikken* bemærker Landbrug & Fødevarer, at de foreslåede strategiske planer for landbrugspolitikken for perioden 2021 til 2027 på mange måder forventes at ligne det nuværende landdistriktsprogram i udformning og i forhold til godkendelsesprocessen. Det er i den forbindelse vigtigt at påpege, at processen omkring landdistriktsprogrammerne i dag opleves som meget tung og i flere lande er med til at forsinke implementeringen af landbrugspolitikken. Det er derfor vigtigt, at de strategiske planer kommer til at virke væsentligt mere enkle og effektive – ikke mindst da der fremadrettet lægges op til, at de også skal adressere initiativer under søjle 1. Det betyder, at Landbrug & Fødevarer for det første mener, at medlemslandene for hver ordning konkret skal begrunde, hvordan man har sikret den mest enkle regulering; dernæst skal bemærkninger fra landmændenes organisationer til implementering af nye regler vedlægges, når medlemslandene indsender deres strategiske planer til godkendelse i Kommissionen. Endelig skal alle strategiske planer oversættes til alle EU-sprog, således at der sikres gennemsigtighed og mulighed for at blive inspireret af en mere enkel implementering i andre EU-lande. Det er også vigtigt, at der er en smidig og hurtig godkendelsesproces fra EU's side så rammen om landbrugspolitikken i Danmark er kendt for danske landmænd i detaljer i god tid forud for den 1. januar 2021. Endelig er det helt afgørende, at rammerne sikrer en hurtig og effektiv udbetaling af landbrugsstøtte til landmændene. Det fremgår af forslaget, at medlemslandene kan risikere suspension for refusion af udgifter, såfremt der ikke er tilstrækkelig resultatopfyldelse. Det er afgørende, at landmænd, der leverer som aftalt, ikke risikerer manglende udbetaling som følge af medlemslandets (Danmarks) overordnede manglende performance. Det er i den forbindelse også afgørende, at landbrugspolitikens effekt vurderes ud fra nogle indikatorer, som landbrugspolitikken og landmændene har entydig indflydelse på. Derudover er det vigtigt i de strategiske planer, at medlemslandene overordnet set bevæger sig mod de målsætninger, der stilles over en flerårig periode. Her er det afgørende, at medlemslandene ikke bliver fastlåst på at fortsætte specifikke tiltag, blot fordi de har været anvendt historisk, men derimod kan udvikle og tilrettelægge indsatsen bedst muligt i forhold til at nå målsætningerne uanset, at det medfører udsving mellem årene.

I forhold til den *grundlæggende indkomststøtte med henblik på bæredygtighed (GIB) (afkoblet støtte)* bemærker Landbrug & Fødevarer, at den direkte støtte per hektar defineres som noget nyt som en decideret indkomststøtte. Støtten fortsætter som en afkoblet støtte per hektar. Den grønne støtte afskaffes og bliver en del af indkomststøtten. Til gengæld bliver det fremadrettet også muligt at anvende den direkte støtte til nye støtteordninger for miljø og klima, såkaldte "eco-schemes". Landbrug & Fødevarer mener, at det sender et forkert signal at kalde den grundlæggende indkomststøtte for "indkomststøtte", da Landbrug & Fødevarer anser landbrugsstøtten som en betaling for at landmændene i Europa skal opfylde høje krav til en bæredygtig landbrugs- og fødevarerproduktion. I den forbindelse og for at sikre ensartede konkurrencevilkår mellem EU's medlemslande mener Landbrug & Fødevarer, at det skal sikres, at minimum 60 % af søjle 1 gives til den grundlæggende indkomststøtte. Vedrørende *konditionalitet*, noterer Landbrug & Fødevarer sig, at modtagelse af støtten ventes at være betinget af overholdelse af de nuværende krydsoverensstemmelseskrav, EU-krav og nationale lovkrav samt krav om sikring af god landbrugs- og miljømæssig stand. Den konkrete udmøntning af de enkelte krav kendes ikke endnu og konsekvenserne er derfor meget uklare. Det er som udgangspunkt positivt, at der gives større frihed til at tilrettelægge kravene nationalt, så de giver mening i en national kontekst. Det er dog afgørende, at kravene gennemføres på en enkel og meningsfuld måde, der tager udgangspunkt i at bakke op om god landmandspraksis. Samtidigt skal der være fokus på at undgå overimplementering og forvridding af konkurrencen mellem medlemslandene. Det skal derfor sikres, at krav, der stilles om betingelse for at modtage den grundlæggende indkomststøtte, skal være enslydende og gældende for alle europæiske landmænd. Det er i den forbindelse vigtigt, at landmænd i lande som Danmark, der generelt stiller skrappe krav til landbrugsproduktionen, ikke straffes ved at få indskrænket mulighederne for at opnå EU-støtte i forhold til konkurrenter i andre lande, hvor der er færre krav til produktionen. Det er vigtigt, at landbrugspolitikken også på dette område understøtter en produktion, der er effektiv og bæredygtig, frem for at stille den ringere end mindre effektive og bæredygtige konkurrenter. Det vil have afgørende betydning, hvordan man skelner mellem konditionalitet og en ekstra indsats herudover, der kan honoreres i de såkaldte "eco-schemes", så den konkrete implementering er af stor betydning.

Vedrørende *økologi* savner Landbrug & Fødevarer generelt et fokus på økologisk produktion i forslaget. Der er i det nuværende regelsæt en anerkendelse af økologisk produktion ved at økologer er "green by definition". Der savnes et lignende signal omkring økologisk produktion i det nye forslag.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til *intern udjævning* med tilfredshed at det med forslaget fortsat er muligt at differentiere betalingsrettighedernes værdi. Angående *omfordelingsstøtten* mener Landbrug & Fødevarer, at det skal være frivilligt for medlemslandene, om de vil indføre omfordelingsstøtte.

I forhold til *støtte til unge landmænd* finder man, at det er vigtigt, at EU's landbrugspolitik er med til at understøtte generationsskifte. Det er positivt, at det forventes at være muligt at fortsætte med den nuværende støtteordning til unge landmænd, så der skabes kontinuitet for de landmænd, der nu anvender ordningen. Fremadrettet skal det overvejes, hvordan landbrugspolitikken anvendes til bedst muligt til at løse udfordringer med generationsskifte. I dag anvendes også EU-midler uden for landbrugspolitikken til at hjælpe med finansieringen af nye bedrifter og det er vigtigt, at denne mulighed fastholdes og komplementerer indsatsen under EU's landbrugspolitik.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til *frivilligt "eco-scheme"*, at det er meget interessant med en støtteordning i søjle 1, hvor det er muligt at give incitamentsbetalinger. Det er af stor betydning, at man kan anvende motiverende midler til en grøn omstilling. Der mangler dog fortsat detaljer om,

hvilke rammer der gælder for at yde en ”incitamentsbetaling”. Landbrug & Fødevarer ønsker, at incitamentsbetalingen bliver så høj, at den sikrer landmændene en betydelig nettoindtjening. Ligeledes skal det være muligt at opkræve og målrette ordninger til landmænd i afgrænsede sektorer og geografiske områder. Ordninger under et eco-scheme skal være relevant for alle landmænd, der finansierer dem. Eco-schemes må ikke medføre en væsentlig omfordeling blandt landmænd. Ud over miljø-, klima- og biodiversitetstiltag skal det også være muligt at støtte tiltag, der fremmer dyrevelfærd. Endelig skal det være muligt at målrette støtten mod certificeringsordninger, herunder allerede eksisterende ordninger. Det er dog også her en stor udfordring, hvis landmænd i lande som Danmark, der i en lang år-række er gået foran i forhold til klima- og miljøeffektivitet, får færre muligheder og stilles ringere end landmænd i mindre effektive lande.

Det bør derfor være muligt dels at støtte nationale krav, der ligger ud over EU-krav, og dels at støtte nye krav, der følger af en fælles EU-regulering. Eco-schemes skal kunne anvendes til at belønne opfyldelse af nye EU-krav. Ikke udnyttede midler under en ordning skal tilbagebetales som grundbetaling. Som undtagelse for ovenstående betingelser skal det dog i konkrete tilfælde være muligt at etablere eco-schemes, der indeholder en betydeligt mindre incitamentsstøtte, og som medfører en omfordeling blandt landmænd. Et eksempel på et sådant eco-scheme kan være støtte til målrettet miljøregulering, hvor finansiering sikres gennem en generel reduktion af støtten hos alle landmænd, og hvor støtteordningen er målrettet mod landmænd i specifikke vandoplande.

Landbrug & Fødevarer ønsker at understøtte en udvikling i EU's landbrugspolitik, der fremmer en bæredygtig udvikling. For at sikre dette anbefaler Landbrug & Fødevarer en ambitiøs anvendelse af eco-schemes, der er baseret på valgfrihed og incitamentsstøtte for den enkelte landmand. Konkret anbefaler Landbrug & Fødevarer, at den danske regering i den kommende implementering af EU's landbrugspolitik afsætter op til 30 % af budgettet til søjle 1 til eco-schemes med særlig fokus på klima, miljø, biodiversitet og dyrevelfærd. Specifikt foreslår Landbrug & Fødevarer, at der afsættes midler inden for følgende områder: Klima: 11 %, Biodiversitet: 3 %, Målrettet miljøregulering: 5 %, Dyrevelfærd – svin 2 % og ”Sektorbalance” 9 %.

Landbrug & Fødevarer understreger, at anbefalingen om at afsætte op til 30 % af budgettet til søjle 1 til eco-schemes med særlig fokus på klima, miljø, biodiversitet og dyrevelfærd er under forudsætning af, at de ønsker, som Landbrug & Fødevarer har til, hvad eco-schemes skal kunne, opfyldes. Herunder ikke mindst, at der ydes en betydelig incitamentsstøtte til den enkelte landmand, som sikrer landmanden en betydelig nettoindtjening. Herudover skal ordninger under et eco-scheme være relevante for alle landmænd, der finansierer ordningerne ved at få reduceret deres landbrugsstøtte, og at de dermed ikke må medføre en væsentlig omfordeling af landbrugsstøtten blandt landmænd.

Det helt overordnede princip skal derfor være, at der for hver landmand oprettes en grøn konto, hvis størrelse svarer til det beløb, som landmandens hektarstøtte er blevet reduceret, for at lave ordninger under eco-schemes. Den enkelte landmand kan dernæst søge ordninger under eco-schemes for det beløb, der står på kontoen. Hvis landmanden ikke ønsker at udnytte hele eller dele af den grønne konto, kan denne del udbydes til andre landmænd, som gerne vil søge flere midler under eco-schemes, end der er midler til på disse landmænds egen grønne konto. Princippet er derfor, at landmændene er berettigede, men ikke forpligtede, til at søge midlerne på deres grønne konto. Derudover har alle landmænd mulighed for at søge flere midler end dem, der står på deres grønne konto. Her kan de udelukkende få tildelt flere midler, hvis der er landmænd, der ikke ønsker at udnytte deres grønne konto fuldt ud.

I forhold til *støttelofter* noterer Landbrug & Fødevarer, at forslaget indeholder et obligatorisk støtteloft på ca. 750.000 DKK (100.000 €), og at der skal ske en gradvis støttereduktion for beløb over 450.000

DKK (60.000€) – såkaldt degressivitet. Når det beregnes, om en landmand når støtteloftet, vil det være muligt at indregne lønomkostninger i bedriften samt værdien af ejerens arbejde. Landbrug & Fødevarer er imod støtteloftet. Landbrugsstøtten er en betaling for de ekstra omkostninger, som europæiske landmænd står over for som følge af efterlevelse af høje EU-standarder. De høje standarder efterleves både på den første hektar og på den sidste hektar. Derudover lægges der op til en meget bureaukratisk og omkostningstung model, da modregning af lønomkostninger vil medføre en ekstra administrativ byrde i forbindelse med støtteansøgningen. Det er ikke klart, hvad støtteloftet vil betyde for danske landmænd, og det er afgørende, at denne information tilvejebringes. Såfremt ønsket om at begrænse støtten til de største bedrifter fastholdes, så bør landene som alternativ til et absolut støtteloft kunne vælge en begrænset degressivitet.

Landbrug & Fødevarer afviser kategorisk indførelsen af et 100 % støtteloft ("capping"). Den generelle arealstøtte er en betaling fra samfundet for de øgede omkostninger, der følger af de højere europæiske standarder og krav i relation til blandt andet miljø, klimabeskyttelse, dyrevelfærd og fødevarer sikkerhed. De meromkostninger rammer al landbrugsproduktion uanset bedriftens størrelse.

Samtidigt ønsker Landbrug & Fødevarer at understøtte en mangfoldig bedriftsstruktur. Det betyder blandt andet, at der i forbindelse med fordelingen af støtten bør tages hensyn til, at alle bedrifter har en række faste udgifter uanset bedriftsstørrelse, ligesom de større bedrifter kan udnytte de mulige stordriftsfordele. Disse forhold kan adresseres gennem både en omfordelingsstøtte (højere støtte på de første hektar på alle bedrifter) og degressivitet (procentvis reduktion af støtten over et vist beløb). Landbrug & Fødevarer ønsker, at den nuværende degressivitet på 5 % på beløb over 1,1 mio. kr. fjernes og erstattes af en omfordelingspræmie på 5 %, der ydes på de første 60 hektar. Beløbet til omfordelingspræmien skal beregnes på baggrund af den foreslåede bæredygtighedsindkomststøtte. Dermed skal beløb afsat til blandt andet eco-schemes, unge landmænd og koblet støtte ikke indgå i beregningen. Det er en afgørende forudsætning for ønsket om en omfordelingsstøtte, at der ikke samtidigt indføres et støtteloft ("capping") eller degressivitet.

Landbrug & Fødevarer ønsker en intern udjævning af støtten per hektar i Danmark og samtidigt at sikre at midler, der p.t. tilfalder producenter i mælke- og kvægsektoren, kartoffelstivelsessektoren og sukkerroesektoren, også fremadrettet tilfalder disse sektorer ("sektorbalance"). Baggrunden for ønsket om en udjævning af værdierne af betalingsrettighederne er at opnå en betydelig forenkling for den enkelte landmand, blandt andet gennem en fjernelse af betalingsrettighederne. Den helt afgørende forudsætning for en sådan intern udjævning af støtten per hektar er dog, at den nuværende sektorbalance respekteres på anden vis end gennem en differentieret støtte per hektar. En sådan fremadrettet aftale om sektorbalance skal tilgode de sektorer, der er omfattet af den nuværende ordning – det vil sige mælke- og slagtekalveproducenter, samt kartoffelstivelses- og sukkerroeproducenter.

Konkret foreslår Landbrug & Fødevarer, at der for hver af de tre sektorer afsættes et beløb, der svarer til det beløb, der p.t. tilfalder de aktive producenter i sektoren i form af forhøjede betalingsrettighedsværdier. Dette beløb anvendes til ordninger til gavn for de nævnte sektorer. Landbrug & Fødevarer peger på, at de foreslåede eco-schemes fremadrettet vil kunne anvendes til at sikre sektorbalancen. Det er dog et kardinalpunkt, at disse eco-schemes lever op til de krav, som Landbrug & Fødevarer generelt stiller til disse. Det gælder ikke mindst kravet om, at landmændene skal sikres et væsentligt nettoprovenu i form af en betydelig incitamentsbetaling.

Ud over at sikre opretholdelse af sektorbalancen vil en sådan model medføre, at støtten rettes mod aktive producenter i den pågældende sektor. Særligt for kvægsektoren vil ordningen desuden kunne udformes således, at den vil kunne understøtte en udvikling mod en mere klimaneutral produktion, der

er et mål for såvel erhvervet som regeringen. Slagtekalveproducenterne modtager i gennemsnit en relativ høj støtte per hektar sammenlignet med mælkeproducenterne. De vil derfor blive forholdsmæssigt hårdt ramt af den foreslåede model, der vil medføre en udjævning af støtten per hektar internt i kvægsektoren. På den baggrund af den særlige situation ønsker Landbrug & Fødevarer, at den nuværende koblede slagtepræmie til kvier, tyre og stude fortsætter på det nuværende niveau, samt at der ydes en ekstra koblet støtte svarende til det oprindeligt tildelte handyrtillæg, der fortsat tilfalder aktive kvægproducenter. I et europæisk oksekødsmarked, der i forvejen er præget af en betydelig grad af forvriddning på grund af koblede præmier i langt hovedparten af medlemslandene, vil en højere koblet præmie bidrage til at fastholde opfedningen af slagtekalve i Danmark som et alternativ til levende eksport af kalve.

Angående *koblet støtte* ønsker Landbrug & Fødevarer en markedsorientering af EU's landbrugspolitik, og er derfor grundlæggende modstander af koblet støtte. Dette er blandt andet relevant i forhold til markederne for markfrø og kartoffelstivelse. Der kan dog være særligt udsatte sektorer, som kan have brug for koblet støtte – herunder i Danmark i form af en slagtepræmie til blandt andet kalve. I forslaget lægges der op til et loft på koblet støtte på 10 % dog med mulighed for ekstra 2 % til proteinafgrøder. Landbrug og Fødevarer så gerne et loft på et lavere niveau, for at begrænse anvendelsen af koblet støtte i en række af EU's lande i tilstrækkelig grad.

Vedrørende *kontrol og sanktioner* bemærker Landbrug & Fødevarer, at digitaliseringen betyder nye muligheder i relation til indberetning og kontrol, der kan betyde lettelser for erhvervet. Det er positivt, men det er samtidigt vigtigt, at der er et stort fokus på landmandens retssikkerhed. For eksempel at der ikke bliver tale om 100 % screening og dermed reelt på længere sigt 100 % fysisk kontrol. Det er også vigtigt, at en afgørelse til ugunst for den kontrollerede på landmandens anmodning skal kunne følges op af et fysisk kontrolbesøg, så en afgørelse ikke alene baseres på elektroniske datafund. Endelig er det også vigtigt, at landbrugspolitikken generelt bevæger sig bort fra at overfokusere på bagatelagtige afvigelser fra reglerne. Der skal være mere fokus på "vejledning og korrektion" i stede for den nuværende fokus på "kontrol og sanktion".

I forhold til *definitioner* m.v. bemærker Landbrug & Fødevarer, at der ikke lægges op til markante ændringer i de basale støttebetingelser, men at der fremadrettet vil være en større frihed til national udmåntning af definitioner og støttebetingelser. I forhold til Kommissionens forslag, om at støtten skal målrettes mod "reelle landmænd", så bakker Landbrug & Fødevarer op om dette. Det sker for at sikre, at EU's landbrugsstøtte målrettes personer, hvis primære interesse er landbrugsproduktion. Det er dog afgørende, at en definition ikke udelukker deltidslandmænd m.v., der har en væsentlig indkomst fra andre kilder. Landbrug & Fødevarer mener, at definitionen skal udelukke, at støtten udbetales til for eksempel offentlige myndigheder, udefra kommende kapitalinteresser med et andet hovedfokus end landbrug, samt fonde hvis primære interesse er naturbeskyttelse m.v. Det er i denne forbindelse vigtigt, at den nationale administrative praksis ikke pålægger landmændene en væsentlig administrativ byrde.

Derudover ser Landbrug & Fødevarer et potentiale i, at der i forbindelse med forhandlingerne om de kommende regler for EU's landbrugspolitik arbejdes for en større fleksibilitet, i hvordan EU-reglerne definerer det støtteberettigede areal. Det vil sige en såkaldt bruttoarealmodel, hvor landbrugsstøtten ikke reduceres, såfremt der etableres eller allerede eksisterer småbiotoper og andre natur- og biodiversitetstiltag på bedriften, og hvis aktivitetskravet ikke overholdes ned til 100 m² nøjagtighed. Dette kan give både forenkling og skabe rammerne for flere natur- og biodiversitetstiltag i agerlandet. For at sikre, at støtten understøtter en landbrugsproduktion er det afgørende, at støtten ydes til reelle landmænd.

Angående en *forenklet ordning for mindre landbrug* noterer Landbrug & Fødevarer sig, at Kommissionen forventes at fremlægge et forslag om forenklet EU-støtte til mindre landbrug. Det er vigtigt, at definitionen af mindre landbrug indebærer, at ordningen vil være relevant for mindre danske landbrug samt vil medføre en mærkbar forandring for mindre landbrug i Danmark.

Vedrørende *landdistriktspolitikken* påpeger Landbrug & Fødevarer, at landdistriktspolitikken i store træk fortsætter som hidtil. Dog under et mindre budget med krav om øget national medfinansiering. Det er vigtigt, at ordningerne under landdistriktsprogrammet generelt bliver enkle og meningsfulde, og det er vigtigt, at der findes en brugbar model for blandt andet engangserstatninger til landmænd, der gør noget på bedriften for eksempel natur og miljø. Som noget nyt stilles der dog krav om, at der skal ydes støtte til risikostyringsinstrumenter i form af finansielle bidrag til præmier til forsikringsordninger og finansielle bidrag til gensidige fonde. Landbrug & Fødevarer er fortsat imod en obligatorisk risikoforsikring, for eksempel i form af en klimaforsikring. Det skal overlades til medlemslandene at vurdere, hvorvidt dette bør prioriteres i den nationale plan.

Landbrug & Fødevarer anser fortsat de direkte betalinger (fremover: bæredygtighedsindkomststøtten) under søjle 1 som det bedste instrument til at sikre landmændene en stabil indkomst. Såfremt der – som foreslået af Kommissionen kommer et obligatorisk krav om en risikoforsikring el.lign. i landdistriktspolitikken ønsker Landbrug & Fødevarer en minimumsløsning, for eksempel i form af et tilskud til forsikringspræmien til en haglskadeforsikring.

Endelig bør EU-medfinansieringssatsen for miljø-, klima- og naturtiltag ændres fra de foreslåede 80 % til den generelle sats på 43 %.

På baggrund af Kommissionens forslag til den flerårige finansielle ramme vurderes den samlede effekt i Danmark af det reducerede EU-budget til landdistriktspolitikken, de reducerede nationale medfinansieringssatser samt en forudsætning om, at der ikke flyttes midler fra søjle 1 til søjle 2 ("fleks-midler") at være en reduktion i budgettet for det samlede danske landdistriktsprogram i den kommende budgetperiode på omkring 37 % svarende til godt 450 mio. kr. om året. En så betydelig budgetreduktion må ifølge Landbrug & Fødevarer forventes at få store konsekvenser for de nuværende ordninger under landdistriktsprogrammet. For at sikre opretholdelse af de mange ordninger, der blandt andet kommer miljø, natur og biodiversitet til gode, peger Landbrug & Fødevarer på, at den danske stat må hæve sin medfinansiering fra det nuværende minimumsniveau.

I forhold til den økologiske arealstøtte ønsker Landbrug & Fødevarer, at den fortsat finansieres under landdistriktsprogrammet i søjle 2. For at understøtte sektorens markedsdrevne udvikling skal det prioriteres, at der som minimum afsættes midler svarende til det økologiske areal (inklusiv areal under omlægning) ved indgangen til den kommende budgetperiode.

Hvad angår de forskellige investeringsstøtteordninger til nye stalde og miljøteknologier, der skal medvirke til at sikre det fremtidige råvaregrundlag for blandt andet slagterier og mejerier, ønsker Landbrug & Fødevarer at opretholde en budgetramme på niveau med rammen for disse ordninger under det nuværende landdistriktsprogram. For at nå dette mål kan Landbrug & Fødevarer om nødvendigt acceptere en begrænset flytning af midler fra søjle 1 til søjle 2 på til maksimalt 7 %, svarende til det nuværende niveau. Det er i den forbindelse en forudsætning, at en del af de overflyttede midler reserveres til projekter hos små og mellemstore producenter, der ellers har vanskeligt ved at blive prioriteret. Beløbet, der reserveres til små og mellemstore bedrifter, skal stå i et rimeligt forhold til andelen af de overflyttede midler fra disse bedrifter.

For så vidt angår *markedsforvaltning* noterer man sig, at Kommissionen lægger op til mindre rettelser af EU's markedsforvaltning, som ikke umiddelbart giver anledning til kommentarer. Landbrug & Fødevarer vil dog – som for resten af forslaget – forbeholde sig ret til at vende tilbage, når det fremlagte forslag er gennemanalyseret.

I forhold til *performancebonus* påpeger Landbrug & Fødevarer, at det fremgår af notatet, at en del af Landdistriktsfonden reserveres til en performancebonus til medlemsstaten i 2026. Det er vigtigt, at denne bonus kommer landmænd og ikke kun administration til gode.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til *ikrafttrædelse*, at det er planen, at den nye landbrugspolitik skal træde i kraft den 1. januar 2021. Hertil bemærkes det, at landmændene har behov for tid til planlægning og forudsigelighed, hvorfor det er vigtigt, at der er en hurtig beslutningsproces i EU, der giver mulighed for, at landmændene i god tid kan modtage konkret information om eventuelle forandringer og dermed får mulighed for at forberede sig på de konkrete konsekvenser af forslaget.

Landbrug & Fødevarer bemærker i forhold til formandskabets ændringsforslag, at organisationen stiller sig uforstående over for, at forenkling og færre administrative byrder ikke er en del de strategiske planer, idet det er en af de helt centrale målsætninger med den reviderede politik.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg primo april 2019 har vedtaget et ændringsforslag, der betyder, at der skal ske en fuld intern udjævning af betalingsrettighedernes værdi over en syvårig periode. Landbrug & Fødevarer advarer kraftigt mod ændringsforslaget. Det skyldes først og fremmest de mulige store negative økonomiske konsekvenser for en række bedrifter, der på nuværende tidspunkt har betalingsrettigheder med en højere værdi. Det gælder blandt andet en lang række mælke- og slagtekalveproducenter, der risikerer at få deres økonomiske situation forringet til et niveau, hvor en fortsat overlevelse kan være på spil. Landbrug & Fødevarer opfordrer derfor til at arbejde for, at Kommissionens forslag på dette område fastholdes.

I forhold til Kommissionens forslag til de såkaldte eco-schemes vil Landbrug & Fødevarer gerne understrege, at det skal sikres, at der er sammenhæng mellem de landmænd, der finansierer et eco-scheme gennem en reduktion i indkomststøtten, og de landmænd, der kan udnytte de forskellige ordninger under et eco-scheme. Det betyder med andre ord, at eco-schemes skal bestå af forskellige ordninger, der er mulige og relevante at søge for de samme landmænd, der har finansieret dem. Eco-schemes må ikke blive en kilde til omfordelinger mellem landmænd.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg lægger op til et års forsinkelse af reformen, hvorefter ikrafttrædelse bliver den 1. januar 2022. Det er i den forbindelse vigtigt for Landbrug & Fødevarer, at der i god tid opnås overblik over ordninger, budget og konsekvenser for støttemodtagerne i eventuelle overgangsåre.

Senest finder Landbrug & Fødevarer, at Rådet har arbejdet sig i en positiv retning for så vidt angår diskussionerne om sanktioner i forbindelse med konditionalitet. Organisationen roser, at der i formandskabets ændringsforslag lægges op til vandtætte skodder mellem monitoreringskontrol og kontrol af konditionalitet. Helt generelt bør det være muligt at reducere og/eller helt afskaffe sanktioner i tilfælde, hvor der anvendes monitorering som kontrolform. Landbrug & Fødevarer ser endvidere positivt på, at Rådet bevæger sig i retning af, at anvendelse af risikostyringsinstrumenter bliver frivilligt for landmændene, og at for eksempel registrerings/mærkningskrav fjernes fra konditionaliteten. Landbrug & Fødevarer er bekymret over udvidelsen af mulighederne for at yde koblet støtte, da det er en bevægelse væk fra en øget markedsorientering.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det finske formandskab har præsenteret en række reviderede tekstforslag på det grønne område, blandt andet om øget fleksibilitet i definitionen af det støtteberettigede areal. Derudover har formandskabet fremlagt et oplæg om, at der fastsættes en fælles budgetmæssig øremærkning på tværs af søjle 1 og søjle 2 til de grønne målsætninger på klima, miljø og biodiversitet. Formandskabet foreslår, at eco-schemes udvides til at kunne bidrage til flere formål end udelukkende miljø, natur og klima. Blandt andet nævnes dyrevelfærd. Landbrug & Fødevarer bakker op herom.

Landbrug & Fødevarer finder, at det er vigtigt, at større krav til landmændene ikke kombineres med store reduktioner i landbrugsbudgettet. Landbrug & Fødevarer bemærker i den forbindelse, at det ikke er rimeligt, at landbruget betaler for Brexit og ønsker at fastholde niveauet for budgettet. Landbrug & Fødevarer er stærkt bekymrede for ekstern omfordeling, og at der som minimum bør lægges vægt på andre faktorer, herunder det samlede støtteniveau under søjle I og II.

Landbrug & Fødevarer ønsker ikke støtteloft ("capping"), men såfremt det måtte indgå i drøftelserne kan det overvejes at fokusere på degressiv støtte i lyset af stordriftsfordele for større bedrifter (på linje med modellen i 2013-reformen). Det skal også ses i sammenhæng med vigtigheden af, at støtten går til ægte landbrugere.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at nationale krav, der ligger ud over krav på europæisk niveau skal kunne kompenseres af landbrugsstøtten, således at baseline er kravene på europæisk niveau. Det er nødvendigt for at skabe lige vilkår for alle medlemsstater. Det betyder også, at eco-schemes skal kunne understøtte ambitiøse nationale tiltag. Landbrug & Fødevarer ønsker klare ramme for fleksibilitet mellem søjle I og II, herunder den nationale medfinansiering for at undgå konkurrenceforvridning.

Landbrug & Fødevarer mener det er vigtigt, at der udarbejdes konsekvensvurderinger af EU's jord-til-bord strategi og biodiversitetsstrategi inden de udmøntes i praksis. Derudover er det vigtigt, at der er gennemsigtighed i processen omkring EU-Kommissionens henstillinger til medlemslandene vedrørende de ni mål i landbrugspolitikken, så det er muligt at sammenligne på tværs af medlemslande. Landbrug & Fødevarer vil advare mod, at Kommissionen får tilført betydelige magtbeføjelser til gennem henstillinger til de forskellige medlemslande i de strategiske CAP-handlingsplanerne de facto at kræve specifikke tiltag gennemført uden en konkret hjemmel.

Det fremgår af strategierne, at det ønskes at indføre et minimumsbudget øremærket de nye grønne incitamentsbaserede eco-schemes under den fælles landbrugspolitik, og at man ønsker at indføre støtteloft over de direkte betalinger. Landbrug & Fødevarer ser et stort potentiale i incitamentsbaserede eco-schemes, men savner en anerkendelse af, at EU's landbrugspolitik ikke kan finansiere alle de grønne ambitioner, som Kommissionen har opstillet. Landbrug & Fødevarer ønsker at gentage og understrege modstanden mod støtteloft i den fælles landbrugspolitik. De direkte betalinger er en betaling for de meromkostninger, der følger af de høje europæiske krav på blandt andet miljøområdet. De meromkostninger belaster produktionen uanset bedriftens størrelse, og dermed er et støtteloft urimeligt og diskriminerende mod den bedriftsstruktur, der blandt andet findes i Danmark.

Det er positivt, at EU-kommissionen den 27. maj 2020 har foreslået en forøgelse af landbrugsbudgettet sammenlignet med det to år gamle forslag – men i forhold til det nuværende budget er der stadig tale om en reduktion i størrelsesordenen 10 % i faste priser. Det er voldsomt, når kravene til landbruget om at levere på hele den grønne dagsorden samtidigt stiger voldsomt.

Det er stærkt utilfredsstillende og urimeligt, at hovedparten af de ekstra midler, der tildeles landbruget, tildeles landdistriktsbudgettet og fordeles med den fordelingsnøgle, der anvendes her. Det skyldes,

at de ekstra midler ifølge Kommissionens Meddelelse om ny Flerårig Finansiell Ramme skal hjælpe landbrugs- og fødevarerhvervet med at leve op til kravene i deres netop offentliggjorte forslag til strategier for biodiversitet og ”jord-til-bord”.

Strategierne indeholder ikke ny finansiering. Men en række af tiltagene tænkes sammen med EU's fælles landbrugspolitik og EU-Kommissionens godkendelse af medlemslandenes strategiske planer, der fremover vil være en forudsætning for udbetaling af landbrugsstøtte. Landbrug & Fødevarer appellerer til, at der er en balance mellem øgede krav til landbrugsproduktion og et reduceret EU-budget til den fælles landbrugspolitik.

Omkostningerne ved at leve op til kravene i de to strategier må forventes at være knyttet til landbrugsarealets størrelse og værdien af landbrugsproduktionen. Danmarks andel af landdistriktsmidlerne er væsentligt lavere end vores andel af den samlede landbrugsproduktion i EU. Til illustration er Danmarks andel af det foreslåede landdistriktsbudget på 0,7 %; Danmarks andel af EU's samlede produktionsværdi af landbrugsprodukter er ca. 2,5 %; og dansk andel af de direkte betalinger på 2,2 %. Der skal sikres en fair andel af midlerne. Også her bør der tages højde for frontløberproblematikken, så miljø- og klimaeffektiv dansk landbrugs- og fødevarerproduktion ikke straffes dobbelt ved at skulle opnå samme reduktionsmål som lande, der ikke allerede har gennemgået en væsentlig grøn omstilling, og samtidigt modtage en andel af budgettet, der er langt lavere end den danske andel af EU's samlede landbrugsproduktion.

Økologisk Landsforening bemærker, at det er positivt, at Kommissionen gør tiltag til at lægge mere vægt på klima, miljø og natur i indretning af den fælles landbrugspolitik. I den forstand finder Økologisk Landsforening, at den nye konditionalitet og introduktionen af en baseline er et godt initiativ. Økologisk Landsforening ser dog en stor svaghed i, at forslaget ikke indeholder et krav til, hvor stort et budget der mindst skal afsættes til eco-schemes eller alternativt et krav til, hvor stor en del af budgettet eco-schemes og miljø- og klimatiltag i søjle II tilsammen mindst skal optage. Økologisk Landsforening ser gerne, at 50 % af budgettet i søjle I afsættes til eco-schemes eller 50 % af det samlede landbrugsbudget afsættes til klima, natur og miljø med en indikation af, at andelen skal sættes op i de efterfølgende landbrugsreformperioder. En andel til eco-schemes på 30 % betragtes af Økologisk Landsforening som en absolut smertegrænse, hvis den nye landbrugspolitik skal understøtte grøn omstilling.

Økologisk Landsforening bemærker, at det er positivt, at Kommissionen udtrykker forventning om, at 40 % af landbrugsbudgettet forventes at bidrage til klimamålsætninger. Økologisk Landsforening betragter det imidlertid som greenwashing, hvis udgifterne til basisstøtte vægtes med 40 % uanset handling på arealerne. Basisstøtten er ifølge Økologisk Landsforening pr. definition en passiv indkomststøtte og skal derfor ikke kunne tælles med i opgørelsen over, hvor stor en del af budgettet, der bruges på klimamålsætninger.

For så vidt angår konditionaliteten og forslaget om ny baseline, så er Økologisk Landsforening enig i princippet, om at eco-schemes bør gå til betaling for leverancer ud over obligatoriske regler. Økologisk Landsforening kan dog se et behov for at tillade, at eco-schemes kan udbetales til at betale for ambitiøse klima- og naturkrav, der går videre end EU forpligtelser, da det ifølge Økologisk Landsforening kan blive forudsætningen for, at medlemslandene tør tage vigtige nye skridt for at bremse landbrugets klimapåvirkning, og for at landbruget kan tage aktivt del i at stoppe biodiversitetskrisen. Økologisk Landsforening ser for eksempel gerne, at der indføres et krav om, at alle europæiske landmænd eller som minimum alle danske landmænd skal udarbejde et klimaregnskab, der dokumenterer CO₂-udledningen, og som er koblet op på et loft, der skal overholdes og en dokumentation på natur og naturtiltag på bedriften. EU's landbrugsstøtte skal ifølge Økologisk Landsforening ikke bruges til at finansiere, at der udarbejdes et regnskab og dokumentation. Det skal dog være muligt at bruge eco-schemes til at

finansiere arealtiltag, der reducerer landbrugets klimabelastning, som græsarealer til afgræsning, foder eller biogasanlæg, træer på landbrugsjord i skovlandbrugssystemer, pløjefri dyrkning uden pesticider, eller tiltag der er positive for de arter, der hører til agerlandbrugets økosystem som f.eks. opdeling af marker med markskel/bræmmer til parcelstørrelser på maksimalt 5 hektar, plantning af læhegn, afgræsning af arealer efter plejeplan med natur som fokus. Den nye konditionalitet og baseline må ifølge Økologisk Landsforening ikke stå i vejen for, at der indføres ambitiøse og efter behov målrettede regler for klima og natur.

Økologisk Landsforening bemærker endvidere, at dyrevelfærd er uløseligt forbundet med, at dyr har adgang til udearealer og/eller marker. Det er et system, hvor dyrene kan få opfyldt flere adfærdsmæssige behov, og det er systemer med et lavere medicineringsbehov. MRSA er for eksempel stort set fraværende i dansk økologisk svineproduktion. Systemer, der giver grundlag for bedre dyrevelfærd, skal derfor kunne være et aftaleobjekt under eco-schemes ifølge Økologisk Landsforening. Fordelene har samfundsmæssig interesse, og de systemer, der giver plads til bedre velfærd med mindre antibiotikaforbrug, er under pres af lovlige intensive husdyrproduktioner.

Økologisk Landsforening lægger meget stor vægt på, at landbruget hverken får reduktion i sin støtte eller mere bureaukrati for at give plads til småbiotoper indlejret i landbrugsarealerne. Det er vigtigt, at støttereglerne ikke indeholder et incitament til at nedlægge markskel, dræne jordene, fjerne træer fra markerne og holde læhegn tæt beskårede og så videre. Det er derfor af meget stor betydning for Økologisk Landsforening, at forordningen giver plads til det, man i Danmark har kaldt bruttoarealmodellen. Det skal have dansk topprioritet i forhandlingerne. Økologisk Landsforening hæfter sig ved, at opretholdelse af arealer med landskabstræk og ikke-produktive arealer er nævnt under konditionalitet. På det grundlag forekommer det helt naturligt at skrive bruttoarealmodellen ind i forordningen.

Økologisk Landsforening er meget optaget af, at der tilvejebringes mulighed for at indrette skovlandbrugssystemer. Økologisk Landsforening mener, at bruttoarealmodellen er en ikke-bureaukratisk måde at åbne op for skovlandbrugssystemer. Hvis bruttoarealmodellen ikke kommer til at rumme disse, så er det vigtigt, at forordningen anerkender skovlandbrug som dyrkningssystemer i sig selv på lige fod med afgrøder med kort omdriftstid, og at der er plads til meget forskellige indretninger fsva. plantetæthed, arter, sammensætning og omdriftstid. Økologisk Landsforening mener, at det skal være muligt at kunne opretholde betaling fra den fælles landbrugspolitik, hvis landmanden for egne midler planter skov på sin jord. I dag kan landbrugsstøtten kun opretholdes, hvis skoven er plantet med statsstøtte.

Økologisk Landsforening havde gerne set, at alle grønne arealrelaterede aftaler var samlet i samme søjle. Det komplicerer ifølge Økologisk Landsforening reglerne, at der er miljø-, klima- og naturtiltag i begge søjler. Økologisk Landsforening mener principielt, at landbrugsstøtten forstået som basisstøtte skal afvikles og erstattes med betaling til landmænd for fælles goder. Økologisk Landsforening kan også konstatere, at det er søjle II-budgettet, der udsættes for største besparelser. Økologisk Landsforening er derfor optaget af, at eco-schemes får høj prioritet i reformen af EU's landbrugspolitik. I den sammenhæng bekymrer det Økologisk Landsforening, at der ikke er samme smidighed på eco-schemes som inden for landdistriktsordningerne i fald, der ikke er den ønskede eller forudsete søgning på ordningerne. Økologisk Landsforening mener, det er vigtigt, at midler til eco-schemes, hvor der har været for lav søgning, kan skubbes til andre år, ligesom det er tilfældet, hvis der er en underansøgning på landdistriktsordninger. Hvis medlemslandene risikerer at miste de midler, der var budgetteret til en eco-scheme ordning, vil man nødvendigvis være konservativ og mindre ambitiøs i sin allokering af midler til grøn omstilling.

Økologisk Landsforening bemærker, at der fortsat er stor forskel på karakteren af landbrugene i EU-landene. I nogle EU-lande er der store ekstensive landbrugsarealer, og i andre lande er landbruget karakteriseret af intensive landbrugsarealer. Hvis EU's landbrugsstøtte på sigt skal afvikles og erstattes med betaling for fælles goder, så skal der være plads til at betale landbruget for at levere på klima- og biodiversitetskrisen og opretholde ekstensive landbrug fremfor at betale landbruget for at producere fødevarer. Det er i den forbindelse uheldigt, at der indsættes en præmis om, at miljø – og klimastøtte i søjle I skal bruges til at betale for aktiviteter, der gør, at arealerne umiddelbart kan inddrages i landbrugsdriften.

Økologisk Landsforening mener ikke, at koblet støtte har en fremtid i EU's landbrugspolitik. Men så længe den optræder, så mener Økologisk Landsforening, at der skal være en sammenhæng over til klima, natur og dyrevelfærd, hvis der er tale om husdyrproduktion, således at den koblede støttede betinges af, at der samtidigt leveres på disse tre mål. F.eks. bør slagtepræmie kun kunne gives til dyr, der indgår i afgrænsningssystemer, hvor der også leveres på natur, klima og dyrevelfærd. I dag fortrænges dyr, der primært er græsfodrede, fordi de ikke opnår samme slagtevægt, som de der opfedes på stald.

Økologisk Landsforening kan ikke bakke op om, at der skal ydes støtte til risikostyringsinstrumenter i form af finansielle bidrag til præmier til forsikringsordninger og finansielle bidrag til gensidige fonde. Det giver ifølge Økologisk Landsforening ikke grundlag for den rette risikostyring i landbruget og kan beslaglægge store summer og forvride prisdannelsen på præmier. Risikostyring skal tilvejebringes ved at føre en politik, der danner grundlag for et landbrugssystem, der er robust over for klimaudsving. Det er ifølge Økologisk Landsforening vigtigere end at sikre midler til krisesituationer. Jorde med et højt kulstofindhold er både mere modstandsdygtige over for tørke og overfor tunge regnfald og storme.

Økologisk Landsforening mener ikke, at der fortsat skal være adgang til investeringsstøtteordninger til materielle investeringer i teknologi. Tilskudsmidlerne materialiseres direkte i prisen for investeringen. Økologisk Landsforening advarer også om, at tilskud til klimateknologi kan fremme yderligere intensivering af husdyrbrug i lukkede stalde. EU's støtteordninger bør også tage hensyn til dyrevelfærd og lavt medicinforbrug, som er dokumenteret at følge med mere ekstensivt dyrehold.

Økologisk Landsforening finder det interessant, at der er forslag om, at mindst 2 % af midlerne under søjle I skal anvendes på målsætningen om at "Tiltrække landbrugere og lette virksomhedsudviklingen i landdistrikterne". Økologisk Landsforening mener, at Danmark bør være opmærksom på, om det er et forslag, der kan anvendes aktivt som led i Småskalapakken, der er vedtaget i Fødevareforlig IV, som skal understøtte småskalaproducenters eksistens og bidrag til innovation og erhvervsgrundlag i landdistrikterne.

For så vidt angår søjle II midler, så lægger Økologisk Landsforening vægt på, at disse kan anvendes til faglig udvikling, information og markedsfremme. Det er formål, som ifølge Økologisk Landsforening er klart adskilte fra arealstøtteordninger, og dermed er det let at skelne på disse tilskud og andre grønne tilskud.

Økologisk Landsforening bemærker, at forenkling bør have meget høj prioritet i forhandlingerne om en ny model for den fælles landbrugspolitik. Bruttoarealmodellen spiller en væsentlig rolle. Økologisk Landsforening mener derfor, at det er vigtigt, at der ikke er et obligatorisk krav om at regulere landbrugsstøtteordningerne med afsæt i definitioner på aktivt landbrugsareal og herunder definere afgrødekategorier som omdriftsarealer, permanente afgrøder og permanent græs. Når der arbejdes med definitioner afstedkommer det ifølge Økologisk Landsforening en masse afledt detailregulering.

Økologisk Landsforening ser gerne, at det er frit for det enkelte landbrugsland at kunne vælge, om landbrugsstøtten udbetales til aktivt landbrugsareal eller til det matrikulære landbrugsareal. Hvis medlemslandet vælger det matrikulære landbrugsareal som grundlag, så skal der fastsættes et referencår for opgørelsen.

Det er vigtigt ifølge Økologisk Landsforening at erkende, at forholdene i medlemslandene er væsentligt forskellige. I nogle lande er der et ønske om at øge fødevarerproduktionen på landbrugsarealerne i andre, er der behov for at give naturen mere plads. Det er vigtigt, at behovet for at give naturen mere plads ikke kvæles i bureaukrati. Det bør ifølge Økologisk Landsforening stå hævet over enhver tvivl, at der er behov for at give landbrugsstøttebudgettet et nyt fokus, hvis budgetposten skal opretholdes. Det er derfor en forkert strategi, hvis medlemslandene forsøger at fastholde, at landbrugsstøttemidlerne skal gå til aktiv landbrugsproduktion. Landbrugsstøttemidlerne bør gå til at betale landmanden for også at kunne levere på natur og på klima, og det vil primært foregå uden for den gode dyrkningsjord, det er derfor vigtigt at disse områder ikke udelukkes fra landbrugsstøtte.

Det Økologiske Råd bifalder indledningsvist Kommissionens hensigt om, at landbruget skal omstilles for at opfylde FN's bæredygtighedsmål og klimamålsætningerne fra Paris, og at udspillet ifølge organisationen løfter barren via øgede krav til "baseline" under de nye krav til "konditionalitet".

Angående *strategiske planer og eco-schemes* anerkender Det Økologiske Råd, at landbrugspolitikken går væk fra en 'one size fits all'-tilgang og i stedet vælger en mere målrettet tilgang, hvor landene kan udforme politikker og støtteordninger ud fra specifikke lokale geografiske og sociale rammevilkår og kulturer. Det Økologiske Råd anser denne ændring for nødvendig, for at landbrugspolitikken kan blive mere målrettet og effektiv i forhold til miljø-, natur- og klimamålsætningerne. Det Økologiske Råd bemærker dog, at det kan blive en glidebane, for det første fordi Kommissionen skal opstille tilstrækkeligt ambitiøse overordnede målsætninger for landene, og det er uvist, om Kommissionen reelt formår at fastholde disse krav over for alle medlemslande. For det andet skal der udvikles en ny performance-ramme for overvågning, monitorering, afrapportering og evaluering, hvor der bør sikres en reel fremdrift og målopfyldelse fremfor, at der blot iværksættes ordninger, som dækker alle målsætninger. Ifølge Det Økologiske Råd er der store krav til, at Kommissionen reelt formår at fastholde effektivitet og fremdrift over for de enkelte medlemslande. For det tredje mener Det Økologiske Råd, at eco-schemes giver mulighed for, at lande kan udforme ambitiøse ordninger, men der er ingen garantier for omfang og effekt. Opdelingen mellem eco-schemes og landdistriktsordningerne risikerer ifølge Det Økologiske Råd at sløre billedet af de enkelte landes bidrag til offentlige goder, således at det ikke bliver mere enkelt, som det ellers var hensigten.

Angående *budgettet og basisindkomststøtten* bemærker Det Økologiske Råd, at budgettet indeholder et stort set fastholdt budget i løbende priser med fortsat omfordeling til lande i Østeuropa, et fortsat fald i faste priser grundet inflationen og et større fald i søjle II end i søjle I. Dermed følger udspillet til budgettet udviklingen over de seneste reformperioder, hvor landbrugspolitikens andel af det samlede budget er faldet fra 40 % til 30 % af det totale EU-budget ved afslutningen af den kommende periode. Det Økologiske Råd bifalder en fortsat reduktion af den direkte støtte, som ses som en støtte, som landmændene får til en driftsform, som er i strid med miljø-, klima- og naturmålsætninger, på betingelse af at landmændene overholder gældende lov. Støtten kapitaliseres ifølge Det Økologiske Råd i jordpriserne, og dermed går støtten til jordejerne frem for dem, der dyrker markerne. Det Økologiske Råd bemærker, at over en tredjedel af danske marker er forpagtede. Det Økologiske Råd finder det paradoksalt, at den direkte støtte kaldes basisindkomststøtte, når det ikke nødvendigvis er landmanden, der dyrker jorden, som får støtten. Det Økologiske Råd mener derfor, at den fælles landbrugspolitik er uegnet til uddeling af indkomststøtte, men at indkomststøtten burde overføres til de sociale fonde,

som er bedre egnede til at tilpasse og strukturere støtten efter de sociale behov. Det Økologiske Råd mener derfor, at støtten i søjle I bør udfases og eventuelt flyttes til en social fond.

Det Økologiske Råd støtter *capping*, idet den direkte støtte ifølge organisationen favoriserer stordriftsfordele, idet der ikke kompenseres for disse. Det Økologiske Råd er dog skeptiske over for om den foreslåede model for capping vil opfylde hensigten, dels på grund af fradrag for beskæftigede, som er administrativt tungt og imod hensigten om simplificering, og dels fordi det må formodes, at en del bedrifter vil blive splittet op for at modgå krav om reduktion i støtten. Det Økologiske Råd ser i Danmark en strukturudvikling, hvor "familiebruget" og de mindre brug er på vej til at dø som en mulig driftsform. I mange andre lande er problemet endnu større, fordi hovedparten af bedrifterne er ganske små. Der er store værdier forbundet med de mindre ejendomme, både landskabeligt, miljømæssigt og socialt ifølge Det Økologiske Råd. Stordriftsfordelene er reelle og betydelige, og derfor er det uomtvisteligt, at et støtteregime uden hensyntagen til bedriftsstørrelser vil fremme strukturudviklingen og afviklingen af de mindre brug.

Angående *fleksibilitet* mener Det Økologiske Råd, at muligheden for at rykke midler fra landdistriktsstøtten til direkte støtte og omvendt kan føre til ganske store forskelle i støttestrukturen mellem lande i EU. Det kan ifølge Det Økologiske Råd få meget store konsekvenser for miljøet, især i sydlige og østlige lande i EU. Samtidigt kan det vanskeliggøre overførsler af midler til landdistriktsordningerne, hvilket er nødvendigt for, at Danmark og andre lande kan nå i mål med opfyldelse af diverse direktiver og forpligtelser vedrørende vand, luft, natur, miljø og klima. Landmændene i Danmark og i andre medlemslande vil se en overførsel fra direkte støtte til landdistriktsmidlerne som en konkurrenceforvridning og vil argumentere for, at Danmark skal bevare flest mulige midler i den direkte støtte. Derfor mener Det Økologiske Råd, at muligheden for overflytning mellem søjlerne gøres ensidig, så der kun bliver mulighed for at vælge overførsel af penge til søjle II.

Brancheforeningen Danske Juletræer mener, at den danske og europæiske juletræsproduktion foregår helt overvejende på tidligere landbrugsjord, men juletræsproduktion har indtil nu ikke været omfattet af direkte arealstøtte fra EU. De ser gerne, at juletræsproduktion fortsat står uden for arealstøtte fra EU. Baggrunden er ønsket om et liberalt erhverv uden støtteincitament. De mener, at det er helt afgørende, at der er lige vilkår for alle europæiske juletræsproducenter, og at danske producenter ikke stilles ringere i relation til EU-støtte end andre europæiske juletræsproducenter.

De peger på, at polske juletræsproducenter i dag modtager arealstøtte til deres juletræsproduktion svarende til det halve af det danske landmænd får i direkte støtte. Ydermere har man i Frankrig og Belgien frem til 2016 haft tilskudsordninger til juletræsproduktion, men disse er nu afviklet.

Op mod 90 % af den danske juletræsproduktion afsættes til eksport, og erhvervet slås i disse år med et merudbud, der gør afsætningen yderst vanskelig. Således sælger mange danske producenter til under produktionsprisen, og set i dette lys er der ikke behov for ulige konkurrencevilkår på eksportmarkederne i Europa.

Brancheforeningen for Danske Juletræer opfordrer til, at europæisk juletræsproduktion totalt friholdes for nogen form for EU-arealstøtte, og at der gives lige vilkår for alle europæiske juletræsproducenter, hvis man beslutter sig for at lave støtteordninger for juletræsproduktion.

Dyrenes Beskyttelse er enig i det overordnede formål om, at den fælles landbrugspolitik skal fremme en bæredygtig udvikling af fødevarerproduktionen. Dyrenes Beskyttelse mener, at dyrevelfærd som minimum officielt bør anerkendes som et offentligt gode, så forbedret dyrevelfærd kan blive en del af den

multifunktionelle tilgang til den fælles landbrugspolitik. Derudover bør arbejdet for forbedret dyrevelfærd nævnes som et obligatorisk punkt under medlemslandenes strategiske indsatsområder.

Dyrenes Beskyttelse ser desuden meget positivt på at lade konditionalitet afløse reglerne om kryds-overensstemmelse, som ikke fungerer hensigtsmæssigt i dag. Konditionalitet bør gælde samtlige love for dyrevelfærd, der er vedtaget i EU, så efterlevelsen af den europæiske dyrevelfærdslovgivning kan styrkes.

Dyrenes Beskyttelse støtter, at EU's fælles landbrugspolitik fokuserer på investering i forskning, teknologi og digitalisering med henblik på at fremme klimatiltag. Det bør dog sikres, at investeringsstøtten ikke understøtter yderligere intensivering af landbruget med dyrehold i lukkede systemer. Tværtimod bør investeringstiltag understøtte mulighederne for at skabe landbrug som er bæredygtige i forhold til klima, miljø, natur såvel som dyrevelfærd.

Dyrenes Beskyttelse finder, at eco-schemes skal fremme overholdelse af ikke blot klima- og naturkrav, der går videre end EU-forpligtelser, men også krav om dyrevelfærd. Dyrenes Beskyttelse finder ligeledes, at der bør stilles krav om et minimumsbudget for eco-schemes og tiltræder Økologisk Landsforeningens forslag om mindst 50 % af budgettet for søjle I-midler.

Dyrenes Beskyttelse støtter idéen om capping, da landbrugsstøtten ikke bør kunne understøtte en udvikling i retning mod store og intensive ensartede landbrugsproduktioner, hvor dyr holdes i lukkede staldsystemer.

Dyrenes Beskyttelse mener endeligt, at incitamenterne til at skabe skov og skovlandbrug bør styrkes. Skovlandbrug kan spille en afgørende rolle for at omstille dansk landbrug til klimaneutralitet, og samtidig styrke biodiversiteten, miljøet og dyrevelfærden. For at øge mængden af skov og træer bør det derudover prioriteres at give mulighed for at tildele midler efter den såkaldte "bruttoarealmodel", så incitamentet for skabe mere biodiversitet i landbruget øges.

Plantebranchen bemærker, at det fremgår af talrige analyser og artikler, at det danske landbrug lider under dårlig indtjening og stor gæld. Efter alt foreliggende ifølge Plantebranchen er indtjeningen på landbrugsprodukter til human ernæring langt højere end indtjeningen både på foder til dyr og indtjeningen på animalske fødevarer i det hele taget. Samtidig er det uomtvisteligt ifølge Plantebranchen, at produktionen af plantebaserede fødevarer og proteiner er langt mere klimaansvarlig end den tilsvarende animalske produktion. Den fremtidige strategi for den danske landbrugsproduktion må og skal tage højde for disse kendsgerninger ifølge Plantebranchen.

Med Plantebranchens kendskab til markedsudviklingen for plantebaserede fødevarer, er Plantebranchen af den helt klare opfattelse, at en forbedring af landbrugets økonomi kombineret med den nødvendige klimaansvarlige omstilling er en enestående mulighed for at fremtidssikre dansk landbrug. I forhold til den tilgængelige danske viden om animalsk fødevarerproduktion, er den tilsvarende viden om plantebaserede fødevarerproduktion, markeds- og afsætningsmuligheder etc. meget begrænset, og der er ifølge Plantebranchen behov for et massivt forsknings- og udviklingssamarbejde på tværs af sektorer som led i omstillingsarbejdet. Plantebranchen kan i det fremtidige strategiarbejde ikke mindst bidrage med markeds-kendskab for plantebaserede fødevarer såvel i Danmark som på eksportmarkederne.

FinansDanmark ser positivt på, at den bæredygtige omstilling tænkes ind i landbrugspolitikken og de nationale strategiske planer. FinansDanmark finder det meget vigtigt, at der ved samtlige ordninger eller tiltag, som medfører en værdiforringelse af en lodsejers jordarealer/bedrift, skal kunne anvendes

EU-midler til at yde en éngangserstatning/kompensation til lodsejeren, som fuldt og helt dækker værdiforringelsen, og pantlover skal høres, før frigivelse af en sådan erstatning sker. Ved en eventuel udjævning af betalingsrettigheders værdi ser FinansDanmark positivt på, at kvægbrugere kompenseres ved at anvende den fulde ramme for koblet støtte.

Derudover ønsker FinansDanmark, at mest muligt EU-støtte til landbruget lægges i søjle 1, så søjle 1 udvides og kan bruges til flere eco-schemes, hvilket maksimalt vil fremme den enkelte landbrugers incitament og dermed den bæredygtige udvikling i landbruget.

Danske Gartnerier er tilfredse med, at ordningen for producentorganisationer inden for frugt og grønt fortsætter, men er bekymrede for minimumskrav om anvendelse af midler til forskning og udvikling. Danske Gartnerier stiller spørgsmålstegn ved om pengene er bedst udnyttet til dette formål, da der er afsat relativt få midler, og det vil være en ny opgave for producentorganisationerne.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Mange medlemsstater er kritiske over for den foreslåede budgetreduktion og ønsker en fastholdelse af niveauet for landbrugsbudgettet. Mange central- og østeuropæiske medlemsstater ønsker en mere vidtgående omfordeling af den direkte støtte mellem medlemsstaterne, mens andre medlemsstater er imod omfordelingen.

Der er bred enighed om, at der med reformen skal opnås forenkling og en større grad af subsidiaritet inden for rammerne af en fælles landbrugspolitik, og der er udbredt bekymring for, at forslaget ikke lever op til dette, da der blandt andet er mange obligatoriske elementer i forordningen. Der er endvidere udbredt efterspørgsel efter flere informationer om de strategiske planer og godkendelsen af disse, ligesom flere medlemsstater giver udtryk for, at det ikke er en forenkling, at den direkte støtte omfattes af planerne. Flere medlemsstater er endvidere skeptiske over for tilføjelsen af yderligere krav under konditionaliteten, og en række medlemsstater er kritiske over for, at eco-scheme skal være obligatorisk i søjle I, da de ønsker at fremme de grønne målsætninger gennem ordninger i søjle II.

Et flertal af medlemsstater er kritiske over for de foreslåede støtteloft (capping) og tvungen omfordeling til mellemstore og små bedrifter, og ser gerne, at capping gøres frivilligt. Herunder har mange medlemsstater fremført, at obligatorisk capping vil pålægge både administration og landbrugerne betydelige administrative byrder. Nogle få medlemsstater er kritiske over for muligheden for at fortsætte med nuværende niveauer for koblet støtte, og ser gerne, at niveauerne reduceres yderligere, mens mange medlemsstater efterspørger videre rammer, og at flere sektorer kan omfattes.

Et flertal af medlemsstater er positive over for, at der foreslås mulighed for støtteordninger til "andre sektorer" som et led i markedsordningerne. Nogle af disse medlemsstater ønsker, at muligheden for støtte til "andre sektorer" også kan ydes til andre former for sammenslutninger end producentorganisationer for eksempel kooperativer.

Mange medlemsstater er kritiske overfor, at det er obligatorisk at yde støtte til risikostyringsinstrumenter under søjle II. De mener, at det bør være frivilligt for medlemsstaterne.

Mange medlemsstater er kritiske overfor, at Kommissionen i en række tilfælde tillægges beføjelser til at vedtage delegerede eller implementerende retsakter med henblik på fastlæggelse af yderligere krav. Kritikken omfatter blandt andet omfanget af beføjelser til Kommissionen, og at en række af de delegerede og implementerende retsakter vil blive fastlagt for sent i forhold til udarbejdelsen af den strategiske plan. Medlemsstaterne har således udtrykt ønske om, at de vigtigste bestemmelser fremgår af basisretsakten fremfor af efterfølgende gennemførelsesforordninger.

Medlemsstaterne er generelt positive over for formandskabets reviderede tekstforslag og mener, at det udgør et godt grundlag for de videre drøftelser. Medlemsstaterne finder dog, at der fortsat er mange udeståender på den grønne arkitektur og performancerammen, særligt i relation til enhedsomkostninger for investeringsstøtte. Mange medlemsstater er enige i, at der ikke er et tilstrækkeligt fælles grundlag blandt medlemsstaterne i forhold til at arbejde videre med forslaget om, at der fastsættes en fælles øremærkning af midler til klima og miljø på tværs af søjle I og søjle II. Mange medlemsstater støtter en undtagelse for små bedrifter i forhold til konditionaliteten, mens nogle få medlemsstater mener, at alle bedrifter bør opfylde disse krav. Der er bred opbakning til forslaget om, at performancevurderingen sker hvert andet år, men visse medlemsstater ønsker, at der alene skal være en midtvejs- og slutevaluering af performance.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger stor vægt på, at drøftelser vedrørende den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme (MFF), idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 % af EU's BNI.

Inden for den fælles landbrugspolitik er regeringen imod en omfordeling af den direkte støtte mellem medlemsstaterne. Hvis der eventuelt skal ske en omfordeling, skal den i givet fald finansieres af alle medlemsstater, som Kommissionen har foreslået. Derudover er det væsentligt, at en eventuel omfordeling ikke alene omfatter støtte i søjle I, men sker ud fra en samlet betragtning af medlemsstaternes støtteniveau i begge søjler.

Regeringen lægger generelt vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bidrager til en modernisering af den fælles landbrugspolitik med fokus på udvikling af en fortsat markedsorienteret, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor. Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes gennem et velfungerende indre marked, hvor markedsforvridende koblet støtte reduceres, og hvor der er fortsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling, herunder af bioøkonomien.

Regeringen støtter Kommissionens forslag om en resultatbaseret tilgang til landbrugspolitikken frem for en tilgang baseret på overholdelse af detaljerede krav. Regeringen finder ikke Kommissionens forslag tilstrækkelig ambitiøst i den sammenhæng og arbejder for en reel fleksibilitet for medlemsstaterne til at skabe synergi og tilpasse og målrette landbrugspolitikken til lokale forhold.

Regeringen arbejder for, at der sikres lige konkurrencevilkår på tværs af EU's medlemsstater og ens rammevilkår for små, mellemstore og store bedrifter. Regeringen arbejder derfor for, at støtteløfter ("capping") og omfordeling skal være frivillige at anvende for medlemsstaterne.

Regeringen lægger stor vægt på, at den fælles landbrugspolitik i øget omfang kan bidrage til at understøtte EU-målsætninger inden for miljø og klima. Regeringen lægger i den forbindelse stor vægt på, at både søjle 2-ordninger og eco-schemes fra søjle 1 kan anvendes til at understøtte medlemsstaternes indsatser i forhold til centrale EU-regler som for eksempel vandrammedirektivet, Natura 2000, EU-krav i forhold til ren luft, pesticider, drikkevand samt eventuelle EU-krav til reduktion af CO₂-udledninger.

Regeringen lægger vægt på en målrettet og incitamentsbaseret tilgang til den grønne arkitektur, herunder fælles krav for alle landmænd og mulighed for at anvende landbrugsbudgettet til væsentlige frivillige og obligatoriske indsatser på natur-, miljø- og klimaområdet. Dertil lægger regeringen vægt på en så høj øremærkning som muligt på EU-niveau af den direkte støtte og landdistriktsstøtten til miljø- og klimaordninger samt en mere præcis og enkel støttebaseline.

Regeringen lægger vægt på, at den fælles landbrugspolitik fortsat giver mulighed for at understøtte udviklingen af økologisk produktion og bedre dyrevelfærd.

Endelig lægger regeringen vægt på en reel forenkling af landbrugspolitikken for støttemodtagere og administration blandt andet gennem brug af muligheder i ny teknologi som monitorering og en mere omkostningseffektiv kontrol. Regeringen lægger i forlængelse heraf vægt på enklere regler, som i øget omfang kan tilgodese samspillet mellem landbrug, natur og klima, og i den forbindelse lægger regeringen vægt på, at reglerne for støtteberettigede arealer forenkles i form af bruttoarealmodellen, så landbrugerne gives incitament til at udvikle og bevare våde områder og/eller grønne biotoper på deres marker. Regeringen lægger desuden vægt på, at landbrugsarealer, hvor der sker skovrejsning, eller hvor der sker oversvømmelse af hensyn til naturfremme, klimareduktioner eller klimatilpasning, skal kunne forblive støtteberettigede.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. juni 2020 forud for det uformelle videorådsmøde for EU's landbrugs- og fiskeriministre den 29. juni 2020, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2020.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 24. januar 2020, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. januar 2020.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 13. december 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16.-17. december 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. december 2019.

Der er oversendt samlenotat til Folketingets Europaudvalg den 28. november 2019 forud for rådsmødet (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik) den 10. december 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. november 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. november 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. oktober 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-15. oktober 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. oktober 2019.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. juli 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juli 2019.

Sagen har været skriftligt forelagt partigrupperne den 7. juni 2019 (og efterfølgende Folketingets Europaudvalg) forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2019.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. maj 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14. maj 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. maj 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. april 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. april 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. marts 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. marts 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. marts 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 25. januar 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. januar 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. december 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. november 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 5. oktober 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. oktober 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2018.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. juli 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 27. juni 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 13. juni 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2018.

Kommissionens meddelelse om fremtidens landbrugspolitik har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. marts 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 19. marts 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 16. marts 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december 2017 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

**3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013
KOM (2018)393**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2020. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen offentliggjorde 1. juni 2018 et forslag til forordningen om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027. Forslaget afløser Europa-Parlamentets og Rådets nuværende forordning (EU) nr. 1306/2013. Forslaget indeholder forhold om finansiering af den fælles landbrugspolitik, det overordnede regelsæt for medlemsstaternes forvaltningssystem herunder den kompetente myndighed, udbetalings- og certificeringsorganer samt regler om regnskabsafslutning og efterprøvende regnskabsafslutning. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionens forslag KOM (2018) 393 til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik (den horisontale forordning) afløser Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013. Forslaget udgør en del af det samlede forslag til reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på politisk drøftelse.

Formål og indhold

Forslag til forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik (den horisontale forordning) indeholder en række ændringer og tilføjelser i forhold til nuværende bestemmelser i Rådets forordning (EU) nr. 1306/2013 af 17. december 2013 om finansiering af den fælles landbrugspolitik.

Foruden forhold om finansiering af den fælles landbrugspolitik samt det overordnede regelsæt for medlemsstaternes forvaltningssystem, herunder den kompetente myndighed, udbetalings- og certificeringsorganer omfatter forslaget regler om regnskabsafslutning og efterprøvende regnskabsafslutning.

Strategiske planer for landbrugspolitikken afløser landdistriktsprogrammer

Kravet om, at medlemsstaterne skal udarbejde landdistriktsprogrammer, bliver afløst af et krav om, at medlemsstaterne skal udarbejde en samlet strategisk plan for landbrugspolitikken, der beskriver de tiltag, mål og effekter, som knytter sig til den støtte, som landene vil yde i form af direkte landbrugsstøtte, markedsrelateret støtte og landdistriktsstøtte.

Forhold mellem Kommissionen og medlemsstatens forvaltningssystem

Kommissionens forslag præciserer, at medlemsstaterne på ministerielt niveau skal udpege en kompetent myndighed, der udpeger og godkender betalingsorganet. Ligeledes udpeger myndigheden certificeringsorganet. Et certificeringsorgan skal udpeges for minimum tre år. Certificeringsorganet skal attestere korrektheden af den årlige gennemførelsesrapports outputindikatorer samt, at den interne ledelsesstruktur fungerer korrekt. Certificeringsorganet skal som noget nyt også attestere den årlige overvågning af målopfyldelsen, som er en del af den strategiske plan for landbrugspolitikken, som medlemsstaten skal udarbejde.

Betalingsorganer, som i tre år ikke har håndteret udbetalinger fra Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), kan ikke fortsætte som udbetalingsorgan. Medlemsstaterne kan ikke udpege nye betalingsorganer efter den dato, hvor forordningen træder i kraft.

Der bliver stillet krav om, at direktøren for betalingsorganet skal sende en årlig forvaltningserklæring om de interne kontrolsystemers korrekte funktionsmåde sammen med et sammendrag af de endelige revisionsberetninger og de gennemførte kontroller. Herudover bliver der stillet et nyt krav om, at direktøren skal fremsætte en gennemførelsesrapport (performance report) om, at støtte er udbetalt i overensstemmelse med gældende mål og regler. Endvidere skal der fremlægges en forvaltningserklæring om, at de rette ledelsesstrukturer eksisterer, så der er sikkerhed for de resultater, der fremgår af den årlige gennemførelsesrapport.

Finansiering af udgifter

Der er fortsat etableret en mekanisme med henblik på at sikre overholdelse af det budgetmæssige loft ved at nedsætte den direkte støtte med en procentsats, såfremt budgetrammen for markedsrelaterede udgifter og direkte støtte ikke kan overholdes. Mekanismen kaldes finansiel disciplin, men den forventes ikke at blive anvendt hvert år, som det sker i dag. En hidtidig bagatelgrænse på 2.000 € (ca. 15.000 kr.), for om en støtteansøger skal bidrage til finansiel disciplin, bortfalder.

Der oprettes en landbrugsreserve på minimum 400 mio. € (ca. 3 mia. kr.). Reserven kan bruges til intervention, privat oplagring og i situationer med prisfald, sygdomsudbrud m.v. En tilsvarende reserve kaldes i dag krisereserven, hvis fokus er mere snæver end den foreslåede landbrugsreserve. Som noget nyt bliver det muligt at videreføre landbrugsreserven til næste regnskabsår, hvis den ikke bliver brugt i det første regnskabsår. Det vil sige, at landbrugsreserven ikke som tidligere bliver refunderet til støttemodtagerne, såfremt beløbet ikke anvendes for dernæst at etablere en ny reserve for det kommende år. Ubrugte midler fra den eksisterende krisereserve i budgetåret 2020 vil kunne overføres til den nye landbrugsreserve i budgetåret 2021. Anvendes hele eller dele af reserven vil den fyldes op via uforbrugte midler inden for landbrugsbudgettet eller finansiel disciplin.

Bestemmelser om, at der ikke må ske dobbeltfinansiering under Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) udvides til også at omfatte Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL). Støttemodtagere har mulighed for at modtage støtte fra flere ordninger under Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og andre europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fonde) eller EU-instrumenter, så længe den samlede støtte ikke overskrider den højest gældende støtteintensitet eller det højeste støttebeløb for en given ordning.

Udgifter under Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) er kun støtteberettigede, hvis de er udbetalt af et akkrediteret betalingsorgan.

Nye muligheder for at Kommissionen kan suspendere, reducere og underkende medlemsstatens udgifter

Suspensioner

Forslaget indeholder en række nye muligheder for, at Kommissionen fremadrettet kan suspendere refusion af medlemsstatens udgifter. Kommissionen kan blandt andet foretage suspension af refusion, hvis medlemsstaten ikke leverer årsregnskabet eller den årlige gennemførelsesrapport til tiden. Suspensioner vil blive ophævet, hvis medlemsstaten leverer oplysningerne inden for en frist på 6 måneder.

Kommissionen kan suspendere refusioner til medlemsstater, hvis der konstateres en væsentlig forskel (50 %) mellem de anmeldte udgifter i årsregnskabet pr. rapporteret output set i forhold til de planlagte gennemsnitlige omkostninger pr. output i den strategiske CAP-plan. Medlemsstaten har mindst 30 dage til at sende supplerende oplysninger, som kan forhindre en suspension. Denne kan enten ophæves, eller den kan gøres permanent via en beslutning, som Kommissionen træffer inden 15. oktober i året efter det pågældende regnskabsår. Det betyder, at Kommissionen kan suspendere betalingsorganets udgifter fremadrettet for en eller flere relevante interventioner (støtteordninger). Kommissionen skal vurdere den finansielle korrektion på baggrund af forskellen mellem de faktisk anmeldte udgifter for hver intervention og de relevante outputindikatorer i den strategiske plan for landbrugspolitikken samt eventuelle justeringer, som medlemsstaten har foretaget. Der skal således være et match mellem anmeldte udgifter og leveret output.

Kommissionen kan også suspendere i forhold til performancedelen, det vil sige medlemsstatens flerårige resultatopfyldelse, som bliver indberettet sammen med årsregnskabet. Suspensionen finder sted, hvis der er en afvigelse (> 25 %) mellem den faktiske resultatindikator og det årlige delmål for samme indikator. Hvis der er en forsinket eller utilstrækkelig resultatopfyldelse i forhold til de flerårige resultatmål i den strategiske plan for landbrugspolitikken, skal medlemsstaten udarbejde en effektiv handlingsplan i samarbejde med Kommissionen. Resultatmål ventes at omfatte en række forskellige resultatindikatorer inden for samme områder. Hvis handlingsplanen ikke fører til, at forholdet bliver rettet op, kan Kommissionen suspendere refusionen til medlemsstaten inden for det pågældende udgiftsområde. Suspensionen fastlægges proportionalt i forhold til relevante udgifter. Suspensionen ophæves, når målopfyldelsen igen er på sporet, men den kan blive permanent (reduktion, jf. også nedenfor), hvis situationen ikke er genoprettet inden lukningen af den strategiske plan for landbrugspolitikken.

Endelig kan udgifter blive suspenderet, hvis Kommissionen konstaterer alvorlige mangler i medlemsstatens forvaltnings- og kontrolsystem. Hvis det er tilfældet, skal medlemsstaten udarbejde en effektiv handlingsplan i samarbejde med Kommissionen. Hvis medlemsstaten ikke får afhjulpet situationen, kan Kommissionen suspendere de månedlige udgifter (EGFL) samt de kvartalsvise udgifter (ELFUL) proportionalt. Suspensionen kan i første omgang vare i op til 12 måneder, men Kommissionen har mulighed for at forlænge perioden med yderligere 12 måneder. Endelig kan en manglende efterlevelse udløse krav om tiltag i forbindelse med den efterprøvende regnskabsafslutning fra Kommissionen, og dette kan føre til en underkendelse.

Reduktioner

Forslaget indebærer også, at Kommissionen bagudrettet kan reducere udbetalinger til medlemsstaterne, såfremt performanceafstemningen viser, at realiserede udgifter ikke har et tilsvarende output (for hektarer eller antal projekter), og medlemsstaten ikke kan forklare afvigelsen. En suspension fra en tidligere performanceafstemning som følge af en diskrepans på mere end 50 % kan ligeledes gøres til en permanent reduktion, hvis medlemsstaten ikke retter op på misforholdet mellem udgifter og out-

put. På samme måde kan suspension som følge af manglende fremgang mod milepælene ved performancegennemgangen i sidste ende gøres til en permanent reduktion, hvis medlemsstaten ikke gennemfører den pålagte handlingsplan tilfredsstillende.

Underkendelser

Såfremt Kommissionen konstaterer alvorlige mangler i en medlemsstat myndighedsstrukturer, kan der i sidste ende meddeles underkendelser. Reglerne herfor er kun i meget begrænset omfang beskrevet i forordningsudkastene og ventes nærmere fastsat i delegerede retsakter.

Én revision

Kommissionen introducerer begrebet én revision (single audit) i forslaget.

Det betyder, at Kommissionens revision i højere grad vil kontrollere certificeringsorganets arbejde i stedet for som i dag, hvor Kommissionen gennemfører egne revisioner af medlemsstaternes administration af de forskellige støtteordninger.

Kommissionen forbeholder sig dog ret til at gennemføre egne revisioner med det formål at kontrollere, om administrativ praksis er overholdt, om de afholdte udgifter er i overensstemmelse med det output, der er rapporteret i de årlige resultatrapporter, om certificeringsorganets arbejde er udført som krævet, og om betalingsorganerne overholder akkrediteringskravene.

I den nuværende forordning er der regler for, hvordan udbetalingsorganerne skal agere over for støttemodtagere. For eksempel når det handler om at inddrive uretmæssigt udbetalte beløb fra støttemodtagere. Disse regler er udgået af forslaget. Det vurderes, at Kommissionen ikke længere vil regulere disse forhold i detaljer. Det bliver i stedet op til medlemsstaterne at definere disse forhold i den strategiske plan for landbrugspolitikken, der godkendes af Kommissionen. Det bliver op til certificeringsorganet at kontrollere, at medlemsstaterne efterlever egne regler inden for den godkendte strategiske plan for landbrugspolitikken og overordnede EU-regler.

Kontrol- og sanktionssystem (generelle regler)

Medlemsstaterne skal inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik vedtage lovgivning og administrative procedurer, som sikrer en effektiv beskyttelse af Unionens finansielle interesser. Som noget nyt indebærer dette, at medlemsstaterne ud fra rammer fastsat af Kommissionen skal udforme kontrol- og sanktionssystemer. Kontrolsystemet skal sikre, at uregelmæssigheder og svig forebygges, afsløres og berigtiges. Sanktionerne skal være effektive, præventive og proportionale.

Integreret forvaltnings- og kontrolsystem

Medlemsstaterne skal fortsat opretholde et integreret administrations- og kontrolsystem (IACS) til anvendelse ved forvaltning af støtte til arealer og dyr. Systemet skal også omfatte et satellitbaseret arealmonitoreringssystem. Medlemsstaten skal årligt foretage en kvalitetstest af monitoreringssystemet i overensstemmelse med en metode, der bliver fastsat for hele EU. Hvis testen viser svagheder i systemet, skal medlemsstaten iværksætte korrigerende foranstaltninger eller udarbejde en handlingsplan for disse foranstaltninger.

Medlemsstaten skal senest 15. februar i det efterfølgende kalenderår sende en kvalitetsrapport til Kommissionen. Hvis det er relevant, skal den indeholde en tidsplan for de korrigerende foranstaltninger.

Desuden får medlemsstaterne pligt til at lagre og dele data for at dokumentere de opnåede resultater og målsætninger. Data skal gemmes og kunne tilgås i medlemsstatens digitale databaser. Det skal kunne ske i det seneste og de ti foregående kalenderår.

Kontrolsystemer og administrative sanktioner i forhold til konditionalitet

Konditionalitet dækker over regler, som skal være overholdt for at modtage areal- og dyrebaseret landbrugsstøtte. Konditionaliteten er nærmere beskrevet i notatet om forordningsforslaget vedrørende strategiske planer for landbrugspolitikken. Princippet fra det nuværende system med krydsoverensstemmelse om kontrol og sanktioner bliver videreført. Medlemsstaterne skal etablere et kontrolsystem, der sikrer, at ansøgerne opfylder kravene til konditionalitet. Medlemsstaterne skal årligt gennemgå effektiviteten af systemet. Dette skal blandt andet ske ved at gennemføre fysisk kontrol hos støttemodtagerne. Andre kontrolsystemer er mulige og kan afhænge af, hvilke regler og standarder indenfor konditionaliteten, der er tale om. Kontrollen skal dog mindst være på niveau med den fysiske kontrol.

Populationen, der bliver udtaget til kontrol, skal omfatte mindst 1 % af støttemodtagerne inden for den pågældende støtteordning omtalt i de strategiske planer for landbrugspolitikken. Populationen bliver valgt ud fra princippet om risikobaseret udvælgelse, men skal også indeholde et vist element af tilfældig udvælgelse. Samme princip anvendes i dag.

Manglende overholdelse af konditionalitet medfører sanktioner til den enkelte støttemodtager. Den manglende overholdelse skal kunne føres direkte tilbage til støttemodtageren og skal vedrøre enten støttemodtagerens landbrugsaktivitet eller bedriftens areal.

Når medlemsstaten beregner en nedsættelse af tilskuddet eller en udelukkelse, er det forventningen, at den skal tage hensyn til, hvor alvorlig, omfattende, varig og hyppig den konstaterede manglende overholdelse er. Hvis der er tale om manglende overholdelse på grund af forsømmelighed, skal sanktionen i form af støttenedsættelse generelt udgøre 3 % af det totale beløb, der er søgt støtte til.

Formandskabets ændringsforslag

Formandskabets ændringsforslag genindfører blandt andet bestemmelsen om, at medlemsstaterne skal begrænse antallet af godkendte betalingsorganer under hensyn til deres forfatningsmæssige bestemmelser, ligesom det er gældende i den nuværende forordning. Formandskabet foreslår også i deres ændringsforslag, at der etableres en overgangsperiode for medlemsstater, før arealmonitoreringssystemet skal anvendes i den kommende reformperiode. Formandskabet foreslår, at overgangsperioden kan være til 2024, men at dette skal afklares nærmere.

Formandskabet har foreslået, at administrative støttenedsættelser som følge af manglende overholdelse af konditionalitetskrav kan fastsættes til at være enten 1, 3 eller 5 % afhængigt af alvorlighed, omfang og varighed. Støttenedsættelsen kan frafaldes ved førstegangsovertrædelser af mindre betydning og skal øges i tilfælde af gentagelse. Hvis medlemsstaten anvender monitorering på nogle af kravene omfattet af konditionalitet kan sanktionsniveauet for disse krav reduceres. Dermed gives der mere fleksibilitet i forhold til Kommissionens forslag om, at støttenedsættelsen bør være på 3 % som en generel regel, eller i gennemsnit. Støttenedsættelsen skal finde sted på bedrifter med misligholdelse i populationen udtaget til kontrollen af konditionalitet. Formandskabet foreslår med henblik på videre drøftelse, at mindre bedrifter skal undtages støttenedsættelser.

Hvis der anvendes monitorering på nogle af kravene omfattet af konditionalitet, vil kontrol-populationen for disse krav i princippet omfatte alle bedrifter, mens kontrollen af de ikke-monitorerbare krav vil omfatte de bedrifter, som er udtaget til den normale 1 % fysiske kontrol af kravene.

Formandskabet foreslår, at kravet om en højere procentvis støttenedsættelse i situationer med overlagte tilfælde af misligholdelse slettes, idet muligheden for at eftervise, om der er tale om overlagt misligholdelse har vist sig svært. I stedet foreslår formandskabet, at støttenedsættelse for overtrædelser, som har omfattende konsekvenser ift. kravets formål, skal kunne forhøjes.

Formandskabet foreslår, at der indsættes en mulighed for en højere bagatelgrænse for støttenedsættelse (fra 100 € til eventuelt 250 €) for overtrædelser af konditionalitet.

Formandskabet foreslår, at advarselssystemet ved mindre betydelige overtrædelser, erstattes af muligheden for ikke at give en støttenedsættelse for disse overtrædelser. Landbruger orienteres i stedet om overtrædelser og mulige afhjælpende foranstaltninger.

Det foreslås også fra formandskabet, at medlemsstaterne får længere tid til at udarbejde elementerne i de årlige kvalitetsrapporter af det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem. Udsættelsen er en til to måneder.

Formandskabet foreslår, at der indsættes en bundgrænse på 2.000 € per år for, hvornår landmænd omfattes af finansiell disciplin.

Formandskabet præciserer også, at Kommissionen skal informere medlemsstaten om årsagen, hvis Kommissionen ikke længere mener sig i stand til at kunne stole på den revision, som certificeringsorganet udfører.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på politisk drøftelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, der er det ledende udvalg.

Landbrugsudvalgets udtalelse

Europa-Parlamentets landbrugsudvalg har den 8. april 2019 stemt om udvalgets samlede udtalelse til forslaget til den horisontale forordning.

Generelt støtter udvalget den performancebaserede tilgang. Udtalelsen indeholder desuden forslag om, at der uden for landbrugsbudgettet skal afsættes 400 mio. € til krisereserven i 2021. Herefter skal der årligt tages højde for beløbet ved fastlæggelsen af det årlige budget. Hvis det er nødvendigt, kan der suppleres med uforbrugte midler og formålsbestemte indtægter i løbet af budgetåret. Der skal dog minimum afsættes 400 mio. € til reserven årligt. I alt kan reserven maksimalt udgøre 1,5 mia. €. Det understreges, at finansiell disciplin kan anvendes som en sidste mulighed til at øge krisereserven. Udvalget ønsker videre, at der skal være en bundgrænse på 2.000 € per landbruger, sådan at en eventuel anvendelse af finansiell disciplin kun omfatter landmænd, som modtager mere end 2.000 € per år. Sluttelig ønsker udvalget, at krisereserven også skal dække risikostyringsinstrumenter under forordningen om den strategiske plan.

Landbrugsudvalget mener, at Kommissionen i højere grad skal have hjemmel til at føre kontrol med medlemsstaterne, hvis der bliver konstateret alvorlige mangler i medlemsstatens forvaltningssystem. Kommissionen kan føre udvidet overvågning med medlemsstaterne, så længe manglerne eksisterer. Udvalget tilføjer også, at medlemsstaternes kontrolsystem skal beskrives i disses strategiske planer.

Herudover skal Kommissionen fortsat have mulighed for at pålægge medlemsstaterne procentvise underkendelser (såkaldte flat-rates), hvis det i forbindelse med den årlige regnskabsgodkendelse viser sig, at medlemsstaternes udgifter ikke har et tilsvarende output.

Udvalget lægger også op til, at en række eksisterende regler om medlemsstatens administrative sanktioner, herunder udelukkelse af støttemodtagerne i 3 år, skal opretholdes. Udvalget ønsker også at bibeholde en række specifikke regler om medlemsstatens inddrivelse af uretmæssigt udbetalte beløb.

Endelig lægger udvalgets udtalelse op til, at en række regler skal gennemføres ved hjælp af delegerede retsakter i stedet for de gennemførelsesretsakter, som Kommissionen oprindeligt har foreslået. Det gælder blandt andet for regler om de handlingsplaner, som medlemsstaterne skal udarbejde, hvis de ikke i tilstrækkelig grad følger deres strategiske plan, eller hvis der er alvorlige mangler i forvaltnings-systemernes funktion.

Med hensyn til konditionalitet foreslås, at såfremt støttemodtagerne ikke overholder reglerne for konditionalitet, bør støtten reduceres med 10 %. Hvis der har været tale om en bevidst handling bør det koste 15 %. Udtalelsen lægger også op til at støtte skiftet til en resultatbaseret tilgang, baseret på nationale strategiske planer, samt at afrapportering heraf til Kommissionen skal ske hvert andet år, og ikke på årlig basis som Kommissionen har foreslået.

Landbrugsudvalget i det nye Europa-Parlament har besluttet at arbejde videre med udgangspunkt i udtalelsen fra det tidligere udvalg, men med mulighed for at stille ændringsforslag. Den videre proces i Europa-Parlamentet er stadig til drøftelse.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov om Landdistriktsfonden, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 19. juni 2017, og lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Dertil kommer en række bekendtgørelser for de enkelte støtteordninger under landdistriktsprogrammet og direkte betalinger.

Konsekvenser

Forslaget til forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik ventes at have statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivnings- og administrative konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget, for miljøet og beskyttelsesniveauet. Eksempelvis vil reglerne om kontrol have administrative konsekvenser, men disse vil afhænge af de konkrete implementeringsvalg. Derudover vil forordningen have miljømæssige konsekvenser i relation til reglerne om konditionalitet, som dog primært fastlægges i forordningen om strategiske planer. Endelig vil forslaget kunne have erhvervsøkonomiske konsekvenser i forhold til spørgsmålet om finansiel disciplin og reglerne om landbrugsreserven.

Høring

Sagen har været i høring i § 2-udvalget (landbrug), hvor der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer var bekymrede i forhold til brugen af landbrugsreserven. Såfremt reserven kunne benyttes til forebyggende tiltag, frygtede Landbrug & Fødevarer, at der ikke ville være tilstrækkeligt med budgetmidler i landbrugsreserven til pludselige krisesituationer.

Landbrug & Fødevarer bemærker til Kommissionens forslag til den fremtidige horisontale forordning for EU's landbrugspolitik, at høringssvaret skal betragtes som en foreløbig overordnet tilkendegivelse af Landbrug & Fødevarers holdning til indholdet i den horisontale forordning, da forslaget til forordningen på tidspunktet for afgivelse af høringssvaret endnu ikke var offentliggjort.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det i forhold til finansiering, forvaltning og overvågning af den fremtidige fælles landbrugspolitik i EU er helt afgørende, at der skabes reel regelforenkling og administrativ forenkling, som den enkelte landmand kan mærke. Endvidere er det afgørende, at principperne for kontrol bevæger sig fra et ensidigt fokus på overtrædelse og sanktion til et princip om vejledning og korrektion, at kontrollen ikke hænger sig i bagateller, og at retssikkerheden er i orden for landmanden når der anvendes alternative metoder til den fysiske kontrol.

Landbrug & Fødevarer noterer sig i forhold til forenkling, at det særlige kontrol- og sanktionssystem for de grønne krav forsvinder. Ligeledes noterer Landbrug & Fødevarer, at der fremadrettet kun skal være én revision. Landbrug & Fødevarer finder, at det på nuværende tidspunkt er meget uklart, hvordan der fremadrettet kan skabes reel forenkling for den enkelte landmand. Det er vigtigt, at der kræves konkret og målbar forenkling direkte ude hos den enkelte landmand, og dette bør være et centralt mål, der skal følges op på i de strategiske planer. Landbrug & Fødevarer bemærker, at der generelt lægges op til, at medlemslandene i højere grad selv skal beslutte, hvordan kontrolsystemerne skal se ud. I denne forbindelse mener Landbrug & Fødevarer, at det er centralt, at EU-retningslinjerne på dette område sikrer, at der i højere grad skal være mulighed for at have fokus på vejledning og korrektion, og at det ikke bør være muligt at stramme og/eller eskalere sanktionssystemet overfor landmanden i tilfælde, hvor medlemslandene af en eller anden årsag ikke når de mål, der er fastsat i den strategiske plan. Ligeledes bemærker Landbrug & Fødevarer, at det er meget vigtigt, at det ikke får betydning for støtteudbetalingerne til landmanden i tilfælde, hvor Kommissionen suspenderer refusionen af den udbetalte støtte.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at kontrolsystemet for den nye såkaldte "konditionalitet" ligger tæt op ad det eksisterende system for krydsoverensstemmelse. Landbrug & Fødevarer henviser til, at det fremgår, at en støttereduktion for en overtrædelse i udgangspunktet skal være 3 %, og principperne for varslingsystemet ved mindre overtrædelser fortsættes. Generelt ligger disse principper relativt langt fra det generelle princip om vejledning og korrektion frem for sanktioner. Man finder, at der generelt er brug for et væsentligt større råderum for bagatelagtige overtrædelser, end der i dag ligger i varslingsystemet. Endvidere mener Landbrug & Fødevarer, at der også som minimum bør fastsættes et maksimalt loft for, hvor stor en støttereduktion landmanden kan få, og at det bør være muligt at give støttereduktioner på mindre end 3 %. Hertil skal det bemærkes, at udviklingen i Europa-Parlamentet på dette område ifølge Landbrug & Fødevarer er meget bekymrende. Europa-Parlamentet lægger op til en støttereduktion på minimum 10 % ved overtrædelse af konditionalitetskrav. Dette vil på ingen måde være proportionalt i forhold til de overtrædelser, der typisk vil være tale om, og som ofte er af mindre – og bagatelagtig karakter.

Landbrug & Fødevarer ser et stort potentiale i at anvende nye teknologier, herunder anvendelsen af satellitbilleder til kontrol af forskellige støtteordninger, til at gøre både reguleringen og administrationen smartere og enklere for landmanden i fremtiden. Det skal sikre landmændene åbenlyse fordele og

forenklinger – både her og nu og på længere sigt. Det gælder ikke mindst i form af bortfald af datofri-ster, højere bagatelgrænser m.v. I forhold til kontrol med krydsoverensstemmelse, skal det sikres, at monitorering ikke fører til, at den nuværende KO-kontrol på 1 % af bedrifterne øges til en større andel.

På længere sigt skal monitorering sikre at sanktionsniveauet sænkes markant. Udfordringen med den geospatiale ansøgning, som den er i dag, er, at der er et alt for stort detailfokus. Dette giver ikke mindst problemer på de mere ekstensive arealer, hvor det er nærmest umuligt at forudse støtteberettigelsen af et areal ned til 100 m² nøjagtighed. Det er vigtigt, at denne bagatelgrænse bliver hævet væsentligt i fremtiden. Landbrug & Fødevarer bemærker, at hvis nye teknologier skal anvendes til kontrol og monitorering er det også helt centralt, at det tillades, at der kun kigges på de mere alvorlige sager, så der ikke spildes tid og ressourcer både for landmænd og myndigheder på at håndtere bagatelsager og meget små støttebeløb. Landmandens retssikkerhed skal være i centrum. Der må ikke være tale om 100 % screening og dermed reelt på længere sigt 100 % fysisk kontrol. Det skal sikres, at retssikkerheds- og forvaltningsmæssige problemstillinger iagttages på behørig vis. Det bør til enhver tid være muligt for landmanden at rekvirere et fysisk kontrolbesøg, hvis landmanden er uenig i det kontrolresultat, der er fremkommet ved monitorering. En afgørelse til ugunst for den kontrollerede skal følges op af et fysisk kontrolbesøg, og en afgørelse må ikke alene kunne baseres på elektroniske datafund. Landbrug & Fødevarer mener desuden, at det er vigtigt, at anvendelse af monitorering ikke medfører øgede krav til, at landmanden løbende skal dokumentere. Dette vil give en voldsomt forøget administrativ byrde.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det er meget positivt, at landbrugsreserven – der erstatter den tidligere krisereserve – fremadrettet ikke skal opkræves på ny hvert år, men at ubrugte midler overføres til det efterfølgende år. Man finder dog, at det fortsat er et problem, at landbrugsreserven kan reableres ved at anvende finansiell disciplin. Dermed er det de samme landmænd, som landbrugsreserven skal bruges til at hjælpe, der kommer til at betale.

Senest har Landbrug & Fødevarer bemærket, at Rådet har arbejdet sig i en positiv retning for så vidt angår diskussionerne om sanktioner i forbindelse med konditionalitet. Det er meget positivt, at der nu lægges op til vandtætte skodder mellem monitoreringskontrol og kontrol af konditionalitet. Helt generelt bør det ifølge Landbrug & Fødevarer være muligt at reducere og/eller helt afskaffe sanktioner i tilfælde, hvor der anvendes monitorering som kontrolform.

Landbrug & Fødevarer vil gerne kvittere for det forslag, der er fremsat af formandskabet om, at advarselssystemet ved mindre ubetydelige overtrædelser erstattes af muligheden for ikke at give støttened-sættelse for disse overtrædelser. Set med Landbrug & Fødevarers øjne er det et skridt i den rigtig retning i forhold til at skabe mere proportionalitet og indføre mere vejledning i forbindelse med kontrol-len.

Tidligere var der lagt op til, at selvom monitorering af krav omfattet konditionalitet, vil eventuelle overtrædelser kun føre til støttræk for den population af bedrifter, som sideløbende udtages til den normale 1 % fysiske kontrol. Det er en tilgang som Landbrug & Fødevarer umiddelbart er positivt indstillet overfor. Nu er tilgangen i stedet, at hvis et medlemsland anvender monitorering på nogle af konditionalitetskravene, hvilket i princippet omfatter alle bedrifter, kan sanktionsniveauet for disse krav reduceres. Det er positivt, at sanktionsniveauet kan reduceres, men i udgangspunktet er Landbrug & Fødevarer tilhænger af, at der holdes fast i den oprindelige tilgang. Landbrug & Fødevarer skal også bemærke, at det er vigtigt, at der i forbindelse med kontrol af konditionalitet sker en individuel vurdering af både alvor, omfang, varighed og tilregnelighed, og at der generelt foretages en helhedsvurdering af bedriften frem for et fokus på bagatelovertredelser. Landbrug & Fødevarer er i den forbindelse bekymret for, om formandskabets tilgang til kontrol af konditionalitet ved monitorering vil føre til automatiserede afgørelser, hvor sagen ikke i tilstrækkelig grad bliver vurderet efter ovennævnte hensyn.

Landbrug & Fødevarer vil generelt gerne opfordre til, at den horisontale forordning indeholder klare bestemmelser, der tager hensyn til landmandens retssikkerhed, hvad angår sagsbehandlingstider, udbetalinger og fejlende IT-systemer. Der skal opstilles klare mål for maksimale sagsbehandlingstider og for hvornår landbrugsstøtten udbetales til landmændene. Hvis udbetalingsfristerne ikke overholdes, skal medlemslandet desuden tillægge renter til det endnu ikke udbetalte beløb. Derudover skal der i forordningen stilles krav om, at alle udbetalingsorganer til enhver tid kan lave forskuds eller straksudbetalinger, hvis sagsbehandlingen forsinkes. Sidst men ikke mindst skal der stilles krav om, at støtten altid kan sagsbehandles og udbetales manuelt, hvis fejl og mangler i IT-systemerne forhindrer rettidig udbetaling af støtten.

Økologisk Landsforening lægger stor vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bliver en start på at afvikle passiv indkomststøtte med betaling for fælles goder. I den sammenhæng ser Økologisk Landsforening eco-schemes som et vigtigt nyt tiltag. Derfor bekymrer det Økologisk Landsforening, at der ikke er samme smidighed på eco-schemes som inden for landdistriktsordningerne i fald, der ikke er den ønskede eller forudsete søgning på ordningerne. Økologisk Landsforening mener, det er vigtigt, at midler til eco-schemes, hvor der har været for lav søgning, kan skubbes til andre år, ligesom det er tilfældet, hvis der er en underansøgning på landdistriktsordninger. Hvis medlemslandene risikerer at miste de midler, der var budgetteret til en eco-scheme ordning, vil man nødvendigvis være konservativ og mindre ambitiøs i sin allokering af midler til grøn omstilling.

Økologisk Landsforening forudsiger, at det økologiske arealtilskud fremover skal udformes som en eco-scheme ordning. Det vil imidlertid være stærkt problematisk, hvis en manglende meromlægning kan betyde, at Danmark får en permanent reduktion, på grund af, at der ikke kommer den meromlægning, som der var budgetteret med. Tilsvarende er der behov for at kunne handle på en større omlægning, end der var forudset ved at lave tilpasninger med overførsel fra andre ordninger samt nationale midler.

Der lægges i forslaget op til en øget satellitovervågning. Det kan have flere fordele ifølge Økologisk Landsforening, men landmandens retssikkerhed skal være sikret. Det er nødvendigt at sikre adgang til rekvireret kontrol, og det er nødvendigt at arbejde med bagatelgrænser.

Økologisk Landsforening er forbeholden overfor prioriteringen af midler til at håndtere krisesituationer. Det skal have høj prioritet at vedtage en politik, der danner grundlag for et landbrugssystem, der er robust over for klimaudsving. Det er ifølge Økologisk Landsforening vigtigere end at sikre midler til krisesituationer. Jorde med et højt kulstofindhold er både mere modstandsdygtige over for tørke og over for tunge regnfald og storme.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Mange medlemsstater er kritiske over for den foreslåede budgetreduktion og ønsker en fastholdelse af niveauet for landbrugsbudgettet. Mange central- og østeuropæiske medlemsstater ønsker en mere vidtgående omfordeling af den direkte støtte mellem medlemsstaterne, mens andre medlemsstater er imod omfordelingen.

Der er bred enighed om, at der med reformen skal opnås forenkling og en større grad af subsidiaritet inden for rammerne af en fælles landbrugspolitik, og der er udbredt bekymring for, at forslaget ikke lever op til dette, da der blandt andet er mange obligatoriske elementer i forordningen. Der er endvidere udbredt efterspørgsel efter flere informationer om de strategiske planer og godkendelsen af disse, ligesom flere medlemsstater giver udtryk for, at det ikke er en forenkling, at den direkte støtte omfattes af planerne. Flere medlemsstater er endvidere skeptiske over for tilføjelsen af yderligere krav under

konditionaliteten, og en række medlemsstater er kritiske over for, at eco-scheme skal være obligatorisk i søjle I, da de ønsker at fremme de grønne målsætninger gennem ordninger i søjle II.

Et flertal af medlemsstater er kritiske over for de foreslåede støttelofter (capping) og tvungen omfordeling til mellemstore og små bedrifter, og ser gerne, at capping gøres frivilligt. Herunder har mange medlemsstater fremført, at obligatorisk capping vil pålægge både administration og landbrugerne betydelige administrative byrder. Nogle få medlemsstater er kritiske over for muligheden for at fortsætte med nuværende niveauer for koblet støtte, og ser gerne, at niveauerne reduceres yderligere, mens mange medlemsstater efterspørger videre rammer, og at flere sektorer kan omfattes.

Et flertal af medlemsstater er positive over for, at der foreslås mulighed for støtteordninger til "andre sektorer" som et led i markedsordningerne. Nogle af disse medlemsstater ønsker, at muligheden for støtte til "andre sektorer" også kan ydes til andre former for sammenslutninger end producentorganisationer for eksempel kooperativer.

Mange medlemsstater er kritiske overfor, at det er obligatorisk at yde støtte til risikostyringsinstrumenter under søjle II. De mener, at det bør være frivilligt for medlemsstaterne.

Mange medlemsstater er kritiske overfor, at Kommissionen i en række tilfælde tillægges beføjelser til at vedtage delegerede eller implementerende retsakter med henblik på fastlæggelse af yderligere krav. Kritikken omfatter blandt andet omfanget af beføjelser til Kommissionen, og at en række af de delegerede og implementerende retsakter vil blive fastlagt for sent i forhold til udarbejdelsen af den strategiske plan. Medlemsstaterne har således udtrykt ønske om, at de vigtigste bestemmelser fremgår af basissetsretsakter fremfor af efterfølgende gennemførelsesforordninger.

Medlemsstaterne er generelt positive over for formandskabets reviderede tekstforslag og mener, at det udgør et godt grundlag for de videre drøftelser. Medlemsstaterne finder dog, at der fortsat er mange udeståender på den grønne arkitektur og performancerammen, særligt i relation til enhedsomkostninger for investeringsstøtte. Mange medlemsstater støtter en undtagelse for små bedrifter i forhold til konditionaliteten, mens nogle få medlemsstater mener, at alle bedrifter bør opfylde disse krav. Der er bred opbakning til forslaget om, at performancevurderingen sker hvert andet år, men visse medlemsstater ønsker, at der alene skal være en midtvejs- og slutevaluering af performance.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger stor vægt på, at drøftelser vedrørende den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme (MFF), idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 % af EU's BNI.

Regeringen lægger generelt vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bidrager til en modernisering af den fælles landbrugspolitik med fokus på udvikling af en fortsat markedsorienteret, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor. Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes gennem et velfungerende indre marked, hvor markedsforvridende koblet støtte reduceres, og hvor der er fortsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling, herunder af bioøkonomien.

Regeringen støtter den resultatbaserede tilgang til landbrugspolitikken frem for en tilgang baseret på overholdelse af detaljerede krav. Regeringen arbejder for en forudsigelighed i administrationen af den resultatbaserede tilgang, hvor kriterier for godkendelse af planer og resultater er klare og tager højde for blandt andet naturlige udsving i landbrugsdriften.

Regeringen arbejder for, at den fælles landbrugspolitik i øget omfang kan bidrage til at understøtte EU-målsætninger inden for miljø og klima mv., samt at der sikres lige konkurrencevilkår på tværs af EU's medlemsstater.

Regeringen arbejder ligeledes for at sikre en mere omkostningseffektiv og enkel administration i medlemsstaterne og byder i den forbindelse forenklingen af administration af landbrugsreserven velkommen. Regeringen støtter, at ubrugte midler i landbrugsreserven fremover overføres til det efterfølgende år, da det giver en betydelig forenkling. Regeringen arbejder for, at landbrugsreserven finansieres af alle landmænd, der kan modtage midler fra landbrugsreserven. Regeringen ønsker endvidere et loft for reservens størrelse.

Endvidere arbejder regeringen for en forenkling af landbrugspolitikken for støttemodtagere og administration, blandt andet gennem brug af muligheder i ny teknologi som monitorering af støttearealer og en mere omkostningseffektiv kontrol.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. juni 2020 forud for det uformelle videorådsmøde for EU's landbrugs- og fiskeriministre den 29. juni 2020, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2020.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 24. januar 2020, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. januar 2020.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 13. december 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16.-17. december 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. december 2019.

Der er oversendt samlenotat til Folketingets Europaudvalg den 28. november 2019 forud for rådsmødet (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik) den 10. december 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. november 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. november 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. oktober 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-15. oktober 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. oktober 2019.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. juli 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juli 2019.

Sagen har været skriftligt forelagt partigrupperne den 7. juni 2019 (og efterfølgende Folketingets Europaudvalg) forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2019.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. maj 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14. maj 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. maj 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. april 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019, jf. oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. april 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. marts 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. marts 2019, jf. oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. marts 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 25. januar 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. januar 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. december 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. november 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 5. oktober 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. oktober 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2018.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. juli 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 27. juni 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets den 13. juni 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2018.

Endelig har Kommissionens meddelelse om fremtidens landbrugspolitik været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. marts 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 19. marts 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 16. marts 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

4. **Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter, (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav**
KOM (2018) 394

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2020. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 1. juni 2018 offentliggjort sit forslag til en ændring af den fælles markedsordning for landbrugsprodukter for perioden 2021-2027, som foretager ændringer i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter og forordningerne om foranstaltninger på landbrugsområdet for EU's fjernområder og de Ægæiske Øer. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på politisk drøftelse.

Baggrund

Kommissionens forslag KOM(2018)394 om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om oprettelse af en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, forordning (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter og forordning (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 247/2006 og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1405/2006 udgør en del af det samlede forslag til reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2021-2027.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på politisk drøftelse.

Formål og indhold

Den gældende fælles markedsordning for landbrugsprodukter fastsætter regler under den fælles landbrugspolitik i EU for blandt andet markedsunderstøttende tiltag som for eksempel opkøb til intervention, muligheden for at yde støtte til privat oplagring, eksportrestitutioner, handelsnormer, herunder vin og geografiske betegnelser for vin, samt regler for etablering af producentorganisationer, støtte til producentorganisationer for frugt og grønt, støtte til skolemælk og skolefrugt, samt muligheden for ekstraordinære tiltag ved for eksempel tab af forbrugertillid eller dyresygdomme.

Forslaget indeholder en ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 om den fælles markedsordning for landbrugsprodukter. Forslaget omfatter også ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer samt om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter.

Forslaget opretholder i det store hele den eksisterende fælles markedsordning, idet nogle støtteordninger, som forudsætter nationale gennemførelsesplaner, overflyttes til en ny forordning om strategiske planer for landbrugspolitikken. Dette gælder støtteordninger vedrørende producentorganisationer for frugt og grønt, biavl, olivenolie, vin og humle. Denne overflytning er nærmere beskrevet i notatet om den nye forordning om strategiske planer for landbrugspolitikken.

Ordningsen med støtte til uddeling af skolefrugt og skolemælk vil forblive i den fælles markedsordning. Bestemmelserne om støtte til uddeling af frugt og grønt og mælk og mejeriprodukter i skoler er ikke væsentligt ændrede.

Ydermere indgår en afskaffelse af eksportrestitutioner (eksportstøtte). Kommissionen foreslår således en ophævelse af reglerne om eksportstøtte i forlængelse af WTO-aftale herom.

Derudover foreslås bestemmelserne om sukker ophævet i det omfang, de vedrører det nu ophørte system for sukkerkvoter. Produktionen af sukker skal dog fortsat være baseret på aftaler mellem avlerne og sukkerproducenterne

Kommissionens forslag fastsætter regler om kontrol af handelsnormer, herunder at vin med beskyttet geografisk betegnelse og vin med beskyttet oprindelsesbetegnelse overføres til forordningen om den fælles markedsordning som en konsekvens af, at den specifikke forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik forventes foreslået ophævet og afløst af en ny forordning.

Reglerne om intervention og privat oplagring foreslås uændrede. Bestemmelserne om mulighed for særlige kriseforanstaltninger foreslås ikke ændret. Det skal bemærkes, at den såkaldte krisefond, som indgår i forslag til den horisontale forordning (forslag om forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik) foreslås tilpasset, så der bliver mulighed for at overføre ubrugte midler til efterfølgende år. Dette er også beskrevet i et notat om forslaget til den horisontale forordning.

Forslaget indeholder en række forslag vedrørende vinsektoren. Desuden foreslås en mindre udvidelse for de berørte medlemslande (ikke Danmark) til at forøge arealet, hvortil der kan gives plantningsretigheder til vin. Forslaget indeholder en lempelse af reglerne om, hvilke sorter der må anvendes til vinproduktion med henblik på bedre at kunne anvende sorter med en højere resistens mod sygdomme. Herunder foreslås, at kravet om, at vin med beskyttet oprindelsesbetegnelse (BOB) kun kan produceres på sorter af arten *Vitus vinifera*, ophæves.

Der vil desuden blive indført en definition på produkterne de-alkoholiseret vin og delvist de-alkoholiseret vin. Yderligere foreslås Kommissionen bemyndiget til at etablere en databank med data fra prøver indsamlet af medlemsstaterne med henblik på at forbedre indsatsen mod svindel med oprindelsen af vin. Endvidere har det tidligere østrigske og nuværende rumænske formandskab efter opfordringer fra en række delegationer foreslået en obligatorisk mærkning af vin med nærings-indhold og ingrediensliste.

Med forslaget foretages en række ændringer i reglerne om procedurerne for registrering af beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB) og beskyttede geografiske betegnelser (BGB) for vin, som er reguleret i forordning (EU) nr. 1308/2013, samt i procedurerne for registrering af beskyttede oprindelsesbetegnelser (BOB), beskyttede geografiske betegnelser (BGB) og garanteret traditionelle specialiteter (GTS) for fødevarer og landbrugsprodukter, der er reguleret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012. Forslaget indeholder også en bestemmelse om, at beskyttelsen af beskyttede registrerede betegnelser også omfatter varer i transit og varer, der sælges via internettet.

Endeligt foreslås det, at aromatiserede vinprodukter samt andre alkoholholdige drikkevarer tilføjes til bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1151/2012, der er listen over produkter uden for Traktatens bilag 1, men som falder under forordningens anvendelsesområde.

Formandskabets ændringsforslag

Det østrigske, det rumænske og senest det finske formandskab har udarbejdet reviderede udgaver af forslaget til brug for den videre forhandling. På vinområdet genindfører formandskabet blandt andet forbuddet mod anvendelse af 6 sorter under *Vitis Labrusca* til vinproduktion, som Kommissionen ellers havde foreslået ophævet, og det foreslås, at der indføres krav om mærkning af vin med næringsindhold og ingrediensliste, hvor det dog er muligt, at næringsindhold kun angives som energiindhold og oplysninger om ingredienslisten kan gives ved link til elektroniske medier. Det foreslås desuden, at det i olivenoliesektoren vil være muligt for et producentmedlemsland at kunne fastsætte handelsnormer med henblik på at stabilisere markedet. En sådan regel findes allerede for vin.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på politisk drøftelse.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets landbrugsudvalg har den 1. april 2019 stemt om udvalgets samlede udtalelse til forslaget til den horisontale forordning.

I ændringsforslaget foreslås udvidede muligheder for offentlig intervention, som skal omfatte flere sektorer herunder svinekød, får (lammekød) og hvidt sukker og at grænseværdierne for, hvornår interventionsopkøb udløses, justeres i forhold til inflation. Det foreslås også, at ris bliver omfattet af støtte til privat oplagring. Ordningen for plantningsrettigheder for vin foreslås forlænget til 2050 i stedet for som nu til 2030. Det foreslås videre, at der etableres handelsnormer for oksekød, fårekød, svinekød, ris og honning samt for mælk og mejeriprodukter. Dertil, at dyrevelfærd også kan indgå som et krav omfattet af handelsnormerne. Derudover ønskes det, at producentorganisationer mv. kan regulere udbuddet af alle produkter med beskyttet geografisk oprindelse og ikke kun ost, vin og skinke. Det foreslås desuden, at der indføres krav om mærkning af vin med næringsindhold og ingrediensliste, der kan være en henvisning til en hjemmeside eller lignende, hvor ingredienslisten fremgår. Endvidere er Udvalget imod at tillade anvendelse af 6 sorter under *Vitis Labrusca* til vinproduktion, som Kommissionen ellers havde foreslået tilladt.

Endvidere ønsker man at styrke landmændenes position i fødevarekæden blandt andet via styrket samarbejde inden for sektorerne. Desuden ønsker Udvalget at landbrugsvarer fra tredjelande kun må indføres, hvis de opfylder de samme krav, som dem der stilles til EU's egen produktion. Endelig foreslås det, at der under krisebestemmelserne indføres en ny bestemmelse, der giver mulighed for at yde støtte til frivillig reduktion af produktionen. Der ønskes i den forbindelse mulighed for, at produktionsbegrænsning kan gøres obligatorisk, hvis frivillig reduktion er utilstrækkeligt. Ligeledes ønskes det,

at Kommissionen for perioden 2021-2027 udarbejder en aktionsplan for håndtering af kriser. Endelig foreslår Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg, at plantebaserede produkter ikke må bære betegnelser som ”pølse”, ”bøf”, ”burger” m.fl. Udvalget ønsker en klarere definition af, hvad der er henholdsvis kød- eller plantebaserede produkter.

Landbrugsudvalget i det nye Europa-Parlament har besluttet at arbejde videre med udgangspunkt i udtalelsen fra det tidligere udvalg, men med mulighed for at stille ændringsforslag.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Gældende dansk ret omfatter lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteleven), jf. lovbekendtgørelse nr. 231 af 22. marts 2018. Lov om fødevarer, jf. lovbekendtgørelse nr. 43 af 12. januar 2016 med den ændring, der følger af § 62 i lov nr. 1715 af 27. december 2016.

Konsekvenser

Forslaget ventes ikke at få erhvervsøkonomiske, lovgivningsmæssige og administrative konsekvenser ud over de statsfinansielle. Der forventes heller ikke konsekvenser for udmøntningen af EU's budget bortset fra budgetrammen til uddeling i uddannelsesinstitutioner, og der forventes heller ikke konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

Statsfinansielle konsekvenser

Den samlede årlige budgetramme til uddeling i uddannelsesinstitutioner af frugt, grønt, mælk og mejeriprodukter er reduceret fra 250 mio. € i den gældende forordning med knap 12 % til 220,8 mio. €, da budgettet er nedsat med et beløb svarende til den britiske andel. Forholdet mellem tildeling til henholdsvis skolefrugt og skolemælk er fortsat 60 % til skolefrugt og 40 % til skolemælk. Danmark er tildelt 1,46 mio. € til skolemælk og 1,80 mio. € til skolefrugt i perioden 2014-2020. Danmarks budgettildeling forventes at være uændret i perioden 2021-2027. Det bemærkes at den reelle tildeling til Danmark kan ændres på baggrund af uudnyttede midler i andre medlemsstater.

Med forslaget nedsættes støtten til landbrugsaktiviteter i EU's fjernområder (de franske oversøiske departementer, Azorerne og Madeira) samt støtten til de Ægæiske Øer på lige fod med øvrige dele af budgettet med 3,9 % ved sammenligning af 2020 og 2021.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg. Der er kommet følgende høringssvar:

Landbrug & Fødevarer er tilfredse med, at store dele af den eksisterende markedsordning videreføres i Kommissionens forslag, og at ændringerne primært vedrører overflytning af bestemmelser til andre retsakter, herunder bestemmelserne om støtteordninger til producentorganisationer for frugt og grønt, der overflyttes til forordningen om strategiske planer for landbrugspolitikken.

I forhold til forslagets øvrige ændringer vurderer Landbrug & Fødevarer disse som konsekvenser af politikområder, man allerede er nået til enighed om tidligere. Eksempelvis er forslaget om afskaffelse af eksportrestitution en følge af ministerbeslutningen indgået på WTO-ministerkonferencen i Nairobi i

2015 om udfasning af landbrugseksportstøtte, og Landbrug og Fødevarer støtter denne globale afvikling af eksportstøtten. Samtidig er det vigtigt, at det sikres, at andre af EU's handelspartnere sikrer tilsvarende afvikling af deres egne eksportstøtteordninger i overensstemmelse med WTO.

I forhold til sikkerhedsnettets bestemmelser for mejeriprodukter bakker Landbrug & Fødevarer op om de eksisterende ordninger for intervention og privatoplagring. Senest har Covid-19 krisen medført en aktivering af ordningen for støtte til privat oplagring af mejeriprodukter og oksekød. Landbrug & Fødevarer støtter dette redskab til at stimulere markedet i Europa. Landbrug & Fødevarer foreslår desuden, at det under perioder med ubalance imellem priserne på smør og skummetmælkspulver skal være muligt for Kommissionen at basere opkøbsprisen på en kombination af skummetmælkspulver og smør. Dette med henblik på at sikre, at sikkerhedsnettets fungerer effektivt i perioder, hvor der er behov for at lægge en bund i markedet, og samtidigt at sikkerhedsnettets ikke aktiveres i perioder, hvor der ikke er brug for det.

Landbrug & Fødevarer støtter Europa-Parlamentets ændringsforslag om at give mulighed for opkøb til intervention for grise- og fjerkrækød set i lyset af Brexit og truende husdyrsygdomme såsom afrikansk svinepest og ved udbrud af fugleinfluenza. I tilfælde af at det ikke lykkes at forhandle en handelsaftale på plads mellem EU og Storbritannien, eller et stort sygdomsudbrud, vil opkøb til intervention kunne lægge en bund i markedet for henholdsvis grise- og fjerkrækød. Som det gælder for opkøb af mejeriprodukter, bør Kommissionen have beføjelser til stramt at styre interventionsmekanismen, således der ikke skabes mulighed for spekulation til produktion til interventionsopkøb.

Det bemærkes videre, at Landbrug & Fødevarer ikke støtter udvidelse af muligheden for udbudsregulering. Ligeledes skal krisebestemmelserne ikke udvides til, at finansiere frivillig reduktion af produktionen. Der skal således ikke være mulighed for obligatorisk produktionsbegrænsning, da det til stadighed selv bør være markedet, der regulerer. Således er Landbrug & Fødevarer meget uenige med Europa-Parlamentets landbrugsudvalg på dette punkt.

Landbrug & Fødevarer kan ikke støtte, at der arbejdes for, at "kriseforanstaltninger også kan omfatte forebyggende indsatser ved for eksempel plante- og dyresygdomme", idet det ikke er klart, hvad det får af konsekvenser for de tilbageværende midler til at håndtere de almindelige krisesituationer, der måtte opstå i løbet af et år. Såfremt der vil blive arbejdet for sådanne forebyggende indsatser, må det forudsættes, at der afsættes yderligere midler hertil. Det er helt afgørende, at der i den nye 7-årige MFF er minimum samme niveau af midler til almindelig krisehåndtering som p.t.

Landbrug & Fødevarer støtter ikke Europa-Parlamentets ønske om yderligere handelsnormer på landbrugsvarer.

Rammen for ordningerne for skolemælk og skolefrugt blev fuldt udnyttet fra dansk side i 2019, og på skolemælk var Danmark et af i alt 19 medlemslande, der ansøgte om en forøgelse af den nationale ramme. Det er særdeles problematisk, at det danske budget for ordningen forventes reduceret med 0,8 mio. € fra 2021 i forbindelse med Storbritanniens forventelige udtræden af EU. Landbrug & Fødevarer, Mejeriforeningen og Dansk Gartneri ønsker som minimum budgettet fastholdt i den næste budgetperiode, da ordningen er til stor gavn for børn og unges forbrug af sunde og næringsrige mælkeprodukter og for deres indtag af frugt og grønt. Ordningerne sikrer, at børn og unge fra de er helt små får adgang til sunde produkter i skolerne og som leder til vaner de kan føre med sig frem i livet.

Økologisk Landsforening vil ikke gå ind i de tekniske detaljer i forhold til markedsordningen for landbrugsprodukter, men i stedet gøre opmærksom på, at foreningen mener, at der er behov for en mar-

kant omstilling af EU's landbrugspolitik, som indebærer, at mindst 50 % af budgettet omstilles fra passiv produktionsstøtte til betaling for fælles goder. Økologisk Landsforening gør opmærksom på dette, eftersom det må forudses at påvirke, hvilke markedsordninger der er plads til, og hvordan de indrettes. Økologisk Landsforening er af den opfattelse, at det haster med at omlægge systemet fra passiv produktionsstøtte til betaling for fælles goder. Jo længere tid denne omlægning udskydes, jo mere svinder opbakningen blandt EU's borgere til overhovedet at have et EU-budget til landbruget.

EU's borgere efterspørger ifølge Økologisk Landsforening mere økologi, mere plads til natur, rent drikkevand, dyrevelfærd og et landbrug, der har en lavere klimapåvirkning. Det fremgik meget klart af resultaterne af den offentlige høring som Kommissionen publicerede i juli 2017 om "modernisering og forenkling af EU's landbrugspolitik". Der er i den grad behov for at fastholde et budget til landbruget, men det skal anvendes på en ny måde. Det er ikke længere fødevarerforsyning, der skal have høj prioritet. Erhvervet har udviklet sig, nu er det de fælles goder, der skal have høj prioritet.

De Samvirkende Købmænd er imod Europa-Parlamentets forslag om at etablere handelsnormer for oksekød, svinekød, mælk og mejeriprodukter. De Samvirkende Købmænd bemærker, at de handelsnormer man kender fra andre varegrupper kun er til besvær – særligt hvis handelsnormerne eksempelvis indeholder mærkningsregler, som ikke er koordineret med de horisontale mærkningsregler. De Samvirkende Købmænd finder ikke, at der er behov for mere lovgivning på området, og at de nævnte varegrupper allerede er omfattet af meget detaljeret lovgivning, herunder også mærkningsregler.

Dansk Erhverv kan umiddelbart ikke støtte Europa-Parlamentets ønske om yderligere handelsnormer på landbrugsvarer. Danske virksomheder er ifølge Dansk Erhverv ofte udfordret af forskellige krav i diverse handelsnormer, og støtter som udgangspunkt derfor ikke flere handelsnormer. På nuværende tidspunkt foregår der et stort evalueringsarbejde med de allerede eksisterende handelsnormer. Evalueringen skal udmønte sig i en rapport. Dansk Erhverv henstiller til, at man først tager stilling til eventuelle nye handelsnormer når rapporten om evaluering af de nuværende ligger færdig.

Plantebranchen ønsker lige og fair konkurrence mellem animalske fødevarer og plantebaserede fødevarer uden favorisering af nogle af produkterne. Plantebranchen tager afstand fra at betegnelser som for eksempel "Plantefars", "Veggie bøffer", "Vegofars" eller "Dild-dellen" skulle kunne vildlede forbrugeren til at tro, at produkterne indeholder kød. Tværtimod ønsker branchens aktører med disse betegnelser netop at adskille de plantebaserede fødevarer fra de animalske. "Plantefars" og "Frugtkød" er optaget i den danske ordbog. Termen "frugtkød" er desuden en almindelig betegnelse for den bløde, spiselige del af visse frugter og grøntsager, ikke bare i Danmark, men også i andre europæiske lande.

Der er ifølge Plantebranchen behov for lige og fair konkurrencemuligheder mellem alle fødevarerproducenter – de animalske som de plantebaserede - og det kan kun ske ved, at alle producenter er underlagt fuldstændig de samme regler. Disse regler er allerede fastsat i blandt andet de generelle krav om fair oplysningspraksis i fødevarerinformationsforordningen, som blandt andet indeholder forbud mod vildledning mht. fødevarens beskaffenhed, art, identitet og sammensætning mv. Der er således på ingen måde behov for nye anakronistiske EU-regler, som i sidste ende også vil være til skade for udvikling og nytænkning for de animalske fødevarerproducenter. Såfremt landbrugsudvalgets forslag måtte blive vedtaget, vil det få betydelige erhvervsøkonomiske konsekvenser for Plantebranchens medlemmer i forhold til mulighederne for at kunne afsætte plantebaserede fødevarer. Skulle forslaget blive vedtaget, vil der derfor være behov for indførelse af en liste over nationale undtagelser på samme måde som det gælder for mælkeprodukter i henhold til bilag VII, del III om Mælk og mejeriprodukter i den fælles forordning nr. 1308/2013 af 17. december 2013. Plantebranchen kan samlet set ikke kraftigt nok understrege sin modstand imod dette forslag.

Vedrørende skolemælksordningen foreslår Plantebranchen, at man ligestiller mælk fremkommet ved normal yversekretion med plantebaserede drikke baseret på eksempelvis havre. Disse drikke er langt mere klimaansvarlige at fremstille. Produkterne har desuden den fordel ifølge Plantebranchen, at de kan indtages af personer med mælkeallergi. Plantebranchen finder det ret og rimeligt at give forældre og børn i skoler og øvrige uddannelsesinstitutioner m.v. mulighed for at kunne vælge plantebaserede drikke på lige fod med mælk fremkommet ved normal yversekretion. Undersøgelser og diverse aktive tiltag som "skolestrejke for klimaet" osv. viser desuden ifølge Plantebranchen, at ikke mindst den yngre generation ønsker at leve mere klimaansvarligt, hvilket ønske den nuværende skolemælksordning ikke imødekommer. En efterspørgsel på plantebaserede drikke i skolerne vil desuden bidrage til landbrugets omstilling til klimaansvarlig fødevarerproduktion, ligesom valgmuligheden vil medvirke til at øge unge menneskers interesse for klimaansvarlige fødevarer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Overordnet er holdningerne til forslaget blandt andre medlemsstater positive, men nogle medlemsstater er afvisende overfor, at budgettet for skoleordningerne nedsættes med den britiske andel, idet de ønsker den del, som Storbritannien ikke udnytter for indeværende, bliver fordelt mellem de øvrige medlemsstater. For så vidt angår de dele af forordning 1308/2013, der ikke foreslås ændret, vil nogle medlemsstater foreslå, at reglerne for intervention bliver ændret således, at opkøb til intervention til fast pris afskaffes. Andre medlemsstater ønsker, at de såkaldte referencetærskler (prismiveauer for intervention) bliver opdateret, hvilket i praksis vil betyde en forhøjelse og dermed intervention ved højere markedspriser. Endelig er de berørte medlemsstater utilfredse med nedsættelse af støtte til EU's fjernområder og de Ægæiske Øer.

I forhold til forslagene om ændringer i regler for registrering af beskyttede oprindelsesbetegnelser er disse overvejende positivt modtaget. For så vidt angår forslaget vedrørende vinsektoren er en række medlemsstater skeptiske over for forslaget om lempelse af hvilke sorter, der må anvendes til vinproduktion. Endelig har visse medlemsstater på linje med forslag fra Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg foreslået, at der indføres krav om mærkning med næringsindhold og ingrediensliste, men at oplysningerne i ingredienslisten kan gives off-label for eksempel ved link til en hjemmeside, hvor oplysningerne er tilgængelige.

Der synes fortsat at være et flertal for at opretholde forbuddet mod visse sorter til vinproduktion, mens der formodentlig vil være accept af, at krydsninger mellem *Vitis vinifera* og andre vitis-arter kan anvendes til produktion af vin med beskyttet oprindelsesbetegnelse.

Flere medlemsstater har bemærket, at man fortsat finder behov for videre drøftelse af den fælles markedsordning. Det gælder blandt andet muligheden for at reagere hurtigt med støtteforanstaltninger i krisituationer.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen lægger stor vægt på, at drøftelser vedrørende den fælles landbrugspolitik ikke foregriber forhandlingerne om den kommende finansielle ramme (MFF), idet regeringens hovedprioritet for MFF-forhandlingerne er at realisere et samlet udgiftsniveau svarende til 1,00 % af EU's BNI.

Regeringen lægger generelt vægt på, at reformen af EU's landbrugspolitik bidrager til en modernisering af den fælles landbrugspolitik med fokus på udvikling af en fortsat markedsorienteret, bæredygtig og konkurrencedygtig landbrugssektor med mindre grad af markedsregulering, interventioner og overflødige handelsnormer. I den sammenhæng støtter regeringen fuldt ud en afskaffelse af eksportstøtte, og ser gerne øget markedsorientering af intervention, som bidrager til at sikre, at der ikke sker opkøb til fast pris i en periode med en ellers god markedsituation.

Regeringen arbejder for, at landbrugssektoren styrkes gennem et velfungerende indre marked og fortsat fokus på det globale marked og på innovation og udvikling.

Regeringen støtter den resultatbaserede tilgang til landbrugspolitikken frem for en tilgang baseret på overholdelse af detaljerede krav. Regeringen arbejder ligeledes for at sikre en mere omkostningseffektiv og enkel administration i medlemsstaterne.

Regeringen arbejder for, at den fælles landbrugspolitik i øget omfang kan bidrage til at understøtte EU-målsætninger inden for miljø og klima mv., samt at der sikres lige konkurrencevilkår på tværs af EU's medlemsstater.

I forbindelse med plante- og dyresygdomme som eksempelvis afrikansk svinepest og fugleinfluenza vil regeringen arbejde for, at kriseforanstaltninger ikke kun fokuserer på kompensation og støtte til den enkelte landbruger, men også kan omfatte mere generelle sygdomsforebyggende tiltag.

Regeringen er positiv over for forslaget i relation til vinsektoren og arbejder således for, at reglerne på vinområdet liberaliseres, så det i højere grad er op til producenterne at træffe beslutning om, hvilke sorter de ønsker at anvende.

Regeringen er ligeledes positiv over for ændringer i procedurer i forbindelse med registrering af beskyttede betegnelser, men finder, at reglerne om transit bør svare til reglerne i forordning nr. 2017/1001 om EU varemærker.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. juni 2020 forud for det uformelle videorådsmøde for EU's landbrugs- og fiskeriministre den 29. juni 2020, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. juni 2020.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 24. januar 2020, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. januar 2020.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 13. december 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16.-17. december 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. december 2019.

Der er oversendt samlenotat til Folketingets Europaudvalg den 28. november 2019 forud for rådsmødet (beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik) den 10. december 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. november 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. november 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. november 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. oktober 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-15. oktober 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. oktober 2019.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. juli 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juli 2019.

Sagen har været skriftligt forelagt partigrupperne den 7. juni 2019 (og efterfølgende Folketingets Europaudvalg) forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2019.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. maj 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14. maj 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. maj 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. april 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. april 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. april 2019

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. marts 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. marts 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. marts 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 25. januar 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. januar 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. december 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 6. december 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. november 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. november 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. november 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 5. oktober 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. oktober 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2018.

Sagen har været skriftligt forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 16. juli 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 5. juli 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 27. juni 2018.

Sagen har været forelagt Folketingets den 13. juni 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2018.

Endelig har Kommissionens meddelelse om fremtidens landbrugspolitik været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. marts 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) 19. marts 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 16. marts 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 9. februar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 19. februar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 1. februar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 26. januar 2018 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29. januar 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. januar 2018.

Meddelelsen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 8. december forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. december 2017, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 30. november 2017.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

5. **Markedssituationen for landbrugsvarer** **KOM-dokument foreligger ikke**

Nyt notat.

Resumé

Frem til nedlukningerne som følge af udbredelsen af covid-19 i marts 2020 var markedssituationen i EU for landbrugsvarer generelt i positiv udvikling. Det gjaldt især grisekødssektoren, fjerkræsektoren og mælk og mejeri, mens oksekødsektoren var præget af faldende forbrug i EU. Nedlukningerne på grund af Covid-19 medførte generelt, at hoteller, restauranter og kantiner (kaldet HORECA) lukkede mere eller mindre ned og ikke længere efterspurgte fødevarer. Det faktum, at forbrugerne holdt sig hjemme, og derved indkøbte flere fødevarer fra detailhandlen, kunne ikke i alle tilfælde udligne tabene i HORECA-sektoren. Kommissionen annoncerede derfor den 23. april 2020 en række tiltag for at understøtte landbrugsmarkedene i lyset af Covid-19. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Den generelle markedssituation for landbrugsvarer drøftes cirka hvert kvartal i Rådet (landbrug og fiskeri).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Frem til nedlukningerne som følge af udbredelsen af Covid-19 i marts 2020 i Europa var markedssituationen i EU for landbrugsvarer generelt i positiv udvikling. Det gjaldt især grisekødssektoren, fjerkræsektoren og mælk og mejeri, mens oksekødsektoren var præget af faldende forbrug i EU. Nedlukningerne på grund af Covid-19 medførte generelt, at hoteller, restauranter og kantiner (kaldet HORECA) lukkede mere eller mindre ned og ikke længere efterspurgte fødevarer. Det faktum, at forbrugerne holdt sig hjemme, og derved indkøbte flere fødevarer fra detailhandlen, kunne ikke i alle tilfælde udligne tabene i HORECA-sektoren. Kommissionen annoncerede derfor den 23. april 2020 en række tiltag for at understøtte landbrugsmarkedene i lyset af Covid-19.

Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter

Situationen har siden sommeren 2016 været positiv. Afregningsprisen til producenterne var på årsbasis for årene 2017, 2018 og 2019 stabile omkring 34,5 cent/kg, hvilket historisk er relativt højt. Det skyldes især, at mælkeindvejningen kun steg moderat 0,8 % i 2018 i forhold til 2017 og 0,4 % i 2019 i forhold til 2018 og at EU's eksport til verdensmarkedet er stigende. Covid-19 krisen fik betydning for mælk- og mejerisektoren, da den medførte et fald i efterspørgslen efter visse produkter i mælke- og mejerisektoren. Således er afregningsprisen faldet fra 35,2 cent/kg i februar 2020 til 33,1 cent/kg i maj

2020. Produktpriserne i EU faldt ligeledes. Dette skal dog ses i lyset af, at afregningsprisen generelt falder om foråret på grund af et større udbud. Afregningsprisen var i maj 2019 33,8 cent/kg.

Smørprisen faldt fra 360 €/100 kg i slutningen af februar 2020 til 317 €/100 kg primo juli. Prisen på skummetmælkspulver faldt i samme periode fra 259 €/100 kg til 214 €/100 kg. For ost faldt den retningssgivende pris på Gouda fra 330 €/100 kg til 303 €/100 kg. For andre ostetyper var prisfaldet dog marginalt. Baggrunden for prisfaldene var den manglende mulighed for afsætning til HORECA-sektoren. I Danmark var faldene mindre, idet den største danske aktør nedsatte afregningsprisen fra en pris på 2,56 kr./kg i marts 2020 for konventionel mælk til 2,43 kr./kg i juli 2020. I takt med genåbningen er markedssituationen forbedret.

Kriseforanstaltninger for mælk og mejerisektoren

I Kommissionens krisetiltag fra 23. april 2020 indgik en ordning om støtte til privat oplagring af ost til og med 30. juni 2020. Støtte ydes til oplagring af oste for en periode på mellem to og seks måneder for op til i alt 100.000 tons ost i hele EU, som er fordelt på medlemsstaterne. Danmarks andel er 4.373 ton. Kort før udløbet af ordningen 30. juni 2020 var der ansøgt om oplagring af 45.634 ton ud af de 100.000 ton. Syv medlemsstater opbrugte deres tildelinger 100 %. Der kom ingen ansøgninger i Danmark.

Endvidere indgik en ordning om støtte til privat oplagring af smør til og med 30. juni 2020. Kort før udløbet af ordningen 30. juni 2020 var der ansøgt om oplagring af 60.184 ton. Endelig var der en gennemførelsesforordning om støtte til privat oplagring af skummetmælkspulver også til og med 30. juni 2020. Kort før udløbet af ordningen 30. juni 2020 var der ansøgt om oplagring af 17.730 ton. Begge ordninger gav mulighed for at søge om støtte til oplagring i en periode på mellem tre og seks måneder. Der kom ingen ansøgninger i Danmark om støtte til oplagring af smør og skummetmælkspulver.

Markedssituationen for grisekød

Markedssituationen for grisekød har siden sommeren 2019 været særdeles positiv, hvilket især skyldes, at afrikansk svinepest har bredt sig voldsomt i Kina. Det har øget den kinesiske import af grisekød markant, og der har samtidig været et fald i produktionen i EU. I kalenderåret 2019 faldt produktionen i EU med 1,4 % i forhold til 2018, herunder et fald i produktionen af slagtesvin på 6,9 % i Danmark. Gennemsnitsprisen i EU steg markant og nåede op på 195,6 €/100 kg i uge 10 i 2020. Den danske svinenotering nåede i samme uge op på 14,30 kr./kg, hvilket er historisk højt. Eksporten af svinekød fra EU blev rekordhøj i 2019 med 4,7 mio. ton, hvilket er 20 % over 2018, der historisk set var et godt år. Kina aftager pt. cirka halvdelen af EU's svinekødseksport. Covid-19 krisen havde også konsekvenser for grisekødsektoren. Gennemsnitsprisen i EU faldt til 164,6 €/100 kg i uge 23 ligesom den danske notering i samme uge var faldet til 11,40 kr./kg. For indeværende er noteringen i Danmark på 10,80 kr./kg. Der har ikke været indført kriseforanstaltninger for grisekød.

Markedssituationen for oksekød

Oksekødssektoren har gennem noget tid været præget af faldende forbrug internt i EU med faldende priser til følge. I februar 2020 lå oksekødspriserne betydeligt under gennemsnittet for 2017-2019 trods faldende produktion i EU. Således faldt produktionen i EU ca. 1,5 % i 2019 i forhold til 2018. EU har tillige haft en stigende eksport på 1,6 % og faldende import på 4,4 % i 2019 i forhold til 2018. Covid-19 krisen påvirkede oksekødssektoren meget, idet de omfattende begrænsninger af bevægelsesfriheden havde en alvorlig indvirkning på salget til HORECA-branchen af navnlig de dyrere udskæringer. HORECA-branchen tegner sig for ca. 70 % af EU's interne efterspørgsel efter dyrere udskæringer, som i stedet måtte oplagres eller sælges i andre former for oksekødsprodukter, og priserne faldt derfor yderligere. Det har også gjort sig gældende i Danmark. I takt med genåbningen er markedssituationen forbedret, hvilket giver sig udslag i forbedrede priser.

Kriseforanstaltninger for oksekød

I Kommissionens krisetiltag fra 23. april 2020 indgik en ordning om støtte til privat oplagring af oksekød fra dyr med en alder på mindst otte måneder. Ordningen er ikke tidsbegrænset som for mejeriprodukter, men fortsætter indtil Kommissionen vælger at indstille den. Anvendelsen af ordningen har været begrænset, idet der ultimo juni er ansøgninger om oplagring af 1.990 ton på EU-niveau. Der har indtil videre ikke været ansøgninger herom i Danmark.

Markedssituationen for fjerkrækød

Fjerkræsektoren havde frem til Covid-19 krisen klarer sig fint med stigende priser i første del af 2020. Under krisen kom der et prisfald på 8,4 % i maj 2020 i forhold til samme tidspunkt i 2019. I takt med genåbningen er markedssituationen forbedret, hvilket giver sig udslag i forbedrede produktpriser. I Danmark har fjerkræsektoren overordnet set klarer sig godt under Covid-19 på grund af god afsætning i detailledet. Der har ikke været indført kriseforanstaltninger for fjerkrækød.

Markedssituationen for frugt og grønt

Covid-19 har givet frugt og grøntsektoren problemer, da produkternes korte levetid kombineret med manglende afsætning har været en udfordring. Det gælder også markedet for afskårne blomster og potteplanter, som desuden har en væsentlig del af sin afsætning i forårs månederne. Afsætningen af æbler og pærer har dog været god med høje priser.

Kriseforanstaltninger for frugt og grønt

Kommissionens udstedte en delegeret retsakt, som øgede fleksibiliteten i forhold til støtteprogrammerne for producentorganisationer inden for frugt- og grøntsektoren. Det betød blandt andet, at der kan dispenseres for det forhold, at kriseforanstaltninger, herunder blandt andet tilbagetrækning af produkter, maksimalt må udgøre en tredjedel af programmets udgifter i 2020. Kommissionen udstedte desuden en delegeret retsakt om øget fleksibilitet for frugt- og grøntsektoren samt vinsektoren for programåret 2020 for så vidt angår sanktioner i disse sektorer for at undgå, at producentorganisationerne mister deres status som anerkendt producentorganisation eller risikerer reduktion af tilskud i de efterfølgende år grundet omsætningstab, der er relaterede til Covid-19-pandemien.

Markedssituationen for sukker

Sukkerprisen på verdensmarkedet har set pæne stigninger og ligger for hvidt sukker i juni 2020 på 320,6 €/ton og for råsukker på 239,3 €/ton. Det vurderes at hænge tæt sammen med det fald i produktion på 4,44% i forhold til året før, mens forbruget er steget med 1,25% (og globale lagre faldet med 9,62%).

Inden for EU ses ligeledes en stigning i prisen på hvidt sukker, som i gennemsnit er steget med 60 €/ton i forhold til sidste år. Region 1, herunder Danmark, ligger med en pris på 384 €/ton en smule over gennemsnittet i EU på 379 €/ton. Om end opadgående er prisen dog fortsat under EU referencetærskel på 404 €/ton.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig. Markedssituationen har løbende været drøftet i Europa-Parlamentets Landbrugsudvalg.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en orientering fra Kommissionen.

Konsekvenser

Drøftelserne har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget. Såfremt sagen måtte afføde konkrete forslag fra Kommissionen vil forslagets økonomiske mv. konsekvenser blive vurderet i forbindelse med regeringens stillingtagen hertil.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug). Der er kommet følgende høringsvar:

Landbrug & Fødevarer har bidraget med en vurdering af markedssituationen i de enkelte sektorer:

Landbrug & Fødevarer vurderer, at markedssituationen for grisekød er fortsat generel god. Dog er priserne faldet markant siden Covid 19-krisen startede fra et toppunkt i noteringen i marts 2020 på 14,30 kr./kg til de nuværende 10,50 kr./kg. På trods af faldende priser i Kina holder dette marked stadigvæk bunden under den europæiske pris. Efterspørgslen fra Asien er generelt god – primært grundet ASF i regionen, mens Covid-19 har haft negativ indflydelse på markedssituationen i EU grundet lukning af foodservice og restauranter. Der har ikke været indført kriseforanstaltninger for grisekød.

Landbrug & Fødevarer vurderer, at oksekødssektoren gennem en længere periode har været præget af faldende priser, hvilket særligt skyldtes Covid 19-krisens indtog i Europa og nedlukning af Europa og HORECA-branchen. Sydeuropa er stor aftager af de dyre danske udskæringer, og da Sydeuropa lukkede ned forsvandt denne afsætningsmulighed. I takt med Europas genåbning er markedssituationen så småt forbedret, hvilket ses i form af stabiliserede priser, dog lavere prisniveau end før Covid 19-krisen. Forbedringen ligger til grund for færre slagtninger i det seneste halvår og en midlertidig begrænset import af oksekød Latinamerika. Stabiliseringen af priserne er dog en midlertidig trøst, da importen fra Latinamerika er genoptaget, de oplagrede mængder snart kommer ud på markedet og et Brexit, med endnu ukendt udfald, står for døren.

Landbrug & Fødevarer vurderer, at anvendelsen af den introducerede ordning for privat oplagring oksekød har været begrænset. Ordningen har ikke haft den tilsigtede effekt, og derfor har den ikke været attraktiv for hverken danske eller europæiske producenter. I Danmark har branchen ikke søgt på ordningen, da der er høje administrative omkostninger forbundet hermed, samt et krav om hele (opskåret) bagfjerdingen skal oplagres for en periode på 3-5 måneder. Disse faktorer kombineret med udsigten til prisudviklingen senere på året har ikke gjort det attraktivt at anvende ordningen.

Landbrug & Fødevarer vurderer, at fjerkræsektoren havde frem til Covid-19 krisen klaret sig fint med stigende priser i første del af 2020. Under krisen kom der et prisfald på 8,4 % i maj 2020 i forhold til

samme tidspunkt i 2019. Trods delvis genåbning af food service og en fortsat stabil efterspørgsel i detailhandlen er priserne for fjerkrækød stadig presset primært forårsaget af en større lageropbygning i EU og dermed stigende import af billig fersk kyllingekød fra nærmarkederne. I Danmark har fjerkræssektoren overordnet set dog hidtil klaret sig rimelig godt under Covid-19 på grund af god afsætning i detailledet, men er under stigende prispres, hvilket må forventes at fortsætte så længe, der er ubalance mellem det globale udbud og efterspørgsel. Der har i EU ikke været indført kriseforanstaltninger for fjerkrækød trods lageropbygning i EU på ca. 500.000 tons. Ligeledes er eksportmarkederne under begyndende pres, idet faldende forbrug grundet tiltagende økonomiske krise i flere lande medfører faldende priser samtidig med fortsat stigende global produktion.

Landbrug & Fødevarer mener, at sukkerprisen på verdensmarkedet har set pæne stigninger og ligger for hvidt sukker i juni 2020 på 320,6 €/ton og for råsukker på 239,3 €/ton. Den seneste måneds stigning i sukkerprisen på verdensmarkedet skal dog ses på baggrund af et markant fald i prisen på verdensmarkedet tidligere på året efter udbruddet af Covid 19-krisen. På trods af den seneste stigning er prisen således fortsat betydeligt under verdensmarkedsprisen i februar 2020. Sukkerprisen i EU har således rettet sig, men det er set i forhold til det ekstremt lave niveau sidste år. Samtidig skal det nævnes, at hovedparten af sukkeret solgt her i foråret er solgt på tidligere indgåede kontrakter, og det er derfor usikkert, hvad Corona-situationen får af betydning på markedet. De seneste 2½ års meget lave sukkerpris i EU har haft en stor negativ indvirkning på indtjeningen for både sukkerroedyrkerne og sukkervirksomheder, hvor flere af de store virksomheder har fremlagt negative regnskabsresultater. Markedssituationen for sukker er således ikke så positiv, som man umiddelbart kan få indtryk af på baggrund af den seneste måneds prisstigning på verdensmarkedet samt den højere EU-pris sammenlignet med sidste år.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det kan forventes, at de fleste medlemsstater finder, at markedssituationen har forbedret sig i takt med genåbningen, mens nogle medlemsstater vil efterspørge støtte til privat oplagring af grisekød og fjerkrækød og enkelte medlemsstater vil efterspørge finansiel støtte til producenterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen arbejder for at underbygge en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor og et velfungerende indre marked. Regeringen anerkender, at den exceptionelle situation som følge af covid-19 førte til visse markedsforstyrrelser med negativ betydning for visse sektorer og støttede på den baggrund Kommissionens markedstiltag i april 2020. I takt med genåbningen vil regeringen arbejde for, at markedstiltag som stadig er i kraft udfases snarest muligt.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat om markedstiltag til afbødning af konsekvenser af Covid-19 på landbrugsområdet er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 26. april 2020.

Markedssituationen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. oktober 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14.-15. oktober 2019, jf. samletnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. oktober 2019.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

6. **Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Social Udvalg og Regionsudvalget: En jord til bord-strategi for et fair, sundt og miljøvenligt fødevarer-system**
KOM-dokument (2020)381

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. juni 2020. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 20. maj 2020 fremlagt en meddelelse om en jord-til-bord strategi, der skal sætte rammen for EU's fremtidige arbejde for en grøn omstilling af EU's fødevarer-systemer. Meddelelsen indeholder en lang række overordnede mål og forslag i forhold til blandt andet pesticider, gødning, antibiotika, mærkning, dyrevelfærd, madspild, fødevarer-svind, fødevarer-kontaktmaterialer, økologi og afskovning. Som en reaktion på corona-krisen har strategien desuden fokus på fødevarer-forsynings-sikkerheden ved fremtidige kriser. Meddelelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser, men den indeholder en oversigt over kommende initiativer på området og skitserer Kommissionens ambitioner frem til 2030. Strategien har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på en udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2020) 381 af den 20. maj 2020 fremlagt en jord-til-bord strategi for et retfærdigt, sundt og miljøvenligt fødevarer-system. Meddelelsen er modtaget i en dansk sprogudgave fra Rådssekretariatet den 20. maj 2020.

Jord-til-bord strategien blev præsenteret sammen med biodiversitetsstrategien. Begge strategier er en del af Kommissionens grønne pagt ("Green Deal") fra 11. december 2019, som har fokus på en bæredygtig fremtid via tiltag inden for klima, miljø, natur og har blandt andet til formål at følge op på EU's indsats i forhold til FN's bæredygtigheds-mål.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20. juli 2020 med henblik på en udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Meddelelsen om en jord-til-bord strategi sætter den overordnede ramme for EU's fremtidige arbejde for en grøn omstilling af EU's fødevarer-systemer, hvor fokus er på inddragelse af producenter langs hele fødevarer-værdikæden til forbrugere. Strategien er en køreplan for udviklingen af mere bæredygtige fødevarer-systemer, men sætter også fokus på, at sunde og klimavenlige valg skal være nemmere for de europæiske forbrugere. Strategien har fokus på udviklingen af en bæredygtig produktion af fødevarer både i forhold til landbrug og akvakultur. Derudover understreger strategien, at der er en stigende efterspørgsel efter friske, uforarbejdede fødevarer, som er produceret på bæredygtig vis. Endvidere understreges det, at ved at lette adgangen til bæredygtige fødevarer vil det også øge forbrugernes mulighed for at vælge sunde kostvaner til gavn for både forbrugernes sundhed og livskvalitet og samtidigt nedbringe sundhedsudgifter for samfundet. Der er derfor også et stort fokus på, at forbrugerne skal styrkes i valget af sunde, bæredygtige fødevarer samt at alle aktører i fødevarer-kæden skal anerkende deres rolle i at fremme sunde og bæredygtige fødevarer-valg.

Jord-til-bord strategien lægger op til konkrete målsætninger på områder som økologi, pesticider, madspild, gødning og antibiotika. Kommissionen vil også på andre områder, som mærkning og ernæ-

ring fremsætte konkrete forslag til at fremme den bæredygtige og sunde dagsorden inden for fødevarerområdet. Derudover har strategien også fokus på EU's rolle i den globale omstilling til bæredygtige fødevarer-systemer, herunder eksempelvis i forhold til bekæmpelse af afskovning. Endvidere skal EU gennem handelsaftaler med tredjelande arbejde for at sikre ambitiøse bæredygtighedstiltag og fremme grøn omstilling. Tilgangen til strategiens prioriteter vil tage udgangspunkt i medlemslandenes forskellige udgangspunkter og forbedringspotentialer.

Udover selve strategien har Kommissionen også offentliggjort en tidsplan for fremsættelsen af en række nye initiativer frem mod udgangen af 2023. Overordnet vil Kommissionen stille forslag om en lovgivningsmæssig ramme for bæredygtige fødevarer-systemer inden udgangen af 2023. Rammen skal sikre sammenhæng med politikker på EU og nationalt niveau og integrere bæredygtighed i alle fødevarer-relaterede politikker.

Fødevarerproduktion

Både på landbrug-, fiskeri- og akvakultur-området skal der være større fokus på at bidrage til klimaneutralitet. Her henviser jord-til-bord strategien til Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi, som blandt andet har fokus på kulstofbinding, og producenter opfordres til at se på potentialer inden for cirkulær økonomi. Kommissionen ønsker blandt andet at lancere et såkaldt "kulstof-landbrug"-initiativ, der skal bidrage til, at landbrugere belønnes for at anvende landbrugsmetoder, der fjerner CO₂ fra atmosfæren og reducerer CO₂-udledning enten via den fælles landbrugspolitik eller andre private eller offentlige initiativer.

Kommissionen ser et stort potentiale i en cirkulær, biobaseret økonomi for landbrugere og andelsvirksomheder. Herunder muligheden for en omstilling til en klimaneutral økonomi og nye arbejdspladser i primærproduktionen i form af bioraffinaderier, der producerer organisk gødning, proteinfoder, bioenergi og biokemikalier. Kommissionen finder, at landbrugerne bør udvide produktionen af vedvarende energi som fx biogas og solceller, og investeringer heri bør prioriteres i de kommende strategiske planer under den fælles landbrugspolitik.

Kommissionen betoner, at omstillingen, der præsenteres i jord-til-bord strategien, skal understøttes af EU's fælles landbrugspolitik. Konkret peger Kommissionen i jord-til-bord strategien på, at landbrugspolitikken skal anvendes inden for pesticid- og gødningsforbrug, økologi, CO₂-binding og -udledning, drivhusgasudledning, dyrevelfærd, biodiversitet og tværgående modernisering inden for præcisionslandbrug og rådgivning. Kommissionen vil støtte, at der under den nye landbrugspolitik øremærkes en minimumsandel af den direkte landbrugsstøtte til grønne tiltag gennem de såkaldte eco-schemes. I henhold til strategien vil Kommissionen udarbejde henstillinger til hvert medlemsland vedrørende de ni målsætninger under den nye landbrugspolitik, inden de skal have godkendt de nationale strategiske planer, som er grundstenen i reformen af den fælles landbrugspolitik. Disse henstillinger vil Kommissionen ifølge den vedlagte tidsplan præsentere i fjerde kvartal 2020 og de vil tage udgangspunkt i målsætningerne i den grønne pagt, jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien.

Strategien nævner også indsatser for øget dyrevelfærd i form af en revision af eksisterende dyrevelfærdslovgivning for transport og slagtning i fjerde kvartal af 2023. Derudover nævnes det, at Kommissionen vil se på mulighederne for et dyrevelfærdsmærke.

Landbrug tegner sig for ca. 10 % af EU's drivhusgasudledninger, og husdyrsektoren står for næsten 70 % af EU's drivhusgasemissionerne fra landbrugssektoren, samt at 68 % af landbrugsjorden anvendes til animalsk produktion. Kommissionen ønsker derfor at mindske de miljø- og klimamæssige virkninger af animalsk produktion ved en række tiltag, blandt andet ved at understøtte udviklingen af bæredygtige og innovative fodertilsætningsstoffer ved at lette markedsføringen. For så vidt angår fodermid-

ler er det målet at mindske afhængigheden af kritiske fodermidler, så EU's afhængighed af importerede foderstoffer som sojabønneprodukter kan erstattes af EU-dyrkede plante proteiner og alternative foderkilder som eksempelvis insekter og marine fodermidler, for eksempel alger.

I forhold til plantesundhedsområdet konstateres det, at en bæredygtig fødevarerproduktion kræver såvel foranstaltninger til bedre beskyttelse mod nye planteskadegørere som mere innovation på området. Da klimaændringerne vil indebære problemer med nye skadedyr og plantesygdomme vil Kommissionen foreslå regler til at styrke beskyttelsen ved import af planter til EU samt styrke bevågenheden ved undersøgelsesarbejdet for alvorlige planteskadegørere i EU.

Derudover vil der blive iværksat tiltag til lettere registrering af frøsorter, herunder til brug for økologisk produktion for at sikre forsyning af kvalitetsfrø og frødiversitet, der er tilpasset presset fra klimaændringerne.

Kommissionen er generelt set positive i forhold til økologisk landbrug og nævner specifikt, at der er et behov for at øge det økologiske areal blandt andet fordi det økologiske marked ventes at vokse. Konkret vil Kommissionen fremsætte en handlingsplan, der skal understøtte, at medlemsstaterne kan stimulere både udbuddet af og efterspørgslen efter økologiske produkter. Kommissionens målsætning for økologiområdet er, at mindst 25 % af EU's landbrugsjord er økologisk i 2030 samt en betydelig stigning i økologisk akvakultur. Den ambitiøse målsætning hænger tæt sammen med Kommissionens nye biodiversitetsstrategi, hvor økologien skal styrke biodiversiteten.

Kommissionen vil generelt styrke indsatsen til at gøre fiskebestanden bæredygtig ved at øge fokus på manglende implementering af den fælles fiskeripolitik. Endvidere forventer Kommissionen at fremsætte retningslinjer til en bæredygtig udvikling af produktionen af opdrættede fisk, skaldyr og alger.

Derudover vil Kommissionen gennemføre en revision af salgsfremmeordningen, så der vil være et større fokus på bæredygtig produktion og forbrug samt et eftersyn af EU's skoleordning for frugt, grønt og mælk, så der fremover skal være fokus på sunde og bæredygtige fødevarer.

Jord-til-bord strategien lægger desuden op til, at Kommissionen vil afklare konkurrencereglerne, så der inden for en sektor kan udarbejdes bæredygtighedsinitiativer på tværs af fødevarekæden fra producent til detailed.

Reduktionsmålsætninger

Jord-til-bord strategien fastsætter konkrete reduktionsmålsætninger for brugen af pesticider, gødning og antibiotika i 2030. Strategien nævner ikke referenceår mv. for de enkelte reduktionsmålsætninger. Valg af referenceår er afgørende for at kunne indtænke de indsatser Danmark allerede har lavet på områderne.

For kemiske pesticider skal den overordnede brug reduceres med 50 % og brugen af mere sundhedsskadelige pesticider skal reduceres med 50%, hvilket bl.a. vil ske gennem en revision af rammedirektivet for bæredygtig anvendelse af pesticider.

For gødning vil Kommissionen have reduceret tab af næringsstoffer med mindst 50 %, hvilket vil forudsætte en reduktion af brugen af gødning med mindst 20%. Dette vil ske gennem implementering og håndhævelse af eksisterende miljø og klimalovgivning samt et samarbejde med medlemslande om god landbrugspraksis.

Det overordnede salg af antibiotika i EU til landbrugsdyr og akvakultur skal reduceres med 50 %. Det vil ske gennem EU's regler for veterinærlægemidler og promoveringen af 'one-health'-tilgangen.

Fødevarerforsyning

På baggrund af corona-krisen har Kommissionen planer om at overvåge EU's kapacitet til at garantere de nødvendige forsyninger af fødevarer samt sikre konkurrenceevnen for landbrug og fødevarer virksomheder. Derudover vil Kommissionen have fokus på at sikre rettighederne for sæsonbestemte og ikke-erklærede arbejdstagere under og efter kriser. Endvidere vil der blive udarbejdet en beredskabsplan for at sikre fødevarerforsyningen i krisetider.

Forarbejdning og salg

For at forpligte alle fødevarer virksomheder vil Kommissionen i samarbejde med relevante interessenter udarbejde et EU-adfærdskodeks for ansvarlig forretnings- og markedsføringspraksis med fokus på først og fremmest at ændre sammensætningen af fødevarer i overensstemmelse med retningslinjerne for sunde og bæredygtige kostvaner. Kommissionen ser gerne, at der vil blive taget tiltag til konkret handling blandt andet i forhold til energieffektivitet og reduktion i brugen af emballage. Hertil arbejder Kommissionen på et initiativ til at forbedre rammerne for virksomhedsledelse, som blandt andet skal indarbejde bæredygtighed i virksomhedsstrategier. Derudover vil der blive arbejdet på at fremme bæredygtige og socialt ansvarlige produktionsmetoder inden for fødevarerforarbejdning og detailhandlen.

Kommissionen vil udvikle ernæringsprofiler, som skal fastsætte EU-regler for, hvornår virksomhederne på frivillig basis må bruge ernærings- og sundhedsanprisninger i markedsføringen af fødevarer.

Strategien har også et fokus på fødevareremballage, hvor Kommissionen vil revurdere EU-lovgivningen om fødevarerkontaktmaterialer, blandt andet for at forbedre fødevarerens sikkerheden og folkesundheden ved at begrænse brugen af farlige kemikalier, understøtte brugen af bæredygtig emballage og bidrage til at reducere madspild.

Kommissionen vil endvidere revidere handelsnormerne for at udbrede bæredygtige landbrugs-, fiskeri- og akvakulturprodukter samt styrke rammen for geografiske betegnelser og hvor det er muligt indarbejde specifikke bæredygtighedskriterier under hensyntagen til handelsnormernes potentielle indvirkning på fødevarer og madspild.

Som det sidste inden for denne kategori vil Kommissionen arbejde for at skabe kortere forsyningskæder og dermed mindske afhængigheden af langdistancetransport af landbrugs- og skovbrugsprodukter samt fiskevarer.

Forbrug og kostvaner

Kommissionen bemærker, at forbrug og kostvaner hænger uomgængeligt sammen med fødevarer systemernes miljø- og klimaafttryk. I EU overstiger det gennemsnitlige indtag af kalorier, rødt kød, sukker, salt og fedt de anbefalede mængder og samtidig er forbruget af fuldkorn, frugt og grøntsager for lavt. Sundere kostvaner vil ikke kun mindske risikoen for livstruende sygdomme (som kræft, overvægt og fedme), men vil også fjerne en stor del af fødevarer systemernes miljøbelastning.

For at styrke forbrugernes muligheder for at vælge sund kost vil Kommissionen foreslå indførelsen af en harmoniseret, obligatorisk ernæringsmærkning. Derudover vil Kommissionen overveje at foreslå at udvide kravene om obligatorisk oprindelsesmærkning. Hertil vil Kommissionen også undersøge, hvordan man kan harmonisere frivillige grønne anprisninger og udvikle et bæredygtighedsmærke, som

kan omfatte ernæringsmæssige, klimamæssige, miljømæssige og sociale aspekter ved fødevarer. Kommissionen vil også se på nye måder at informere forbrugerne om fødevarerinformation ved hjælp af blandt andre digitale platforme.

Kommissionen vil herudover udarbejde den bedste måde at fastsætte obligatoriske minimumskriterier for bæredygtige indkøb af fødevarer med henblik på at fremme sunde og bæredygtige kostvaner i offentlige institutioner.

Endelig peger Kommissionen på, at skattesystemet også spiller en rolle, og at momsatsen som lige nu er under forhandling i Rådet også kunne anvendes til at sikre, at prisen på fødevarer afspejler deres ressourceaftryk.

Madspild og fødevaretab

Kommissionen ønsker, at EU skal halvere madspildet pr. indbygger i detail- og forbrugerleddet inden udgangen af 2030 i overensstemmelse med FN's bæredygtighedsmål 12.3. På baggrund af data om madaffald, som medlemsstaterne fra 2022 regelmæssigt skal afrapportere til Kommissionen, vil Kommissionen i 2023 opstille en baseline og foreslå et juridisk bindende reduktionsmål for madspild i EU.

Derudover vil arbejdet med at reducere madspild blive indarbejdet i andre EU-politikker og Kommissionen vil se nærmere på fødevaretab i produktionsfasen og undersøge mulighederne for at forhindre sådanne tab. Endvidere vil der blive stillet forslag om en revision af EU-reglerne for datomærkning af fødevarer ("sidste anvendelsesdato" og "bedst før") med henblik på at reducere madspild.

Fødevareshandel

Kommissionen vil med jord-til-bord strategien optrappe kampen mod fødevareshandel for at sikre lige konkurrencevilkår og styrke kontrol- og håndhævelsesmyndighederne. I samarbejde med medlemsstaterne, Europol og andre organer vil Kommissionen forbedre koordineringen af indsatsen mod fødevareshandel. Endvidere vil der blive foreslået strengere afskrækkende foranstaltninger, bedre importkontrol og afsøge muligheden for at udvide efterforskningskapaciteten for Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

Forskning og Innovation

Nye teknologier og forskningsinvesteringer er nødvendige for at fremskynde den bæredygtige og sunde omstilling af fødevarer. Inden for rammerne af Horizon 2020 er Kommissionen i gang med at forberede en indkaldelse af forslag til prioriteringer for den grønne pagt i 2020 på ca. 1 mia. euro. Kommissionen vil endvidere foreslå, at der under Horizon Europe afsættes 10 mia. euro til forskning og innovation inden for fødevarer, bioøkonomi, naturressourcer, landbrug, fiskeri, akvakultur og miljø. Med henblik på at sikre effekt og synergi i forhold til nationale forsknings- og innovationsinitiativer foreslår Kommissionen en række partnerskaber under Horizon Europe som skal igangsættes i samarbejde med medlemsstaterne. Jord-til-bord strategien nævner specifikt partnerskabet vedr. agroøkologi og partnerskabet om bæredygtige fødevarer.

Der vil endvidere blive arbejdet på at fremskynde udbredelsen af hurtigt bredbåndsinetnet i landdistrikterne for at nå målet om 100% adgang inden udgangen af 2025. I forhold til investeringer vil InvestEU-Fonden kunne fremme investeringer i landbrugs- og fødevarersektoren.

Vidensudveksling

For at sikre primærproducenterne adgang til upartisk rådgivning om bæredygtige tiltag vil Kommissionen fremme landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk (AKIS) ved blandt andet at få medlemsstaterne til at optrappe deres støtte til AKIS-netværkene via den fælles landbrugspolitik.

Kommissionen vil endvidere foreslå en revision af forordningen om landbrugsstatistisk data (Farm Accountancy Data Network), så det kan udbredes til at omfatte data relateret til jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien og dermed blive data, der omfatter bæredygtighed (Farm Sustainability Data Network). Det vil også gøre det muligt at monitorere regionale, nationale eller sektorspecifikke fremskridt i forhold til strategiernes målsætninger.

I forhold til små og mellemstore virksomheder vil Kommissionen arbejde på løsninger, der kan hjælpe fødevarerforarbejdningsvirksomheder samt detail- og restaurationsvirksomheder med en bedste praksis for bæredygtighed uden yderligere administrative byrder og omkostninger.

Global omstilling

Internationalt har strategien fokus på, at EU via handelspolitik og internationale fora skal bakke op om og promovere den globale udvikling af bæredygtige fødevarer systemer. Der vil blandt andet blive arbejdet for, at EU's bilaterale handelsaftaler indeholder ambitiøse bæredygtighedskapitler, og at disse kapitler overholdes. EU's handelspolitik skal også bruges til at sikre ambitiøse tilsagn fra handelspartnere, herunder i forhold til dyrevelfærd, brug af pesticider og bekæmpelse af antibiotikaresistens.

Der vil endvidere blive arbejdet for, at internationale standarder for produktionen af landbrugsfødevarer vil stille krav til bæredygtighed samt, at der i internationale samarbejder bliver fokuseret på tilpasning og afbødning af klimaændringer. Der vil blive bygget videre på igangværende initiativer, så bæredygtig udvikling integreres i alle politikker. Dette vil mindske presset på biodiversiteten og beskytte naturlige økosystemer. I kombination med en indsats for at begrænse handel med vilde dyr og planter vil dette bidrage til at forebygge mulige fremtidige sygdomme og pandemier.

I 2021 vil Kommissionen fremsætte forslag om at forhindre eller minimere markedsføring i EU af produkter, der er forbundet med afskovning eller skovforringelse.

EU vil endvidere anvende en nultolerance overfor ulovligt fiskeri og overfiskning, fremme en bæredygtig forvaltning af fiskeriressourcerne og marine fødevarer.

Ved importerede fødevarer vil Kommissionen inddrage miljømæssige aspekter ved vurderinger af importtolerancer for pesticider, der ikke længere er godkendt i EU. Derudover vil der blive sat strenge krav til brugen af antibiotika ved import af animalske produkter til EU. Generelt vil det blive overvejet at revurdere importtolerancer for stoffer, der kan have en virkning for menneskers sundhed (afskæringskriterierne) for at iværksætte en overgang til en mere bæredygtig brug af pesticider.

Jord-til-bord strategien vil blive gennemført i tæt sammenhæng med de øvrige elementer i den grønne pagt, herunder biodiversitetsstrategien, handlingsplanen for cirkulær økonomi og målet om nul-forurening i 2050. Omstillingen til et bæredygtigt fødevarer system og strategiens mål opfyldelse vil blive overvåget regelmæssigt af Kommissionen og selve jord-til-bord strategien vil blive revurderet medio 2023.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet ventes at vedtage en resolution om Kommissionens meddelelse om en jord-til-bord strategi og vil sammen med Rådet være medlovgiver på mange af de konkrete initiativer, som vil udløbe fra meddelelsen.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser, konsekvenser for EU's budget eller beskyttelsesniveauet. Når Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil forslaget konsekvenser blive vurderet i forbindelse med regeringens stillingtagen hertil.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget, §2-udvalget(landbrug), §5-udvalget(fiskeri), Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg, Det Økologiske Fødevareråd, Den nationale komite for landbrugsdyr samt på høringsportalen. Der er kommet følgende høringsvar:

Dyreværns organisationernes samarbejdsorganisation (DOSO) glæder sig over Kommissionens fokus på de produktionsmetoder, der anvendes inden for landbruget og havbruget i forhold til sundhed for landbrugets dyr, for udryddelse af resistente bakterier og beskyttelse af mennesker og naturens mangfoldighed. DOSO glæder sig over, at dyrs velfærd er en indregnet faktor i jord-til-bord-strategien. DOSO gør dog opmærksom på, at i henhold til den Europæiske Revisionsret (Særberetning 31/2018) mangler overensstemmelse mellem mål (minimumskrav) og praktisk gennemførelse for så vidt angår dyrs velfærd i EU, hvilket kort sagt betyder, at man lovgiver uden effekt. DOSO mener derfor, at EU og de enkelte medlemslande skal lægge langt større vægt på kontrol og gennemførelse af de mindstekrav til beskyttelse af dyr, der til enhver tid er gældende i EU. Den fælles landbrugspolitik finansielle midler kan - iflg. Revisionsretten - udnyttes bedre til at fremme højere dyrevelfærdsstandarder, idet den med kravet om krydsoverensstemmelser kæder betalingerne til producenten sammen med dennes opfyldelse af mindstekrav til beskyttelse af dyrene. I henhold til DOSO har lovgiverne de seneste år konstant opfordret til at forenkle krydsoverensstemmelsesmekanismen, hvilket har reduceret listen over krav til dyrevelfærd. DOSO mener, at alle dyrevelfærdskrav automatisk skal omfattes af krydsoverensstemmelse.

Derudover mener DOSO, at Den fælles fiskeripolitik mangler fokus på dyrevelfærd og bæredygtighed for så vidt angår industriopdræt. Kommissionen ønsker at øge produktionen, men synes ikke at tage hensyn til de skader, der er resultater af industrielt fiskeopdræt: Uhensigtsmæssig behandling af dyrene inkl. slagtning/aflivning, overforbrug af kemikalier og antibiotika samt overfiskning af vildtlivende fisk til foder til industriopdræt.

DOSO ser særdeles positivt på planerne om, at importerede animalske produkter skal omfattes af samme dyrevelfærdsstandarder, som er gældende inden for EU.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) finder Jord til bord strategien interessant og bakker op bag de mål, der er opstillet. Det er vigtigt, at der er sammenhæng mellem jord-til-bord strategien og EU's biodiversitetsstrategi, og at EU's fælles landbrugspolitik skal bidrage aktivt til at opfylde målene for 2030 i begge strategier. DN forventer, at Danmark arbejder for, at der kun kan indgås en aftale om landbrugspolitikken, hvis den bidrager til at opfylde målene for 2030 i begge strategier. Samtidig finder DN, at en fuld implementering af strategierne er et vigtigt skridt på vejen til en omstilling af europæisk og dansk landbrug, så produktionen belaster natur og miljø langt mindre og giver plads til mere natur og biodiversitet. Samtidig kan en implementering af målene bidrage til at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser, på trods af, at der ikke er opsat egentlige mål for dette.

Jord-til-bord strategien sender også et klart signal om, at der er behov for at ændre fødevarer-systemet i EU, og at det indebærer en omstilling i såvel husdyrproduktion og arealanvendelse. Således vil en omstilling til mere plantebaseret produktion kunne give bedre produkter ernæringsmæssigt og ændre arealanvendelsen, hvor en overvejende del af landsbrugsarealerne i EU anvendes til produktion af enårige afgrøder som korn til dyrefoder.

DN finder det vigtigt og velkomment, at der nu er sat mål for beskyttet natur, halvering af næringsstoffer, pesticidforbrug og kunstgødning i 2030 og mål for at 25 % af landbrugsarealet i 2030 skal være økologisk drevet. DN opfatter målene som et minimum for, hvad der skal til inden 2030. Danmark bør arbejde for, at målene opretholdes og på ingen måde svækkes eller udvandes og tilmed på nogle områder styrkes.

DN mener, at forbruget af pesticider bør reduceres mere end den halvering der lægges op til i 2030. Det bør fremgå af planen, hvorledes man måler forbruget af pesticider, idet både behandlingshyppighed og behandlingsindeks, som kendt fra den danske monitoring, bør indgå. DN ønsker at gøre opmærksom på, at landbrugsområder i økologisk drift har 30 % mere biodiversitet end konventionelt dyrkede marker.

Derudover mener DN, at målet for tabet af næringsstoffer bør ses i sammenhæng med en fuld implementering af Vandrammedirektivet. Hvis der i de enkelte medlemslande er behov for en større indsats end en reduktion på 50% af næringsstoffetab, bør den naturligvis gennemføres inden 2027. Der er forskelle i de naturgivne forhold og dermed indsatsbehov.

DN finder det positivt, at Kommissionen lægger op til at tredoble økologiarealet i EU-landene fra 8 % til 25 % inden 2030. Danmark har qua sine hidtidige erfaringer med økologi gode forudsætninger for at opfylde målet. Det økologiske marked, både i Danmark og internationalt, er i stærk vækst. Danmark er enestående godt forberedt og placeret til at drage nytte af en strategi, der sigter på en stor vækst inden for den økologiske produktion. Særligt vores mere end 30-årige stærke samarbejde mellem det offentlige og erhvervet, hvor staten står for den økologiske certificering, er et stærkt kort.

DN hilser det velkomment, at en tiendedel af landbrugsarealerne skal genetableres som arealer med særlig høj biodiversitet. DN ser frem til at se de konkrete definitioner og virkemidler.

DN finder det mindre tilfredsstillende, at der ikke er konkrete mål for at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser. Landbrugets arealudnyttelse og afgrødevalg har afgørende indflydelse på landbrugets klimabelastning. Særligt den enorme produktion af enårige afgrøder som korn og majs, har negativ betydning. DN savner en strategi for, hvordan landbruget lægges om fra at være domineret af etårige afgrøder til flerårige afgrøder, som græs for at sikre et landbrug, der er både klimaresilient og klimavenligt. Derudover savner DN mål for en ændring for forholdet mellem animalsk og vegetabilsk produktion, selvom det nævnes at et stort husdyrhold udgør et problem.

DN mener, at jord-til-bord strategien går glip af muligheden for at omsætte biodiversitetsmål til konkrete mål for fiskerisektoren. FN's IPBES globale vurderingsrapport om biodiversitet henviser til fiskeri og akvakultur som en af de vigtigste årsager til tab af den marine biologiske mangfoldighed. Endvidere, påpeger Biodiversitetsstrategien 2030, at overfiskeri og ødelæggende fiskerredskaber ikke er foreneligt med biodiversitetsmålene. Mens strategien understreger, at alle aktører i fødevarekæden skal spille deres rolle i at nå fødevarekædens bæredygtighed, undlader Kommissionen at lægge en plan eller en frist for overgangen til skånsomt fiskeri med lav påvirkning både på miljøet og klimaet.

Strategiens mangel på omfattende foranstaltninger og mål for en fuld overgang fra brændstofintensivt, ikke-selektivt og destruktivt fiskeri til skånsomt fiskeri er derfor stærkt kritisabelt. En fuld overgang til bæredygtigt fiskeri kræver ikke kun bæredygtige fiskekvoter men også, at fiskere reducerer deres påvirkning af det marine miljø ved at forhindre ødelæggelse af væsentlige marine levesteder, minimere bifangst af uønskede fisk og af sårbare og følsomme arter som fx marsvin og havfugle. Omstilling til skånsomme fiskerimetoder vil skabe en sundere havnatur, og dermed bedre betingelser for større fiskebestande og på længere sigt sikre flere jobmuligheder. Det skånsomme fiskeri foregår med minimalt udsmid og lav påvirkning på havbunden, som kan være med til at sikre vækst- og levegrundlag for fremtidens fiskebestande. Det skånsomme fiskeri har typisk lavere brændstofforbrug og dermed lavere CO₂-belastning. Det højeste brændstofforbrug, CO₂-bidrag og bundpåvirkning per kg landet biomasse ses hos bomtrawlere og muslingskrabere.

DN mener desuden, at strategien mangler fokus på at udfase offentlige tilskud, som kan føre til overfiskeri og andre negative konsekvenser for havets miljø, for eksempel tilskud, der øger fiskerikapaciteten. Strategien burde have inkluderet en forpligtelse om, at skadelige subsidier aldrig vil blive genindført i Den Europæiske Hav- og Fiskerifond.

Mens strategien nævner, at overfiskeri skal bekæmpes, mener DN, at strategien undlader at påpege, at EU medlemslande har overskredet den lovpligtige deadline om at stoppe overfiskeri pr. 1. januar 2020, som er ellers kravet i den fælles fiskeripolitik (Art.2). Strategien burde have opfordret medlemslandene til at højere ambitionsniveau for at sikre en hurtigere overgang til bæredygtige kvoter. Fx blev kvoterne for 5 ud af 10 kvoterende bestande i Østersøen (Brisling, østlige torsk, vestlig sild, og to laksebestande) for 2020, fastsat højere end ICES rådgivning om langsigtede bæredygtige fangster (MSY).

Det Dyreetiske Råd bemærker, at de ofte i udtalelser og høringssvar har peget på behovet for, at lovmæssige krav til dyrevelfærd løbende udvikles, så de er tidssvarende i forhold til viden om dyrs velfærd. Rådet har videre peget på behovet for så vidt muligt at fastsætte højere krav til dyrevelfærd på EU niveau, da det kan være vanskeligt for enkelte lande, herunder Danmark, at fastsætte krav, der går videre end niveauet i EU, selv om der er videnskabeligt belæg for dette. Det Dyreetiske Råd hilser derfor velkomment, at det af EU's jord-til-bord strategi fremgår, at EU er opmærksom på dyrevelfærd som en faktor blandt de mange, der skal tages hensyn til. Rådet finder det særlig positivt, at der sættes fokus ikke kun på forhold under opstaldning, men også transport og slagtning. Endelig bemærker Rådet, at der i strategien lægges op til, at EU vil bidrage til at fremme dyrevelfærd i samhandelslande uden for EU, hvilket Rådet naturligvis også kan bakke op om.

Danmarks Jægerforbund er grundlæggende enige med Kommissionen. Naturen og biodiversiteten har også i Danmark behov for øjeblikkelig handling. Både sjældne men også mere almindelige arter er under pres i det danske landskab. Levesteder forsvinder eller forringes hastigt som følge af blandt andet intensiveret landbrugsdrift.

Danmarks Jægerforbund er positive overfor mere fredet og beskyttet natur i Danmark, men forudsætter, at udpegning og beskyttelse sker ud fra klare definerede mål. Både med udpegningen men også den efterfølgende forvaltning af de beskyttede områder. Dette vil, efter Danmarks Jægerforbunds mening, for eksempel kræve at tilskudsordninger gøres effektbaserede ud fra områdets mål, og ikke som det kendes i dag baseres på generelle kontrolkrav. Ligeledes er det afgørende for Danmarks Jægerforbund, at friluftsliv herunder jagt ikke begrænses af en indsats for natur og biodiversitet.

Danmarks Jægerforbund fremhæver behovet for vedvarende fokus på at beskytte vores vandmiljø. Danmarks Jægerforbund ser gerne, at fiskeri med bundskrabende redskaber begrænses væsentligt, da

disse redskaber er ødelæggende for havbunden og hele det marine økosystem. Ligeledes mener Danmarks Jægerforbund, at man som samfund er forpligtet til at begrænse alle kilder til tab af næringsstoffer til vandmiljøet.

Danmarks Jægerforbund mener, at en prioritering af naturnær skovdrift er en god vej at gå. Men påpeger samtidigt, at der i skovrejsningsordninger, og skovloven bør tillades langt flere lysåbne arealer i skoven, samt mulighed for etablering af skov ved naturlig succession. Ligeledes bør der arbejdes for mere naturlig hydrologi i skovene. Udover højt indhold af biodiversitet vil naturnær skovdrift ifølge Danmarks Jægerforbund også understøtte en bæredygtig produktion af tømmer, som kan lagre kulstof i for eksempel bygninger og møbler.

Danmarks Jægerforbund er særdeles positive over kommissionens krav om at reservere 10 % af landbrugsarealet til ikke produktive arealer. Dette vil sikre og bevare et minimum af naturindhold i landbrugslandet. Det bemærkes dog som værende særdeles vigtigt, at der ved udformningen af dette krav sikres et varieret landskab med levende hegn, markveje, markbræmmer og småbiotoper, og ikke et opdelt landskab med store indholdsløse dyrkningsørkener.

Danmarks Jægerforbund mener, at brugen af pesticider skal begrænses til et absolut minimum, og at der skal anvendes driftsformer, hvor jordbehandling, afgrødevalg og sædskifter sikrer naturlige forsvarsmekanismer mod skadedyr og ukrudt. Danmarks Jægerforbund fremhæver dog sin bekymring over, at et ukritisk syn på økologi kan have en negativ effekt på markvildtet. Med henvisning til at den største del af det økologiske areal i Danmark drives som et intensivt produktionslandbrug fremfører Danmarks Jægerforbund, at man på økologiske arealer på bedrifter der deltager i Markvildtindsatsen, ikke kan konstateres højere forekomst af harer og agerhøne end på de konventionelle arealer. Danmarks Jægerforbund ønsker et landbrug med driftsformer, hvor dyrkningspraksis, plantedække og sædskifte sikrer minimal klima- og miljøbelastning samt et højt indhold af kulstof og mikroorganismer i jorden. Et landbrugsland med komplette fødekæder og levesteder, der sikrer levedygtige bestande.

DTL – Danske Vognmænd noterer sig med glæde, at Kommissionen som led i sin jord-til-bord strategi planlægger at revidere reglerne om dyrevelfærd, herunder reglerne om dyretransport. Det er DTL's holdning, at dyrevelfærd under transport er vigtig, og at reglerne om dyretransport skal hvile på et fælles europæisk og sagligt grundlag samt at ansvaret for dyrenes velfærd skal være klart og logisk placeret. I den forbindelse vil DTL gøre opmærksom på, at der med den nuværende fortolkning af EU's transportforordning hersker en ulogisk ansvarsfordeling mellem parterne angående ansvaret for dyrenes transportegnethed. Transportøren er i dag således pålagt et stort ansvar for, om dyrene er egnede til transport, selvom transportøren ikke har noget forudgående kendskab til dyrene og kun har ringe mulighed for at observere dem i den kortvarige pålæsningsfase. DTL ønsker derfor, at der med en kommende revision af transportforordningen sker en præcisering af ansvarsfordelingen mellem parterne, så det klart fremgår, hvad transportørens henholdsvis landmandens/afsenderens ansvar omfatter. Konkret bør transportøren have et stort og fuldt ansvar for af- og pålæsning, køretøjets stand og lovlighed, chaufførens uddannelse og instruktion samt selve kørslen med dyrene. Til gengæld bør landmanden på baggrund af sit kendskab til dyrene være eneansvarlig for dyrenes egnethed til transport forud for selve transporten. Ansvaret for, om dyrene måtte have eksisterende eller gamle skader, som påvirker deres transportegnethed, bør alene placeres hos landmanden, som kender dyrenes historie og har en reel mulighed for at observere dem.

Landbrug & Fødevarer bakker generelt op om jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien som en del af den europæiske grønne pagt, da EU-Kommissionens initiativer under overskriften den grønne pagt igen og igen bliver præsenteret af Kommissionen som Europas nye vækststrategi. Desværre mener Landbrug & Fødevarer, at man skal lede længe efter deciderede væksttiltag i strategierne,

der primært fokuserer på en række restriktive foranstaltninger. Der er behov for et langt stærkere fokus på vækst og konkurrenceevne - ikke mindst i den nuværende Covid19-situation. Jord-til-bord strategien fokuserer på at styrke en bæredygtig fødevarerproduktion i Europa, og det er en dagsorden, som Landbrug & Fødevarer bakker op om. Landbrug & Fødevarer bakker også op om tiltag, der gavner natur og biodiversitet. Det er helt afgørende at EU er rammen om en europæisk konkurrencedygtig landbrugsproduktion, der kan levere gode og sikre fødevarer. Både i Europa og på det globale marked. Desværre er balancen i strategierne ikke den rette. Der er langt fra nok fokus på konkurrenceevne. Landbrug & Fødevarer vil arbejde for en bedre balance og for, at der også i fremtiden er rammerne for at producere fødevarer i lande som Danmark, hvor man allerede har taget væsentlige skridt i forhold til bæredygtig produktion, som for eksempel en reduceret, klog og fagligt baseret anvendelse af pesticider og antibiotika.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at de to nye strategier ikke på nuværende tidspunkt indeholder konkret lovgivning, men udstikker en række yderst ambitiøse 2030-mål på EU-niveau, som alt afhængigt af implementeringen i Danmark kan få meget store erhvervsøkonomiske konsekvenser for den bæredygtige danske landbrugs- og fødevarerproduktion. Den fremtidige konkrete udmøntning af målene i Danmark bliver således helt afgørende. Landbrug & Fødevarer kan på den baggrund på nuværende tidspunkt ikke tage endelig stilling til hverken strategien som helhed heller til enkeltelementerne. Den endelige stillingtagen afhænger af udmøntningen, og hvordan det sikres, at Jord-til-Bord strategien reelt bliver en vækststrategi. Desværre er vækstpotentialet for den europæiske landbrugs- og fødevarersector næsten helt fraværende i Kommissionens strategi. Konkret er det i lyset af de yderst ambitiøse 2030-mål, der er opstillet i forhold til blandt andet pesticider, gødning, antibiotika og natur, helt generelt afgørende, at der stilles tilstrækkelige virkemidler og alternativer op for landmænd og fødevarerproducenter, samt at der sikres tilstrækkelig ny finansiering til opfyldelse af målene. Det er ikke realistisk, at det begrænsede og reducerede budget under den fælles landbrugspolitik kan finansiere alle Kommissionens grønne ambitioner.

Der fremgår af strategierne ikke nogen overvejelser om, hvordan man er nået frem til reduktionsprocenter på lige 50 % på EU-niveau, eller hvordan målopfyldelsen skal fordeles mellem de enkelte medlemslande. Det er afgørende, at man foretager konsekvensanalyser, der er fagligt baserede, beregner erhvervsøkonomiske konsekvenser og tager hensyn til de enkelte landes aktuelle udgangspunkter herunder allerede opnåede reduktioner og fremadrettede potentialer, samt ser på hvordan en videre reduktion kan ske på en omkostningseffektiv og fair måde, der sikrer rammerne for en fortsat landbrugs- og fødevarerproduktion i Europa. Danmark skal anerkendes for den indsats, der allerede er foretaget, når nye danske mål fastsættes. Alt andet vil være konkurrenceforvridende.

Om forholdet til den fælles landbrugspolitik bemærker Landbrug & Fødevarer, at det i strategien fremgår, at Kommissionen vil have medlemslandene til at fastsætte eksplicitte nationale mål under hensyntagen til landenes specifikke situation og udgangspunkt, men med særligt fokus på målene i den grønne pagt, jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien. Dette bliver helt afgørende for den fremtidige landbrugspolitik og for rammevilkårene for produktion i Danmark, og Landbrug & Fødevarer vil følge dette arbejde meget tæt, så det sikres, at den fremtidige landbrugspolitik holder fokus på erhvervets konkurrenceevne.

Landbrug & Fødevarer ser et stort potentiale i incitamentsbaserede eco schemes, men savner en anerkendelse af, at EU's landbrugspolitik ikke kan finansiere alle de grønne ambitioner, som Kommissionen har opstillet. For Landbrug & Fødevarer at gentage og understrege modstanden mod støtteløfter i den fælles landbrugspolitik. De direkte betalinger er en betaling for de meromkostninger, der følger af de høje europæiske krav på blandt andet miljøområdet. De meromkostninger belaster produktionen uanset bedriftens størrelse, og dermed er et støtteloft urimeligt og diskriminerende mod den bedriftsstruktur, der blandt andet findes i Danmark.

Viden og rådgivning er centralt for udviklingen af en bæredygtig landbrugs- og fødevareresektor, hvilket også fremhæves i jord-til-bord strategien. I den forbindelse mener Landbrug & Fødevarer, at det er vigtigt, at det danske innovations- og rådgivningssystem anerkendes i EU som en del af det landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk i EU, der går under betegnelsen AKIS, og som i strategien tildeles en central rolle i forhold til den fælles landbrugspolitik.

Landbrug & Fødevarer bakker op om en bæredygtig anvendelse af pesticider. Der er behov for en klog, sikker og fagligt baseret pesticidanvendelse i Europa. Men det er helt uklart, hvad et overordnet EU-mål om reduktion af pesticider på 50 % i EU som helhed, vil betyde specifikt for dansk landbrugsproduktion. Når den overordnede ambition om reduktion på 50 % skal fordeles mellem landene i EU, er det helt afgørende at man fra dansk side anerkendes for den indsats, man allerede har foretaget, og Landbrug & Fødevarer vil følge arbejdet med revision af direktivet om bæredygtig anvendelse af pesticider tæt. Landbrug & Fødevarer mener, at man skal tage udgangspunkt i den nyudviklede ”Harmoniseret Risk Indicator”, da den på en simpel og effektiv måde forholder sig til både brug af og risiko ved pesticider. Landbrug & Fødevarer forventer i øvrigt, at konventionel fødevarereproduktion fortsat står centralt i 2030, hvis landbruget skal være konkurrencedygtigt og sikre fødevarerforsyningen til forbrugere. Der savnes en anerkendelse heraf i strategien. Konventionel produktion baseres på input af hjælpestoffer, dvs. næringsstoffer, pesticider og certificeret udsæd/frø. Disse input sikrer, at dyrkningspotentialer optimeres, hvilket samtidig understøtter, at ressourceudnyttelsen er størst muligt og klimaaftrykket mindst muligt. Danmarks forbrug af pesticider er i forvejen lavt i forhold til hovedparten af de øvrige EU-lande. Der arbejdes fortsat via blandt andet uafhængig rådgivning, teknologiudvikling, sortsudvikling og præcisionsmetoder, for, at forbruget kan komme længere ned. I modsat retning kan klimaændringer ændre behovet for plantebeskyttelse mod sygdomme, skadedyr og ukrudt. Der er behov for at udvikle innovative landbrugstekniker, som beskytter høsten mod skadedyr og sygdomme. Det er i den forbindelse vigtigt, at EU anerkender vigtigheden af og potentialer i nye forædlingstekniker i forhold til den fortsatte grønne omstilling. Det er positivt, at der i strategien er en henvisning til at EU vil se på det.

Landbrug & Fødevarer finder, at antibiotikaresistens er en udfordring på tværs af landegrænser, og derfor er det afgørende, at alle EU-medlemslande tager ansvar. Set i lyset af de store forskelle, der er i forbruget af antibiotika på tværs af lande i EU, så er nationale målsætninger en vigtig faktor for at nedbringe forbruget af antibiotika. Det er dog helt afgørende, at der tages højde for de reduktioner, der allerede er opnået nationalt. Landbrug & Fødevarer vil samtidig opfordre til:

- en styrket ”one-health” tilgang med det formål at fokusere indsatsen der, hvor effekten på at reducere risikoen for antibiotikaresistens hos mennesker er størst.
- en løsningsorienteret forsknings- og udviklingsindsats med fokus på sundhed og forebyggelse og udvikling af alternativer til antibiotika, herunder vacciner.
- en understøttelse af EMA’s seneste anbefaling til kategorisering af antibiotika fra 18. dec. 2019 ved at indføre et generelt forbud mod anvendelsen af højt prioriterede antibiotika til mennesker i husdyrproduktionen i EU.

I Rådets konklusioner vedrørende antibiotikaresistens, der blev vedtaget i juni 2019, tilskyndes der til overvågning af antimikrobielle lægemiddelrester fra brug og produktion, samt resistente mikroorganismer i jord, overfladevand og grundvand i overensstemmelse med eksisterende EU- og national lovgivning. Landbrug & Fødevarer vil opfordre til, at der – inden der etableres en omkostningstung overvågning af resistensforekomst i jord, overfladevand og grundvand – foretages en vurdering af allerede kendt viden, herunder er det meget vigtigt at inddrage epidemiologiske betragtninger baseret på for eksempel lantedata. Vandrammedirektivet regulerer allerede overvågningen, og at det er afgørende, at en eventuel styrket indsats af AMR-overvågningen sker i regi af Vandrammedirektivet, og at der ikke opbygges parallellovgivning på dette område. Der er endnu ikke påvist en videnskabelig sammenhæng

mellem antimikrobielle reststoffer i miljøet og sundhed hos vild fauna, mennesker og dyr. Landbrug & Fødevarer vil foreslå, at reduktionsmål bliver baseret på enten EU-gennemsnit eller median af antibiotikaforbruget, der bliver estimeret i ESVAC rapporten, som udarbejdes af det Europæiske Lægemiddelagentur. Medlemslande, der overskrider gennemsnittet, skal træffe foranstaltninger, der reducerer forbruget, så de kommer ned på gennemsnittet inden fem år fastsat ud fra et specifikt referenceår. EU-medlemslande, der allerede ligger under gennemsnittet, skal udarbejde nationale handlingsplaner med henblik på at sikre yderligere reduktion, dog uden specifikke målsætninger. Denne model kunne blive gentaget med en cyklus på fem år, hvormed man får etableret en løbende reduktion på EU-niveau, hvor man målretter reduktionen til de områder, hvor der bliver brug mest antibiotika, og uden at der fastsættes unødigt strenge reduktionskrav, til de lande der går forrest, og anvender mindst antibiotika i dag. På længere sigt er det vigtigt, at de initiativer, der iværksættes, fører til en reduktion i resistensudvikling. Kommissionen bør derfor rette fokus mod en mere videnskabeligt funderet risikoanalyse, hvor reduktionsmål baseret på forbrug erstattes af AMR handlingsplaner, der sikrer, at indsatsen fokuseres der, hvor reduktionen i resistensudvikling hos både mennesker og dyr er størst.

I forhold til gødning bemærker Landbrug & Fødevarer, at danske landmænd har arbejdet med effektiv kvælstofudnyttelse i mange år, og det er helt afgørende, at EU tager højde herfor og anerkender denne indsats, når der skal sættes et mål for danske landmænd. Det er dog helt uklart, hvordan det overordnede EU-mål skal udmøntes og måles i de enkelte medlemslande, da der ikke findes en ensartet metode på EU-niveau i dag og der savnes et fagligt grundlag for målsætningen samt fokus på en målrettet indsats. Det er helt afgørende at udmøntningen bakker op om en fortsat konkurrencedygtig landbrugsproduktion.

Landbrug & Fødevarer skriver, at økologisk produktion er en del af en bæredygtig fødevarerproduktion i Europa og derfor bakker Landbrug & Fødevarer op om ambitiøse mål for udviklingen af den økologiske sektor i Europa og en øget økologisk omlægning i Europa. Landbrug & Fødevarer lægger dog vægt på, at en øget økologisk produktion er markedsdrevet og baserer sig på en øget forbrugerefterspørgsel, hvor man også tager initiativer, der kan stimulere efterspørgslen. I den forbindelse er initiativer, der kan bidrage til at øge forbrugernes kendskab til økologi vigtige. Derudover er det vigtigt at fokusere på forskning, innovation og fortsat udvikling af økologien, herunder at der afsættes det nødvendige budget hertil.

Vedrørende dyrevelfærd, så er det i henhold til Landbrug & Fødevarer afgørende, at der bliver fælles og harmoniserede regler for dyrevelfærd med en ensartet implementering heraf. Det er afgørende for et velfungerende indre marked. Samtidig skal det sikres, at reglerne fortsat gør det muligt at fastholde en husdyrproduktion i EU, og ikke fører til en situation, hvor produktionen flytter til lande uden for EU. Det er en udfordring, at investeringer i dyrevelfærd ofte konflikter med regler indenfor miljø og klima. Det er en barriere for investeringer i bedre dyrevelfærd mange steder. Med det stigende fokus på miljø og klima er det afgørende med en mere helhedsorienteret tilgang til det samlede regelsæt, der gør det muligt at finde fleksible løsninger, hvor forbedringer i dyrevelfærd kan gå hånd i hånd med klima og miljø. Det er for eksempel meget vanskeligt for mange landmænd at investere i nye stalde med løsdrift for søer på grund af de stramme miljøregler, og dermed bliver miljøreglerne en barriere for at foretage forbedringer i dyrevelfærden. Det er afgørende, at landmændene i højere grad inddrages i arbejdet med at finde praktiske løsninger på udfordringer med dyrevelfærd, som fungerer i praksis. Kommissionens Jord-til-bord strategi skal understøtte, at der centralt i EU afsættes midler til fælles projekter, hvor landmænd får mulighed for at sætte kursen og retningen for udviklingen af konkrete og robuste løsninger, der efterfølgende kan implementeres bredt i husdyrproduktionen. Det er afgørende, at Kommissionen prioriterer en indsats for at understøtte en forbrugerdrevet udvikling indenfor dyrevelfærd. Det forudsætter en samlet og koordineret indsats på EU-niveau, hvor alle interessenter på tværs af fødevarerækeden samarbejder om veje til at styrke en markedsdrevet udvikling.

Landbrug & Fødevarer kan overordnet støtte ambitionerne om en harmonisering af Front of Pack-mærkningsordninger (FoP). Landbrug & Fødevarer skal dog understrege, at det er meget vigtigt, at en eventuelt harmoniseret tilgang til FoP-ordninger bliver en frivillig mærkningsordning, så en eventuelt harmoniseret FoP-ordning ikke bliver obligatorisk. Det bemærkes, at der allerede eksisterer krav om næringsdeklarationer. Det kan få betydelige konsekvenser for det indre marked, hvis ikke der harmoniseres fra centralt hold, ligesom det kan blive vanskeligt for forbrugere at navigere i flere forskellige mærkningsordninger. Landbrug & Fødevarer mener, at regeringen konkret bør arbejde for, at en positiv tilvalgsmodel som for eksempel Nøglehulsmærket, bliver udbredt til europæisk niveau. I det omfang der ikke kan findes opbakning hos Kommissionen eller de øvrige EU-medlemslande til en positiv tilvalgsmodel, bør der arbejdes for, at den valgte model bliver så nuanceret som muligt, og at den kommer til at understøtte de europæiske forbrugeres sunde valg på et videnskabeligt og evidensbaseret grundlag. Det er afgørende, at en FoP-ordning ikke kommer til at diskriminere mod specifikke produktkategorier. NutriScore er den mest udbredte ordning i EU, og antallet af medlemslande, der benytter sig af ordningen, vokser fortsat. Man bør være opmærksom på, at der er flere problematiske elementer i NutriScore, der bygger på en kombination af farvekodning og bogstaver til at indikere specifikke fødevarers sundhed. Det kan ansøre forbrugere til helt at undgå naturligt energitætte fødevarer, selv om disse i de rette mængder fint indgår i en balanceret kost på grund af høj næringsstoffæthed og -profil. Derudover kan de også blive decideret vildledende, fx når light sodavand tildeles bedre score end mælk, som der er set tilfælde på i nogle medlemslande. Der er desuden konkrete eksempler på, at identiske produkter tildeles forskellige scorere under NutriScore i forskellige medlemslande, ligesom produkter, som kan få et Nøglehulsmærke på de nordiske markeder, får en ringere score under NutriScore.

Landbrug & Fødevarer finder det helt afgørende, at regeringen arbejder aktivt for, at der med Jord-til-Bord strategien ikke vil blive introduceret forslag om obligatorisk oprindelsesmærkning. Obligatorisk oprindelsesmærkning kan ikke betragtes som andet end et protektionistisk tiltag og en teknisk handelshindring, som vil skabe forstyrrelser og fragmentering på det indre marked. Krav om obligatorisk oprindelsesmærkning vil blandt andet medføre betydeligt øgede produktionsomkostninger i medfør af øgede krav til sporbarhed og opdeling af råvarer. I mange tilfælde vil der skulle etableres nye opbevarings- og produktionsfaciliteter. Det vil uvægerligt skade samhandel på tværs af EU-medlemslande. Europæiske forbrugere har allerede rige muligheder for at købe produkter, som angiver oprindelse på frivillig basis, i det omfang de efterspørger det. Krav om obligatorisk oprindelsesmærkning vil skabe voldsomme administrative omkostninger, uden at skabe merværdi for forbrugerne. Studier foretaget af Kommissionen i henholdsvis 2013 og 2015 peger på, at regningen for at indføre obligatorisk oprindelsesmærkning primært vil ramme primærproducenter og forbrugerne. Krav om obligatorisk oprindelsesmærkning vil derudover erodere den ekstra fortjeneste, som producenter, der aktuelt benytter sig af frivillig obligatorisk oprindelsesmærkning, måtte have i dag. Det forekommer sandsynligt, at omkostninger forbundet med obligatorisk oprindelsesmærkning alene i Danmark formentligt skal opgøres i trecifrede millionbeløb på årlig basis, muligvis endnu højere. Fokus i den europæiske fødevarerpolitik bør være på at levere sunde og sikre fødevarer med så lav en miljø- og klimamæssig belastning som muligt. Obligatorisk oprindelsesmærkning bidrager på ingen måde til at øge hverken sundhed eller sikkerhed, ligesom der heller ikke er nogen sammenhæng mellem obligatorisk oprindelsesmærkning og et produkts miljø- eller klimamæssige belastning.

Landbrug & Fødevarer mener, at i fravær af fælles EU-regler om forbrugerbeskyttelse kan enkeltlande føle sig foranlediget til at udarbejde egne regler, hvilket fører til et uensartet og uigennemskueligt kontrol- og beskyttelsesniveau samt øgede omkostninger for virksomhederne. Der er fortsat brug for at udvikle det indre marked, og der vil være behov for yderligere harmonisering af regler. Medlemslande

har i flere tilfælde fastsat nationale regler på fødevarerområdet, fx forbud mod specifikke stoffer i fødevarerkontaktmaterialer, eksempler er blandt andet trykssvæerte, bisphenol A og fluorstoffer. I nogen tilfælde er de nationale regler blevet indhentet af EU-lovgivning, men der er en reel risiko for, at der opstår divergerende og forskellige regler på tværs af EU. Regeringen bør arbejde proaktivt for fælles og harmoniserede regler, som understøtter en ”level playing field”, og som understøtter et højt beskyttelsesniveau hos forbrugerne.

I henhold til Landbrug & Fødevarer, er der behov for fælles EU-regler for alle fødevarerkontaktmaterialer, herunder fluorescerende forbindelser, trykfarve og mineralolie i pap og papir, hvor de nuværende regler på fællesskabsniveau er mangelfulde. Det vil gavne både forbrugerne og erhvervet. Alle fødevarerkontaktmaterialer skal reguleres på en tydelig og anvendelig måde, så det ikke overlades til virksomhederne selv at finde ud af, hvordan det dokumenteres, at et produkt er sikkert. Manglen på tydelige og fælles europæiske krav til dokumentationen gør det vanskeligt for virksomhederne at stille krav til deres leverandører og dermed i sidste ende beskytte forbrugerne. Det er vigtigt at revisionen af lovgivningen om fødevarerkontaktmaterialer ses i sammenhæng med implementeringen af producentansvar for emballage, da fødevareremballage skønnes at udgøre ca. 65% af den samlede mængde emballage i Danmark.

Landbrug & Fødevarer skriver, at EU’s model for fødevarsikkerhed og forbrugerbeskyttelse udgør en international reference. Men det er helt afgørende for systemets troværdighed, at reglerne implementeres og kontrolleres i samtlige medlemslande. Kommissionen skal prioritere en nøje opfølgning på implementering af kontrolforordningen i samtlige medlemslande.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at hvis der indføres klima eller bæredygtighedsmærkning bør dette være en opgave, der løses på EU-niveau. Landbrug & Fødevarer støtter generelt, at forbrugerne bliver oplyst på et gennearbejdet og videnskabeligt funderet grundlag med udgangspunkt i en livscyklusvurdering. For så vidt angår fødevarers klimabelastning, er det afgørende, at sundheds- og ernæringsparametre inddrages i en klimamærkning, så det ene hensyn ikke fortrænger det andet. Klimamærkning skal tage udgangspunkt i EU’s PEF-metode (”Product Environmental Footprint”), som gennem livscyklusanalyser viser, hvor meget et produkt belaster. Det bør desuden være med til at skabe en incitamentsstruktur, der kan understøtte innovation, og forbedre klimapåvirkningen i hele værdikæden – både hos den enkelte landmand, producenten, detailbranchen og forbrugeren. Klimamærkning bør være myndighedsopgave, og der bør gennemføres en harmoniseret løsning på EU-niveau på en måde, som er i overensstemmelse med det indre marked. Nationale klimamærkningsordninger kan være problematiske, i konflikt med det indre marked og føre til skævvridninger i konkurrencevilkår på tværs af EU. Derfor er det vigtigt, at en klimamærkning ikke ender med en forsimplet dansk løsning, eller at markedet sander til i ugensigtige private labels, udviklet af fx detailkæder eller hver enkelt EU-medlemsland. Klimamærkning kan ikke stå alene, og forbrugere skal fortsat informeres om andre indsats, hvor man kan gøre en klimaforskel – for eksempel ved at reducere sit madspild. For at et klimamærke kan blive anerkendt, er det vigtigt, at det baseres på fælles EU-standarder og det bliver støttet bredt. Herunder af regeringer, fødevareraktører, detailhandlen, interesseorganisationer og NGO’er.

Landbrug & Fødevarer mener, at Kommissionens Jord-til-Bord strategi skal bidrage til at reducere spild og understøtte en udnyttelse af ressourcerne så højt oppe i værdikæden som mulig. Den alternative proteinsektor kan yde et væsentligt bidrag til et bæredygtigt, sundt og klimavenligt fødevarer-system og åbne for nye forretningsmuligheder for europæiske virksomheder. Jord-til-Bord strategien bør indeholde en gennemgang af eksisterende lovgivning for at identificere og foreslå ændringer, hvor lovgivningen står i vejen for udvikling og anvendelse af nye proteinkilder og mål om cirkulær økonomi. Et

eksempel er anvendelsen af insekter til at biokonvertere ikke-godkendt fodermateriale til teknisk anvendelse (dvs. anden anvendelse end foder og fødevarer) eller til foderformål, hvor slutproduktet ikke indgår i fødekæden (pelsdyr mv.). Det er ikke tilladt i dag, idet insekter i EU-lovgivningen betegnes som husdyr, og derfor kun må fodres med godkendt foder uagtet om insekterne efterfølgende indgår i fødekæden. Det er en uhensigtsmæssig og utilsigtet begrænsning af insektsektorens bidrag til en cirkulær økonomi.

Dansk Akvakultur hilser Kommissionens jord-til-bord strategi velkommen, men sætter spørgsmålstegn ved om der er behov for at akvakulturproducenter skal ændre deres produktionsmetoder hurtigt, idet det vil afhænge af definition og kravene til bæredygtigt akvakultur. Dansk Akvakultur understreger behovet for initiativer gennemføres på den mest effektive og mindst belastende måde. Dansk Akvakultur glæder sig over at strategien nævner en handlingsplan for økologisk akvakultur, men understreger at der også er behov for støtte og fremme konventionel og bæredygtig akvakultur. Man fremhæver behovet for at styrke akvakultur-produktionen i EU, bl.a. med henblik på at aflaste behovet for landbaseret fødevarerproduktion og dennes miljø- og klimabelastning. Derudover støtter Dansk Akvakultur, at man vil fremme EU-dyrkede planteproteiner og alternative fodermaterialer som fx alger og fiskeaffald. Dansk Akvakultur gør opmærksom på, at antibiotikaresistens ikke er knyttet til brugen af antibiotika i akvakultur og understreger, at den fortsatte adgang til sikre og effektive lægemidler er vigtigt for akvakulturen. Dansk Akvakultur havde gerne set en henvisning til at øge opmærksomhed mod sektoren, men er enig i behovet for kortere forsyningskæder. Dansk Akvakultur opfordrer desuden til, at importerede akvakulturprodukter bør skulle opfylde de samme bæredygtighedsstandarder som producenter i EU.

Marine Ingredients Denmark (MID) støtter til fulde, at EU har en ambitiøs strategi for en bæredygtig fødevareresektor. Fiskeriet og den dertilhørende forarbejdningsindustri, har meget at byde på i forbindelse med de ambitiøse målsætninger for den europæiske fødevarerproduktion, præsenteret i jord-til-bord-strategien:

- Et reduceret klimaaftryk, mindre miljøbelastning og EU som globalt førende i udvikling af en bæredygtig fødevarerproduktion
- En sikker og stabil fødevarerforsyning
- En forbedret ernæring og sundhedstilstand i den europæiske befolkning
- Konkurrencedygtige produktionsvilkår.

I henhold til MID er akvakultur den mest effektive måde at producere animalske fødevarer, og spiller dermed en nøglerolle i fremtidens fødevarerikkerhed. Opdrættet fisk, er - sammen med vildtfanget fisk og kylling - den proteinkilde, der har det absolut laveste miljømæssige fodaftryk. Fisk indeholder samtidig omega-3 fedtsyrer DHA og EPA, der bl.a. nedsætter risikoen for hjerte-kar-sygdomme. Derfor må jord-til-bord strategien også ses i sammenhæng med EU's strategi for at udvikle akvakultursektoren. Fiskemel og fiskeolie er en væsentlig komponent i udviklingen af akvakultursektoren, og bidrager med en unik sammensætning af sporstoffer, aminosyrer, vitaminer og mineraler samt omega 3. Ved at anvende fisk, der ikke er egnede til direkte humant konsum, samt afskær fra konsumindustrien, producerer de danske fiskemelsfabrikker årligt knap 200.000 tons sunde og bæredygtige proteiner, der indgår i højkvalitetsfoderblandinger verden over. MID anerkender, at dette er en overordnet vision, og der ses frem til at drøfte de mere specifikke detaljer for, hvordan Europa kan skabe en sund og bæredygtig fødevareresektor, løbende.

Finans Danmark støtter den nye Kommissions fokus på klima- og miljømæssige udfordringer, som er udtrykt i Kommissionens European Green Deal. Finans Danmarks medlemmer bidrager til den nødvendige omstilling af økonomien. Det sker blandt andet med udgangspunkt i anbefalinger fra primo december 2019 fra Finans Danmarks Forum for Bæredygtig Finans til, hvordan finanssektoren kan

bidrage til en mere bæredygtig omstilling. Finans Danmark er således generelt positiv over for Kommissionens European Green Deal og herunder handlingsplanen for fra jord til bord strategien. Den kommende strategi involverer de nationale strategiske planer, og hvordan man kan bruge den fælles landbrugspolitik bedst muligt til at fremme den bæredygtige omstilling af landbrugssektoren, hvilket Finans Danmark er positiv overfor. Finans Danmark foreslår, at der ved den danske udarbejdelse af den strategiske plan bør sikres, at så meget som muligt af EU-støtten lægges i søjle 1. Eco-schemes er obligatoriske for landet, men frivillige for landbrugeren. Medlemsstaterne forpligtes til at reservere en del af deres direkte betalinger (søjle 1) til landbrugere, der deltager i eco-schemes. Man forventer, at eco-schemes vil virke motive-rende for at fremme den bæredygtige udvikling og omstilling i landbruget. Man mener derfor, at eco-schemes skal anvendes som værktøj i stedet for overførsel af yderligere beløb fra søjle 1 til søjle 2 – set i forhold til nuværende situation. Det er vigtigt, at incitamentsbetalingen for eco-schemes er tilstrækkelig, hvilket understreger behovet for at koncentrere indsatsen på anvendelse af eco-schemes i stedet for at flytte beløb væk fra søjle 1. Finans Danmark påpeger, at der lægges op til at gå fra fokus på overholdelse af reglerne til fokus på resultater. Derved overlades en større del af beslutningen om implementeringen af kravene til landbrugspolitikken i de strategiske planer til de enkelte medlemslande. Det er positivt, at landbrugspolitikken nationalt kan bruges mere målrettet, fx til at støtte erhvervet i den bæredygtige omstilling. Samtidig er det vigtigt, at de forskellige udmøntninger sikrer lige konkurrencevilkår på tværs af medlemsstaterne, så der sikres lige konkurrencevilkår. Der må ikke blive tale om en re-nationalisering af landbrugspolitikken. Det taler for, at der i den fælles landbrugspolitik arbejdes for at øge udvidelsen af søjle 1 i stedet for overførsel af yderligere beløb fra søjle 1 til søjle 2.

Finans Danmark ser positivt på, at der kan ydes supplerende støtte til unge ny-etablerede landmænd under den direkte støtte/søjle 1 med henblik på at fremme generationsskifte i landbruget. Hvis det besluttet, at der skal ske en udjævning af størrelsen af de enkelte betalingsrettigheder i søjle 1, skal det indføres med rimelige overgangsfaser, da flere landbrugere har indrettet sig efter et bestemt støtteniveau, for eksempel ved indgåelse af langvarige forpagtningskontrakter. Henset til at finansiering og planlægning af et landbrug sker med en længere tidshorisont, er man ligeledes positivt indstillede på, at de berørte landbrugere ved en udjævning kompenseres ved, at de fulde mulige rammer for koblet støtte anvendes.

Finans Danmark bemærker, at der opleves flere tiltag, hvor landbrugere skal indgå i ordninger (frivillige eller obligatoriske), som medfører en værdiforringelse. Det er vigtigt, at landbrugeren kompenseres fuldt ud for den reelle værdiforringelse. For en pantnaver, der har ydet lån mod sikkerhed i arealet, kan en værdiforringelse af et jordareal betyde, at der ikke længere er behørig sikkerhed bag udlånet til landbrugeren. I disse situationer er der behov for, at landbrugeren kan nedbringe sine lån svarende til værdiforringelsen. Dette forudsætter, at landbrugeren ved indtrædelse i ordningen modtager en én-gangserstatning, som fuldt og helt dækker den reelle værdiforringelse, og pantnaver skal høres, inden frigivelse af en sådan erstatning sker.

Dansk Planteværn bemærker, at Jord-til- bord strategien tager afsæt i, at man som kontinent har en forpligtelse til at bidrage til en positiv udvikling af et globalt udfordret klima og adresserer målsætningen om, at Europa bliver det første klimaneutrale kontinent inden 2050. Indledningsvist slår Dansk Planteværn fast, at man anerkender betydningen af at producere fødevarer på en mere bæredygtig og miljøneutral måde. I forhold til regulering af pesticidområdet bør jord-til bord strategien overordnet sikre rammerne til udvikling af en rationel, sikker og videnskabeligt baseret pesticidanvendelse i Europa. Planteværnsindustrien arbejder kontinuerligt på at forske i og udvikle nye teknologier, såvel baseret på kemiske pesticider som på biologiske midler, der vil gøre det muligt for jordbrugserhvervene at producere fødevarer med blandt andet en lavere belastning af naturen til følge. Samtidig finder Dansk Planteværn det dog vigtigt, at der ved implementering af strategierne fastsættes realistiske og

målbare kriterier for den fremtidige fødevarerproduktion i EU. Jord-til-bord strategien peger på brugen af kemiske pesticider som en årsag til forurening af jord, vand, luft samt tab af biodiversitet og det anføres at Kommissionen ønsker en reduktion af anvendelse og risiko ved anvendelsen af pesticider med 50 %, samt af brugen af særlige farlige pesticider med 50 %, og at disse målsætninger skal være opfyldt i 2030. Målsætningen skal blandt andet opnås gennem øget anvendelse af IPM-principper samt en forøgelse af den økologiske andel af jordbrugsproduktionen til 25 %. Det er absolut positivt at jord-til-bord strategien lægger op til en samlet diskussion af klima, biodiversitet, fødevarer sikkerhed og forsyningssikkerhed. Dansk Planteværn stiller sig undrende overfor den ikke umiddelbare synlige sammenhæng til de klimamålsætninger, der er sat i mange medlemslande om at opnå klimaneutralitet i for eksempel 2030 og 2050. Med en ambition om at opnå CO₂-neutralitet i Danmark i 2050 kan de anførte reduktionsmål for pesticidanvendelsen, det økologiske areal og gødskningsforbrug opfattes kontraproduktive - det burde tilstræbes, at de bedste elementer fra forskellige produktionsformer bydes ind i en holistisk og holdbar løsning for fremtidens optimering af fødevarer- og forsyningssikkerheden i Europa. For at opnå en klimaneutral landbrugsproduktion i EU er det nødvendigt med udarbejdelse og brug af internationale modeller, der kan benyttes til at kvalificere brugbare virkemidler på tværs af landegrænser. Modeller, der tager højde for såvel aftrykket fra produktionen som udbyttet. Man skal således kunne se bytteforholdet, hvis en vare med baggrund i danske reduktioner i f.eks. brugen af pesticider fremover vil blive produceret andetsteds i EU eller verden.

I henhold til Dansk Planteværn er målsætningen om at reducere afhængigheden af syntetiske pesticider allerede styrende bag dels vores nationale målopfyldelse om reduktion af PBI og dels i Kommissionens etablering af Harmoniserede Risiko Indikatorer (HRI), som er etableret med det formål at reducere forbruget i medlemsstaterne. Frem for introduktion af en harmoniseret risiko reduktions faktor, bør det tilstræbes at udvikle rationelle og intelligente risikofaktorer. Disse vil kunne tjene som supplement til HRI, hjemlet i SUD (128/2009), med henblik på at reducere anvendelsen og risikoen ved kemiske pesticider, men med respekt for kvaliteten i deres fortsatte regelrette anvendelse og under hensyntagen til den udvikling der pågår i branchen, mhp. at imødekomme efterspørgslen efter digitale løsninger, lavrisikostoffer og ikke-kemiske alternativer. Det bør således overvejes, som supplement til de gældende HRI, at introducere en indikator for jordbrugsmæssig produktivitet.

Dansk Planteværn bemærker, at der forud for den fremtidige fastlæggelse af de operationelle mål for de ønskede reduktioner, som udestår i strategien, forudsættes en impact assesment gennemført med henblik på kvalificering af rationaliteten i de opstillede målsætninger. Jord-til-bord strategiens målsætningerne rejser også spørgsmål ved relevansen af at introducere harmoniserede målsætninger, idet fastsættelse af et reduktionsmål forudsætter rationel hensyntagen til variable forhold og standarder indenfor EU – herunder fremtidige behov for bekæmpelse af fx invasive arter. Dansk Planteværn bakker fortsat op om en grundig regulering af brugen og godkendelsen af pesticider, og det unikke danske samarbejde imellem industrien, landbruget, universiteterne og dygtige konsulenter har udmøntet sig i en behovsorienteret brug af pesticider, som er anerkendt i hele EU. ”Så lidt som muligt, så meget som nødvendigt” har igennem mange år været et gældende mantra ift. danske landmænds ansvarlige brug af pesticider, og de seneste 30 års reduktionsmål for brugen af pesticider har båret frugt. Med de nye reduktionsmålsætninger på 50 % er det vigtigt at medlemslande stilles lige, så lande som Danmark, der allerede har gennemført væsentlige reduktioner i antallet og brugen af pesticider, bliver godskrevet for sin indsats. Danmark har allerede gennem mange år reduceret og begrænset såvel risiko som mængder og vil derfor have meget vanskeligt ved at skulle reducere yderligere 50% uden væsentlige økonomiske konsekvenser for såvel landbrugerne som for nationaløkonomien. En målsætning om en ligelig reduktion i medlemslandene kan fra en dansk vinkel ikke være en rationel prioritering; såvel fastlæggelse af basisår for beregning af målsætningen samt den nationale reduktionsmålsætning vil have stor indflydelse på den fremtidige danske produktion. I øvrigt udestår en klar indikation af, hvad basis for reduktionsmålsætningen skal være; om det baserer sig på risiko eller fare. Dansk Planteværn

ser der frem til at indgå i drøftelser mhp. at fastlægge videnskabelige baserede løsninger ifm. de kommende genforhandlinger af direktiv 128/2009 mv.

I forhold til påvirkning af biodiversiteten er det efter Dansk Planteværns opfattelse ikke afgørende, om der er tale om konventionel eller økologisk produktion. Den afgørende faktor antages i højere grad at være selve landbrugsdriften på arealet. Danske landmænd er fremragende naturforvaltere og er ideologisk set drevet af at optimere produktionen og producere ”mere med mindre”. På europæisk plan har man samtidig et ansvar for at bekæmpe madspild og en bæredygtig pesticidanvendelse er et første skridt til aktiv handling tidligt i forsyningskæden. Reduktion i anvendelse af plantebeskyttelse, gødning samt øget økologisk dyrkning vil, med den viden som er tilgængelig, også betyde en reduktion i jordbrugsudbytter og dermed i fødevarerproduktionen i EU, hvilket vil øge behovet for at importere fødevarer fra resten af verden for at kunne brødføde EU's borgere. Ligeledes vil det føre til stigende priser på de fødevarer, som vil være tilgængelige jf. de almindelige markedsmekanismer. Dette harmonerer ikke med den overordnede målsætning om at gøre sunde fødevarer mere tilgængelige og billigere for at sikre en sund ernæring for alle borgere. I den forbindelse bemærke Dansk Planteværn, at der i Kommissionens pakke ikke lægges op til en ændring af forordning 1107/2009, hvilket tages til indtægt for, at der grundlæggende er et fornuftigt videnskabeligt baseret godkendelsessystem på plads i EU. Kommissionens rapport om evaluering af 1107/2009 slår fast, at ”Et landbrug i EU helt uden brug af pesticider er ikke et realistisk mål, og det gælder også for den økologiske produktion, hvor et begrænset antal pesticider også må benyttes. Brug af pesticider er essentielt i forhold til at nå EU's mål angående plantesundhed, fødevarer sikkerhed og fødevarerforsynings sikkerhed, specielt set i forhold til den stigende efterspørgsel efter mad i verden, der følger af en voksende befolkning. ”. Dette bør anerkendes bredt i det videre arbejde med at realisere målsætningerne i jord-til-bord-strategien og biodiversitets-strategien og bør ses i en kontekst, hvor industrien arbejder på nye innovative løsninger, som på bedste vis lever op til landmændenes behov og til de klimamål, der er sat i Danmark og på EU-niveau. I forbindelse med den globale samhandel er det i øvrigt nødvendigt at acceptere, at der i andre dele af verdenen kan være andre behov for anvendelse af plantebeskyttelse, end det som er nødvendigt og tilstrækkeligt i EU-landene. Dette er nødvendigt at holde sig for øje ved fastsættelse af realistiske import tolerancer.

Biologiske alternativer tjener som et fornuftigt supplement til syntetiske midler. Dansk Planteværn bakker overordnet op om alternative produktionsformer; men erindrer om, at biologiske og syntetiske pesticider er komplementære værktøjer. Plantebeskyttelsesindustrien investerer løbende massivt i forskning og udvikling af nye avancerede teknologier og produkter til bæredygtig plantebeskyttelse og industrien finder, at den ensidige fokus på reduktion er en hindring på vejen i udvikling af et bedre klima. Reduktionsmål står i kontrast til den innovation, som gennem udvikling af nye produkter og dyrkningsmetoder, som for eksempel conservation agriculture eller pløjefri dyrkning, langt bedre kan bidrage til opnåelse af de ønskede målsætninger for både miljø, sundhed og klima. Dansk Planteværn skal på den baggrund afslutningsvist opfordre til, at der i højere grad indtænkes investeringer i målrettede teknologiske løsninger i forbindelse med forhandlingerne af landbrugspolitikken.

DI Fødevarer bakker overordnet op om de tanker og visioner, Kommissionen har for en klimaneutral union i 2050, og at et vigtigt instrument heri er en bæredygtig og omkostnings-effektiv fødevarerproduktion, der leverer produkter af høj kvalitet. Coronakrisen har imidlertid ændret noget på præmisserne for udspillet. I den kontekst står det for DI Fødevarer klart, at der mangler fokus på vækst, konkurrenceevne og arbejdspladser i udspillet. Disse elementer er meget vigtige at fokusere på i denne tid, da det er afgørende for at løfte EU ud af den økonomiske krise, som Covid-19 udbruddet desværre har ført med sig. Det gælder også i forhold til den samlede fødevarer sektor i EU. Ser man på det samlede katalog af initiativer i Farm to Fork-startegien kan man godt blive bekymret for, om ikke væksten og konkurrenceevnen i EU's fødevarer sektor vil stagnere og i værste fald betyde tilbagegang. Det er derfor

af afgørende betydning, at EU i de kommende forhandlinger om udmøntningen af de mange initiativer i kataloget også har vækst og udviklingsinitiativet for øje. DI Fødevarer mener, at man bør med andre ord have den samme tilgang til den grønne omstilling, som regeringens klimapartnerskaber anlagde. Kommissionen skal derfor gå til opgaven med det udgangspunkt, at man på samme tid vil gøre EU rigere og mere bæredygtig. Bæredygtighed og vækst bør følges af, og det gælder også for udmøntningen af initiativerne i Farm to Fork, som skal forhandles over de kommende tre år og med inddragelse af fødevarerektorens interesser. DI Fødevarer finder også, at Farm to Fork-strategien skal kobles med regeringens ingrediensstrategi og vil opfordre regeringen til at arbejde for, at også ingrediensområdet synliggøres mere i Farm to Fork-strategien og udmøntningen heraf.

Som udgangspunkt er DI Fødevarer positive overfor for et EU-harmoniseret regelsæt for ernæringsmærkning, men ikke en obligatorisk mærkning. I Danmark er der stort forbrugerkendskab til og efterspørgsel efter fødevarer med det nordiske Nøglehul. Nøglehullet er baseret på en frivillig mærkningsordning. Såfremt der arbejdes med et EU-harmoniseret ernæringsmærke er det helt afgørende for DI Fødevarers, at det er frivilligt, samt at det ikke medfører, at de danske fødevarereproducenter ikke længere må bruge Nøglehullet og som konsekvens af dette også Fuldkornsmærket, da dette mærke er koblet sammen med Nøglehullet. Vedrørende oprindelsesmærkning, så kan DI Fødevarer på ingen måde bakke op om at udvide kategorien af produkter, som er underlagt obligatorisk oprindelsesmærkning. De økonomiske konsekvenser af en sådan udvidelse, både for fødevarereproducenterne og for forbrugerne vil være store, og man vurderer, at det ikke vil have den ønskede effekt. Ligesom Kommissionen i øvrigt selv konkluderede, da man i sin tid evaluerede indførelsen af obligatorisk mærkning på kød.

DI Fødevarer er enige med Kommissionen i, at fødevarereemballage har en vigtig rolle i relation til fødevarer. Emballagen er med til at højne fødevareresikkerheden og skal selvfølgelig have fokus på eliminering af sundhedsskadelige stoffer samt være bæredygtige og hindre madspil. DI Fødevarer mener derfor, at det er vigtigt at få moderniseret reglerne om fødevarerekontaktmaterialer og harmonisere reglerne for en række materialer såsom pap og papir. Ikke harmoniserede regler betyder, at medlemslandene håndterer og vurderer indholdsstoffer skadelighed forskelligt. For eksempel har man i Danmark netop vedtaget forbud mod fluorerede stoffer, og i Tyskland har man regler om mineralske olier. Det er også DI Fødevarers klare holdning, at EU-Kommissionen skal have fokus på udvikling og øget brug af miljøvenlige genbrugsmaterialer, som skal kobles sammen med affaldsreduktion og mindre madspild. Angående Kommissionens planer om at udvikle et adfærdskodeks og en monitoreringsmekanisme for at fremme ansvarlig forretnings- og markedsføringspraksis, så finder DI Fødevarer, at Kommissionen som udgangspunkt ikke bør blande sig i virksomhedernes og detailhandlens markedsføringspraksis, herunder skal der ikke forskelsbehandles i forhold til, hvilke produkter, der må markedsføres og til hvilken pris. Man risikerer konkurrenceforvridning mellem kategorier. I stedet bør Kommissionen fokusere kræfterne på at komme i gang med at styrke virksomhedernes muligheder for at kunne anprise sine produkter. Det vil i meget højere grad kunne fremme en bæredygtig og ernæringsrigtig kost. Dette har DI Fødevarer efterspurgt gennem flere år.

Kommissionen har allerede fremlagt forslag til at medlemsstaterne kan bruge momsatsen mere målrettet samt at medlemsstaternes skattesystemer bør bidrage til, at prisen på fødevarer afspejler fødevarernes omkostningerne for miljø, natur og klima. DI Fødevarer mener, at dette blandt andet kan tolkes i retning af, at Kommissionen opfordrer til at introducere klimaafgifter på fødevarerområdet. DI Fødevarer mener ikke, at tiden er til at introducere flere og nye afgifter på fødevarer. Nydelsesmidler er i forvejen massivt afgiftsbelagt herhjemme, og det er ikke vejen frem med flere afgifter til de danske forbrugere og virksomheder. Det risikerer blot at føre til udflytning af produktion og arbejdspladser, mere illegal handel og stigende trafik til grænsehandelsbutikkerne. Dette er ikke til gavn for hverken klimaet eller dansk økonomi.

DI Fødevarer er enig i, at bæredygtighed skal finde plads i de fødevarerrelaterede politikker i EU. Kommissionens lovrammeinitiativ for bæredygtige fødevarer-systemer skal være transparent og netop være en ramme, der ikke må være for rigid i forhold til udmøntningen af senere detailforslag.

DI Fødevarer støtter, at der udvikles mål for mindskelse af madspildet i EU og DI Fødevarer finder, at det er vigtigt at der udvikles en valid metode for at måle omfanget af madspild i hele EU og sikre, at der måles ensartet herpå i hele EU. Danmark er et foregangsland på madspildsområdet og har en stærk ingrediensbranche, der kan levere de teknologiske byggesten, der kan være med til at styrke holdbarheden af produkter og mindske madspild. Det kræver dog også, at fødevarerlov-givningen på EU-området også følger med og lever op til innovationsprincippet, så reguleringen i højere grad understøtter innovative løsninger.

Kommissionen barsler med et initiativ, der styreker rammerne for virksomhedsledelse, herunder med krav til virksomhederne om at indarbejde bæredygtighed i deres strategier. Det er DI Fødevarers opfattelse, at en meget stor andel af virksomhederne i den danske fødevarerbranche allerede har bæredygtighed indarbejdet i deres respektive strategier. Bæredygtighed er gennem de senere år i stigende grad blevet vilkår på markederne og er derfor af en del af virksomhedernes ”license to operate”.

Kommissionen vil tage skridt til at fremme bæredygtige produktionsmetoder og cirkulære forretningsmodeller inden for blandt andet fødevarerforarbejdning. Det hilser DI Fødevarer velkomment, idet cirkulære forretningsmodeller i stigende grad kommer til at få betydning i fødevarerbranchen fremadrettet i takt med, at man skal genbruge og genanvende flere ressourcer i fremtiden.

DI Fødevarer understreger, at den grønne omstilling ikke kommer uden en betydelig forsknings- og innovationsmæssig indsats – også på fødevarerområdet. Der er allerede mange gode nationale initiativer i gang herhjemme, og det er vigtigt, at disse også kan understøttes af funding fra Horizon Europe og øvrige f&u-initiativer fra Kommissionen. Det er derfor centralt, at danske prioriteter og fokusområder for den danske fødevarer- og ingrediensbranche bliver spillet ind i tilrettelæggelsen og udmøntningen af Kommissionens f&u-initiativer, herunder via de referencegrupper, som er nedsat i Uddannelses- og Forskningsministeriet, hvor også repræsentanter fra Miljø- og Fødevarerministeriet inddrages.

Økologisk Landsforening er overordnet glad for at læse EU kommissionens meddelelse om en jord-til-bord strategi. Den indeholder nogle gode perspektiver, basis for en ny retning i EU’s landbrugspolitik og nogle gode initiativer. Økologisk Landsforening mener, at EU’s landbrugsstøtteordninger til fødevarereproduktion skal afvikles over tid og erstattes med ordninger, der betaler landbruget for at levere fælles goder, der ikke kan privatiseres og som derfor heller ikke har en markedspris. EU’s jord-til-bord strategi kan blive starten på den omstilling af EU’s nuværende landbrugsstøtteordninger. Økologisk Landsforening lægger stor vægt på, at EU kommissionen peger på ansvaret i hele jord til bord kæden og både adresserer miljø, vand, dyrevelfærd, sundhed og klima og tilkendegiver at bæredygtige produkter skal være de billigste. Økologisk Landsforening antager, at det betyder, at man anlægger et forurenere-betaler- princip og dermed er åben overfor at introducere et system, der indregner eksternaliteterne i produktionsomkostningerne. Økologisk Landsforening ser gerne, at Danmark fremhæver følgende i den danske reaktion på oplægget:

- Bruttoarealmodellen som grundlag for støtteudbetaling med henvisning til, at det er administrativt det billigste system, og bruttoarealmodellen fjerner det nuværende incitament til at opdyrke arealer, der burde efterlades til naturen.
- Den passive arealstøtte bør afvikles over tid, hvorfor økoordningerne skal have høj prioritet. Mindst 50% af søjle I midlerne bør reserveres til øko-ordningerne med introduktionen af landbrugsreformen.

- Der bør aftales maksimum CO₂ adfærdsniveauer baseret på bedriftsregnskaber og minimumskrav til sikring af natur baseret på bedrifts-naturtilstandsrapporter for at kunne få udbetalt landbrugsstøtte. Det er en model, der internaliserer eksternaliteterne i produktionsomkostningerne, idet bedrifter, der ikke kan opfylde kravene dermed, bliver udelukket fra landbrugsstøtte. Samtidigt undgår man med modellen at kapitalisere støtten i teknologipriser, og at diskriminere små bedrifter, der normalt ikke kommer i betragtning til teknologistøtte, da den samlede investering skal have en minimumstørrelse for at de administrative omkostninger ikke skal være uforholdsmæssigt store. De enkelte medlemslandene bør have frihed til at notificere hvilke opgørelsesmetoder, de anvender. Over tid kan man eventuelt lave harmoniserede principper for opgørelsesmetoderne.

Økologisk Landsforening hæfter sig ved, at EU-kommissionen skriver, at medlemslandene skal adressere målene fra jord-til-bord-strategien i deres strategiske CAP-planer, og EU vil aftale nationale mål med de enkelte lande. Økologisk Landsforening mener, det er en oplagt mulighed for, at Kommissionen sammen med de enkelte medlemslande fastsætter, hvor stort et CO₂ aftryk udtrykt som et adfærdstal, og hvor højt naturindeks det enkelte landbrug skal have for at kunne modtage landbrugsstøtte, eller som minimum for at kunne komme i betragtning til støtte fra økoordinationerne. Denne model vil harmonere med, at EU-kommissionen ønsker at gøre landbrugspolitikken mere resultatorienteret.

Økologisk Landsforening er meget glad for at læse, at EU kommissionen har en ambition om at 25 % af EU's landbrugsareal skal være økologisk i 2025. Økologisk Landsforeningsforslag til indretning af EUs landbrugsstøtteordninger, som der er redegjort for i dette høringssvar vil understøtte denne målsætning.

Økologisk Landsforening undrer sig over, hvorfor natur- og biodiversitetsbevarende og -fremmende systemer ikke er nævnt i jord- til-bord strategien i forbindelse med økoordinationerne, da det vil skabe den sammenhæng til biodiversitetsstrategien, som de gerne vil have. Sammenhængen er nævnt i biodiversitetsstrategien. Økologisk Landsforening stiller sig uforstående overfor, at EU-kommissionen kun fremhæver biodiversitet i sammenhæng med økologi. Økologi leverer også på målet om at reducere forbruget af pesticider, gødning, antibiotika, og økologi fremmer dyrevelfærd. Omlægning til økologi vil også medføre en samlet lavere husdyrproduktion og dermed spille godt sammen med et mål om at øge andelen af plantebaseret kost til gavn for klima, miljø og sundhed, som EU-kommissionen skriver.

Økologisk Landsforening finder det interessant, at EU kommissionen vil vurdere mulighederne for at reformere skatte- og afgiftssystemerne, så de understøtter bæredygtige produkter som økologisk frugt og grønt for eksempel. Det er ligeledes meget interessant at se på mulighederne for at introducere grænsereguleringsmekanismer, der beskytter lande de lande, der har en ambitiøs klimapolitik mod unfair konkurrence. Der bør evt. være mulighed for også at anlægge en sådan grænsereguleringsmekanisme internt i EU, i fald samtlige lande ikke har samme ambitionsniveau.

Økologisk Landsforening finder det positivt, at EU kommissionen vil vurdere sine markedsfremme ordninger, så de understøtter bæredygtige produkter. Det er dog væsentligt at det ikke træder i stedet for tilpasninger, der internaliserer eksternaliteterne i produktionsprisen. Det er ligeledes meget positivt, at EU kommissionen vil fastsætte kriterier for bespisning i skole og offentlige institutioner, der blandt andet fremmer økologiske produkter. Men det må igen ikke træde i stedet for tilpasninger, der internaliserer eksternaliteterne i produktionsprisen. Økologisk Landsforening kan ikke støtte, at der etableres teknologistøtteordninger, at der gives støtte til fodertilsætningsstoffer, og at man ændrer reglerne for planteforædlingsmetoder. Teknologistøtteordninger og støtte til fodertilsætningsstoffer er ikke en hensigtsmæssig måde at understøtte den grønne omstilling på bedrifterne, og for så vidt angår

planteforædlingsteknologier, så er der ikke foretaget de fornødne risikovurderinger, og det er ikke godtgjort, at reguleringen af planteforædling står i vejen for udvikling af robust dyrkningssystemer.

Økologisk Landsforening har forståelse for en forestilling om, at der skal laves et bæredygtighedsmærke. Økologisk Landsforening vil dog understrege, at bæredygtighed handler om at levere på mange parametre på én gang og de enkelte parametre skal afvejes mod hinanden. Det vurderes derfor umiddelbart at være meget vanskeligt, hvis man vil gå videre, end det som økologimærket står for. Hvis der introduceres et bæredygtighedsmærke, må økologi være et obligatorisk minimumskrav for mærket. I tillæg til økologimærket kan man evt. lave en trafiklysordning, der viser, hvor produktet ligger i en klimakostpyramide.

Dansk Erhverv er meget positiv overfor en grøn progressiv linje fra EU-kommissionen. Dansk Erhverv finder det afgørende, at man dansk side bakker positivt op om de højere ambitioner. Som udgangspunkt er fælles EU-regler et entydigt gode for danske virksomheder, da de giver mere ens konkurrencevilkår. Samtidig bør man fra dansk side have fokus på at støtte politiske og regulatoriske tiltag som understøtter konkurrenceevnen, og har fokus på at undgå øgede administrative samt direkte og indirekte omkostninger for danske og europæiske virksomheder. Dansk Erhverv bakker helt grundlæggende op om en EU-strategi for en grøn tilgang ”fra jord til bord”, som er en hjørnesten i EU’s Grønne Pagt og omfatter hele fødevarerforsyningskæden, og EU’s ambition om at skabe bedre biodiversitet og et fair, sundt og miljøvenligt fødevarer system i EU og globalt. Virksomhederne spiller i begge tilfælde en afgørende rolle, og det er derfor også helt afgørende, at der skabes de rette incitamenter og rammevilkår, hvis målene skal indfries.

Dansk Erhverv mener, at det er meget positivt, at Kommissionen ikke kun har fokus på at iværksætte nye tiltag, men også vil have fokus på at sikre at gældende lovgivning håndhæves og gennemføres effektivt – og gerne ændres hvor eksisterende regler ikke understøtter den grønne aftale, hvor det er miljø- og fødevarer sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Desuden opfordrer Dansk Erhverv den danske regering til at understøtte Kommissionens tilsagn om at have fokus på at forenkle lovgivningen og at afhjælpe ikke-sammenhængende lovgivning i forbindelse med evalueringer, konsekvensanalyser og forslag til retsakter.

Dansk Erhvervs finder det meget positivt, at EU ønsker at sætte en ambitiøs ramme for en grøn omstilling af EU's fødevarer systemer - og at EU vil inddrage fødevarerhvervet i arbejdet med omstillingen. Det er afgørende at inddrage alle relevante interessenter for at kunne indfri målet om et klimaneutralt EU. Det er positivt, at strategien blandt andet indeholder indsatser for at understøtte nye, innovative fødevarer og proteiner med henblik på en grønnere fremtid, øgede krav til dyrevelfærd, indsatser for reduktion af miljøaftrykket fra fødevarerproduktion, transport, oplagring, emballager mv. til fødevarer samt indsatser, der skal stimulere til et sundere og mere bæredygtigt fødevarerforbrug i hele EU. Det er alle vigtige og relevante områder, som optager mange danske virksomheder, og med de rette incitamenter og rammevilkår for virksomhederne på hele det indre marked, kan fødevarer virksomhederne yde et betydeligt bidrag til EU's grønne pagt.

Dansk Erhverv understreger igen, at UTP-direktivet skal minimums supplementeres i Danmark for at undgå at hæmme konkurrencen i hele fødevarerforsyningskæden, at undgå en øget underminering af det indre marked og at hindre højere forbrugerpriser og smallere vareudbud.

I henhold til Dansk Erhverv skal Covid19-pandemien bruges aktivt til at lære til forberedelse af andre fremtidige kriser. Covid19-pandemien har gjort alle opmærksom på betydningen af fødevarerhvervet og fødevarerforsyningen i EU, både i forhold til den indre produktion og handel, samt at EU er verdens

største importør og eksportør af fødevarer. Det er derfor meget velkomment, at Kommissionen vil evaluere covid19-forløbet, så erfaringerne kan gøres til aktiv viden og handling i fremtidige krisesituationer. Det er vigtigt, at beredskabet i EU intensiveres og bruges aktivt – ikke kun i store kriser, som covid19-pandemien, men også i mindre sager, som forekommer oftere.

Dansk Erhverv er skeptisk over for, at Kommissionen skal udarbejde en EU-adfærdskodeks for ansvarlig forretnings- og markedsføringspraksis, som senere kan blive til lovgivning, hvis det vil indebære, at EU eller medlemsstater skal hindre fx markedsføring af kød til en lav pris. Information og indgreb i for eksempel kommercielle aktiviteter skal være baseret på troværdig og faglig viden og ikke populære og hurtige greb.

Dansk Erhverv støtter ambitionen om at fremme cirkulære forretningsmodeller, som har stort potentiale til at blive et afgørende bidrag til at løse ressourcekrisen, fordi den fastholder ressourcerne i et lukket kredsløb og bidrager derfor til, at man udtrækker færre råmaterialer fra naturen. Et cirkulært, effektivt ressourceforbrug vil nedbringe både klimabelastningen og mindske det skadelige tryk på de naturlige økosystemer og dermed truslen for biodiversitet. Cirkularitet for vores ressourceforbrug kan opnås ved at re-designe varer, sortere ensartet, mindske materialespild i værdikæden, genanvende mere, sikre bedre holdbarhed. Klimapartnerskabet for Handel har også nogle anbefalinger til dette. Fødevareemballager er afgørende på mange parametre og Dansk Erhverv er enig i, at fødevareemballagerne spiller en central rolle i hele fødevarerhvervet - fra producent til forbruger både ift. f.eks. holdbarhed, kemi, innovation, spild og genanvendelse. Det er derfor positivt, at der lægges op til at se på de eksisterende regler og at indsatsen tænkes sammen med den cirkulære handlingsplan.

Strategien lægger op til, at handelsnormerne skal revideres, hvilket Dansk Erhverv bakker stærkt op, da handelsnormerne generelt er udarbejdet i en svunden tid, og derfor på nogle punkter ikke passer ind i nutidens handels- og forsyningsveje.

Dansk Erhverv støtter, at Kommissionen vil undersøge nye måder at formidle bedre information og mere præcise oplysninger til forbrugerne på, for eksempel hvor fødevarerne kommer fra, ernæringsindhold og miljøaftryk. Dansk Erhverv er som udgangspunkt positiv for disse indsatser, men det er vigtigt, at eventuel ny information og særligt mærkning af fødevarer fremstår tydeligt og troværdigt, ligesom kravene ikke må blive så detaljerede, at de skaber unødige omkostninger for virksomhederne, hvad der har været en tendens til de senere år. Nye tiltag skal derfor udvikles i et tæt samarbejde med erhverv, myndigheder og videnskaben, så de benyttes og efterspørges af virksomheder og forbrugere, og dermed får en reel effekt, og kan måles i en faktisk adfærdspåvirkning. Klimapartnerskabet for Handel har vurderet, at potentialet for at reducere klimabelastningen fra forbrug af fødevarer er 15 pct. alene gennem information til forbrugerne inden 2030. Der er dog endnu ikke viden og data til at kvalificere dette tal, og der er heller ikke konsistent data og viden til at introducere et klimamærke. Det er derfor vigtigt, at der arbejdes aktivt videre på EU-niveau og i Danmark med at etablere den fornødne viden.

I henhold til Dansk Erhverv er det positivt, at Kommissionen foreslår, at det skal være nemmere for offentlige myndigheder at gå forrest ift. indkøb af bæredygtige fødevarer. Det er oplagt, at de offentlige indkøb skal være grønne og bæredygtige, idet det offentlige har en stor indkøbsmuskel, som kan bruges som katalysator for den grønne omstilling. I Danmark udgør de offentlige indkøb 380 mia. kr. og det offentlige står for 43 % af det samlede økologiske forbrug for foodservice-sektoren.

Dansk Erhverv bakker fuldt op om EU's målsætning om, at madspildet skal halveres inden 2030 – og Dansk Erhverv har endvidere en vision om at ingen mad bortskaffes uden udnyttelse af dets ressourcer i 2035. En reduktion af fødevaretab og madspild vil understøtte andre politikker, som blandt andet

skal understøtte genvinding af næringsstoffer, bioøkonomi, vedvarende energi. I forhold til virksomheders reduktion af madspild er mange virksomheder i dag udfordret af en række nugældende EU-regler, som spænder ben for virksomhedernes forsøg på at begrænse deres madspild mest muligt. Dansk Erhverv efterlyser derfor et reelt opgør med gældende regelsæt, så indsatsen for at begrænse madspild og bidrage til en cirkulær økonomi får andre vilkår end det er tilfældet i dag, som i dag medfører unødigt administration og omkostninger for virksomhederne, som nødvendigvis ikke har betydning for fødevareresikkerheden. Endvidere er det vigtigt at indsatsen indtænkes tværs på Kommissionens lovreguleringsområder. Dansk Erhverv henviser i øvrigt til anbefalingerne i Klimapartnerskabet for Handel.

Dansk Erhverv ser frem til styrket fokus på bekæmpelse af fødevarersvind, herunder styrket håndhævelse og efterforskningskapacitet på EU-plan. Fødevarer og råvarer til fødevarer er i høj grad handelsvarer, som krydser grænser inden for og udenfor EU, så derfor er et tværnationalt samarbejde – både mellem Kommissionen og medlemsstater og medlemslande imellem – helt afgørende for at lykkes med at bekæmpe fødevarersvind i EU og dermed fortsat sikre tilliden til handlen med fødevarer. Dansk Erhverv støtter derfor Kommissionens forslag om en styrket håndhævelse på landbrugs- og fødevarerområdet. Særligt er Kommissionens kontrol af medlemslandenes og ikke-medlemslandes fødevarerkontrol vigtig at håndhæve for at sikre en fortsat høj tillid i fødevarerforsyningskæden på det indre marked. Det skal hertil bemærkes, at kontrollen altid skal være risikobaseret, så ressourcerne allokeres til der, hvor risikoen er størst. Et vigtigt element heri er tæt koordinering mellem nationale myndigheder, f.eks. mellem Fødevarestyrelsen og Skattestyrelsen, og mellem myndigheder på tværs af landegrænser, eftersom handlen med fødevarer er global.

Dansk Erhverv støtter ambitionerne om at fremme omstillingen til bæredygtige og sunde fødevarer og fødevarerforsyning gennem forskning, innovation og demonstrationsprogrammer. Det er vigtigt at også SMV'er indtænkes i programmerne, da en stor del af aktørerne i fødevarerhvervet er SMV'er. Dansk Erhverv bakker op om, at EU skal have en stærk rolle internationalt og derigennem kan påvirke forsyningskæderne, fx i forhold til en aktiv handelspolitik, som indeholder bæredygtigselementer, standarder, ulovligt fiskeri (IUU), skovrydning og indgå i det internationale arbejde om modstandsdigtighed overfor fremtidige sygdomme og pandemier.

Danmarks Fiskeriforening PO (DPPO) og Danmarks Pelagiske Producentorganisation bemærker, at strategien ofte referer til "sustainable practices", der dog ikke er yderligere defineret i teksten. Brugen af dette begreb giver anledning til en vis bekymring set i lyset af den generelle modvilje overfor forskellige bundslæbende redskaber. Det er vigtigt, at "sustainable practices" fra fiskeriets perspektiv tager udgangspunkt i det givne redskab fremfor pr. definition at kategorisere de forskellige redskaber og/eller områder som bæredygtige. Målarten dikterer redskabsvalget, og nogle arter kan ikke fanges med andet redskab end eks. bundtrawl, og i nogle tilfælde ikke fanges, hvis fiskeriet fortsat skal være økonomisk bæredygtigt. Det er derfor vigtigt, at man i arbejdet med strategien ikke dømmer fiskerier ude på forhånd på grund af valg af redskab, særligt for det danske fiskeri hvor langt størstedelen af landingsværdien genereres af trawlfiskeriet.

I strategien fremhæves det, at fødevarer fra EU skal sætte standarden for bæredygtig produktion globalt. Hertil bemærkes det, at hvis EU vil arbejde for en bæredygtighedsstandard for fiskeri, bør udviklingen af en sådan forgå i tæt samarbejde med erhvervet, ligesom revisionen af markedsnormer bør foregå i samarbejde med erhvervet.

Det fremhæves, at EU vil have en nultolerance overfor IUU-fiskeri. I forbindelse hermed, vil det klæde kommissionen at se på fundne overtrædelser og vurdere om eventuelle regler reelt er uhensigtsmæssige eller endda modarbejder langsigtede mål om maksimal bæredygtig udnyttelse af bestande forvaltet af EU.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri Producentorganisation ser med positive øjne på EU's biodiversitetsstrategi, da denne i en vis udstrækning vil gavne det skånsomme fiskeri. I EU's jord-til-bord strategi kædes fiskeriets bæredygtighed udelukkende sammen med opnåelse af maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), reduktion af discard og overholdelse af reglerne i EU's fælles fiskeripolitik. Det er klart at Kommissionen også skal fokusere på dette, men i en strategi der sigter på at tillægge fødevarers bæredygtighed værdi, og sætter forbrugerne i centrum, så de kan vælge bæredygtige fødevarer, er de ting der er fremsat på fiskeriets vegne alt for uambitiøse.

Fiskeriet kan ifølge Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri Producentorganisation godt blive mere klimavenligt, sikre en mere lige vej fra hav til bord og udvikles på en måde, der sikrer en bedre marin biodiversitet. Det er slet ikke med i strategien. Det skånsomme fiskeri bør i jord-til-bord strategien spille en nøglerolle. Skånsomt fiskeri med garn, krog og snurrevod er mere klimavenlige end de øvrige (og alt overvejende fiskeri) ved fangst af de samme arter. De skånsomme fiskerier har ingen negativ påvirkning af den marine natur og kystfiskerne sikrer flere jobs pr. landet ton fisk, og bidrager altså relativt set mere til jobskabelse. En jord-til-bord strategi der ikke har disse parametre med, og hvor skånsomt fiskeri ikke er centralt, vil ikke sikre forbrugerne det bæredygtige valg på fiskeriområdet.

Strategien har fokus på økologi, men Danmark bør ifølge Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri Producentorganisation sikre, at der bliver fokus på det skånsomme kystfiskeri, som er havets pendant til økologi. Danmark er faktisk her et skridt foran de øvrige EU-lande. Danmark får snart EU's første kystfiskermærke, og Danmark skal bruge den chance strategien kan give for at booste markedet og kystfiskernes muligheder for at afsætte deres fisk både i Danmark og i EU.

Strategiens fokus på akvakultur bør ikke være startskuddet til storskala havbrug eller en udvidelse af havbrug. Men strategiens fokus på naturbaserede løsninger bør Danmark gribe sammen med kystfiskerne. Kystfiskerne kan i fremtiden - ved siden af deres fiskeri - drive mindre havmarker (tang og muslinger) der, hvis de indtænkes fornuftigt med det omkringliggende miljø, vil kunne fungere som skjulested for fisk, bølgebrydning og optag af CO₂ og næringsalte. Samtidig kan de generere en indtægt til kystfiskerne, og denne mulighed bør derfor indtænkes.

De Samvirkende Købmænd finder det vigtigt, at der ikke introduceres flere handelsnormer med mærkningsregler, og at man i Danmark kan holde fast i nøglehulsmærket, som fungerer godt.

Danske Regioner hilser Kommissionens meddelelse om jord-til-bord-strategien velkommen. Flere af emnerne i udspillet er højt prioriteret i regionerne, som arbejder for mindre madspild, øget brug af økologi og har fokus på pesticidforurening. Danske Regioner bakker endvidere op om, at Jord-til-bord strategien gennemføres i tæt sammenhæng med biodiversitetsstrategien og handlingsplanen for cirkulær økonomi, blandt andet som led i EU's indsats for at leve op til FN's bæredygtigheds mål, som der også bakkes op om i regionerne. Danske Regioner ser frem til udformningen af de konkrete initiativer, som vil udløbe fra meddelelsen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På et uformelt videomøde blandt EU's landbrugsministre den 8. juni 2020 var der en første drøftelse af strategien. Mange medlemsstater bød overordnet set strategien velkommen, men efterspurgte konkrete konsekvensanalyser blandt andet med fokus på betydningen af strategien for produktiviteten i europæisk landbrug. Mange medlemsstater påpegede, at strategiens ambitioner forudsatte et tilstrækkeligt stort landbrugsbudget, mens en række medlemsstater også påpegede, at den nye landbrugsreformens fokus på subsidiaritet ikke måtte gå tabt i en ny proces med henstillinger fra Kommissionen. Endelig påpegede mange medlemsstater, at der i det videre arbejde med strategiens målsætninger skulle

tages højde for medlemsstaternes forskellige udgangspunkter, ligesom mange medlemsstater efterspurgte datagrundlag og opgørelsesmetoder for de forskellige målsætninger.

Det forventes, at der i andet halvår 2020 vil skulle vedtages rådskonklusioner om jord-til-bord strategien.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse om en jord-til-bord strategi velkommen. Strategien er et vigtigt led i udmøntningen af den europæiske grønne pagts overordnede mål om, at EU skal omstilles til en klimaneutral, bæredygtig, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi.

Regeringen henholder sig i forhold til den fælles landbrugspolitik til den holdning, som er fastlagt i denne sammenhæng, og regeringen lægger således stor vægt på, at den fælles landbrugspolitik i øget omfang kan bidrage til at understøtte EU-målsætninger inden for natur, miljø og klima. Samtidig finder regeringen det positivt, at Kommissionen lægger op til at støtte en grøn øremærkning til de såkaldte "eco-schemes" i forbindelse med forhandlingerne om den fælles landbrugspolitik.

Corona-krisen har vist, at det er vigtigt at værne om EU's fødevarsystemer og funktionen af et velfungerende indre marked. Regeringen er derfor tilfreds med, at jord-til-bord strategien sætter fokus på fødevarforsyningsikkerhed og adgang til fødevarer og foder ved fremtidige kriser.

Kommissionens målsætninger for økologi hænger godt sammen med regeringens dagsorden om at fordoble det økologiske areal, eksport og forbrug frem til 2030.

Når det gælder målsætningen om reduktion af pesticider, støtter regeringen, at der arbejdes på at reducere belastningen af pesticider i EU, herunder at der fastsættes reduktionsmål. Regeringen vil dog lægge vægt på, at reduktionsmål fastsættes under hensyn til de enkelte medlemsstaters hidtidige indsatser, idet Danmark allerede har indført et nationalt reduktionsmål og gennemført tiltag, der over årene har reduceret pesticidbelastningen. Ligeledes vil regeringen lægge vægt på, at reduktionsmål ikke alene skal baseres på mængde/volumen, idet sådanne mål ikke nødvendigvis vil reducere belastningen eller risikoen ved pesticidanvendelse. Hvis man baserer reduktionsmålet på mængde alene, risikerer det, at der skabes et incitament til i udgangspunktet at anvende skadelige sprøjtemidler, som kan anvendes i små mængder. Det ønsker regeringen at undgå.

Ligeledes er strategiens reduktionsmål for antibiotika på linje med den danske strategi. Her vil regeringen lægge vægt på, at Kommissionen tager hensyn til i de enkelte medlemsstaters eksisterende indsatser, så der tages højde for det store arbejde, Danmark allerede har gennemført på området.

I forhold til gødning og reduktionsmålet for tab af næringsstoffer støtter regeringen, at der bliver fulgt op i forhold til eksisterende lovgivning på området. Regeringen støtter øgede ambitioner om at reducere tabet af næringsstoffer på EU-plan og byder det fælles arbejde om en handlingsplan for integreret forvaltning af næringsstoffer velkommen. Regeringen lægger også her vægt på, at Kommissionen tager udgangspunkt i de enkelte medlemsstaters eksisterende indsatser, så der også tages højde for Danmarks væsentlige historiske reduktioner på området.

Med hensyn til landbrugets klimapåvirkning ser regeringen gerne, at implementering af strategien tilrettelægges med sigte på en ambitiøs EU-indsats, der har fokus på sammenhæng mellem relevante regler og ens konkurrencevilkår på tværs af EU. Regeringen ser positivt på strategiens fokus på CO₂-optag i jorde og skove. Den nuværende politik i EU giver ikke tilstrækkeligt incitament til at forbedre

kulstofbalancen i jorde og skove, der er afgørende for målet om klimaneutralitet i 2050. I dette lys bydes Kommissionens arbejde med en grøn forretningsmodel for naturlige optag velkommen.

Regeringen støtter Kommissionen i, at der er behov for en grøn omstilling af fødevarer-systemerne, hvor både producenter og forbrugere trækker i en bæredygtig retning. Regeringen er ligeledes enig i, at der med strategien sættes fokus på at gøre sunde og klimavenlige fødevarer nemmere for forbrugerne. Regeringen hilser det velkommen, at Kommissionen vil undersøge rammerne for et bæredygtigheds-mærke, hvori klima indgår. Det vil ikke kun bidrage til at flere mennesker får et sundere og længere liv, men også bidrage til en større efterspørgsel efter fødevarer, der er bæredygtigt produceret. Regeringen støtter ligeledes Kommissionens ambition om et eftersyn af EU's skoleordning således, at der kommer fokus på sunde og bæredygtige fødevarer.

Derudover støtter regeringen Kommissionen i, at der er behov for handling i forhold til madspild og fødevaretab. Dette område er endnu et godt eksempel på, hvorfor det er vigtigt at se på hele fødevare-kæden som et samlet system. Spild af fødevarer sker i alle led af fødevareværdikæden fra produktion til forbruger, og derfor er det vigtigt, at man arbejder systematisk og holistisk med at reducere spildet, som har et stort klimaauftryk. Regeringen støtter herunder, at der ses videre på en revision og modernisering af handelsnormsystemet for at undgå, at ufleksible handelsnormer i sig selv giver anledning til både fødevaretab og madspild og dermed modvirker mere bæredygtige afsætningsmodeller.

Regeringen hilser den kommende revision af reglerne om fødevarekontaktmaterialer velkommen, da der fortsat mangler harmoniserede regler for en række materialer og da der er behov for at styrke gen-anvendelsen af og brugen af genanvendte materialer i emballagen.

Endvidere støtter regeringen, at Kommissionen vil forstærke indsatsen mod fødevarer-svind.

Regeringen havde gerne set, at strategien var mere ambitiøs på dyrevelfærdsområdet og vil blandt andet arbejde for, at Kommissionen påbegynder revisionen af den eksisterende dyrevelfærdslvgivning tidligere end 2023, samt at dette omfatter en ny dyrevelfærdsløve for alle dyr, der holdes eller handles i forbindelse med økonomisk aktivitet. Ligeledes vil regeringen arbejde for en koordineret indsats for markedsdrevet dyrevelfærd i EU for eksempel et frivilligt dyrevelfærdsmærke.

Regeringen er enig i, at der er potentiale i udvikling af nye former for foder, herunder fodertil-sætnings-stoffer, der kan sikre en mere bæredygtig, animalsk produktion, men regeringen er skeptisk over for en eventuel øget produktionskoblet støtte fra landbrugsbudgettet til traditionelle proteinafgrøder som for eksempel bælgplanter.

Regeringen havde gerne set, at strategien var mere ambitiøs i forhold til at fremme forædling af afgrøder og produktionsmuligheder, der kan understøtte en bæredygtig udvikling i lyset af klimaændringerne, herunder blandt andet ønsket om større frødiversitet, nedsættelse af pesticidforbruget og bedre udnyttelse af næringsstoffer. Regeringen arbejder for en revision af lovgivningen om produktion og handel med frø og planteforædlingsmateriale.

Regeringen støtter målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til den fælles fiskeripolitik samt fastsatte forvaltningsplaner og -strategier. Regeringen støtter, at der findes praktisk anvendelige løsninger på udfordringer i forbindelse med landingsforpligtelsen og lægger derfor stor vægt på, at regler om elektroniske fjernovervågningssystemer, herunder via CCTV (kamera) introduceres på EU-niveau ud fra en risikobaseret tilgang, idet man finder, at det bør skabe mulighed for lempelser i andre regler.

Regeringen støtter Kommissionens ambition om, at EU påtager sig et internationalt ansvar i fremme af den globale omstilling til bæredygtige fødevarer systemer. EU's handelspolitik spiller i den forbindelse en væsentlig rolle i forhold til at løfte standarder for bæredygtig fødevarerproduktion blandt EU's handelspartnere. Endelig ser regeringen frem til de annoncerede EU-initiativer i forhold til afskovning, som er et vigtigt element i forhold til bidrage til afskovningsfri fødevarerforsyningskæder.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

| Der er oversendt grundnotat om meddelelsen til Folketingets Europaudvalg den 15. juni 2020.

Landbrugsaspekterne ved den grønne pagt, jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 4. juni 2020 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 8. juni 2020, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 28. maj 2020.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.